

Επιμελητήριο Άρτας

Κ. Αιτωλού & Ν. Πριοβόλου, Άρτα

Τηλ: 2681028728

Fax: 78654

Mail: info@e-artas.gr, epimarta@otenet.gr

www.e-artas.gr

ΠΡΑΚΤΙΚΑ

2ης ΗΜΕΡΑΣ

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ

1ο Συνέδριο Τουριστικής Ανάπτυξης Ν. Άρτας

Σύγχρονος ταξιδιώτης
σε αρχαίους δρόμους
με παραδοσιακές
γεύσεις

ΑΡΤΑ
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 & ΣΑΒΒΑΤΟ 22 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 2016

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 17:00-21:00 ΣΑΒΒΑΤΟ 09:00-13:00

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟΥ ΑΡΤΑΣ (Κ. ΑΙΤΩΛΟΥ & Ν. ΠΡΙΟΒΟΛΟΥ)

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Καλημέρα σας! Συνεχίζεται για δεύτερη μέρα το 1ο Συνέδριο Τουριστικής Ανάπτυξης Ν. Άρτας. Εγώ θα συνεχίσω με γκρίνια σήμερα. Το καλοκαίρι, τον Αύγουστο, όταν έρχομαι στην πατρίδα μου, η αγορά είναι κλειστή. Κατεβαίνω άνετα το Σάββατο, παρκάρω όπου θέλω, παίρνω τα λίγα ψώνια μου από τα μπακάλικα και τα ψαροπλιά και επιστρέφω στο χωριό μου. Εντάξει, δεν μπορώ να αγοράσω ένα παπούτσι. Δεν πειράζει, αν χρειαστώ παπούτσι πρέπει να έρθω Δευτέρα με Παρασκευή, είναι πρόγραμμα δημοσίου τομέα. Βεβαίως η Άρτα είναι πάρα πολύ δύσκολη τον Αύγουστο. Το καταλαβαίνω. Οι επαγγελματίες έχουν τα χωριά τους, που τα τιμούν και καλά κάνουν. Τα τιμούν -ενδεχομένως ορισμένοι έχουν και πλεόνασμα από προηγούμενες χρονιές κι έχουν και τα εξοχικά τους. Κι αυτό είναι γνωστό και κατανοητό. Αλλά η αγορά πρέπει να δουλεύει και το Σάββατο. Επειδή όμως αργήσαμε και αν μιλήσω κι άλλο θα γκρινιάξω περισσότερο, καλώ ευθύς αμέσως στο βήμα τον Βουλευτή Άρτας του ΣΥΡΙΖΑ **Βασίλη Τσίρκα**. Κύριε Τσίρκα, για ένα σύντομο χαιρετισμό, σήμερα οι χρόνοι θα είναι πολύ σφιχτοί.

Χαιρετισμός βουλευτή Άρτας του ΣΥΡΙΖΑ κ. ΒΑΣΙΛΗ ΤΣΙΡΚΑ

«Καλημέρα! Χαιρετίζω, με την σειρά μου, το 1ο Συνέδριο Τουριστικής Ανάπτυξης της Άρτας, με τον τίτλο που ανέφερε και ο συντονιστής της συζήτησης, που διοργανώνει το Επιμελητήριο Άρτας και είναι μια θα έλεγα αξιέπαινη προσπάθεια. Να πούμε ότι ο Νομός Άρτας αποτελεί μια από τις λιγότερο αξιοποιημένες τουριστικά περιοχές σε όλη την Ελλάδα. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνεται εύκολα, αν λάβει κανείς υπόψη ότι σύμφωνα με κάποια στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ του 2013 διαθέτει 603 κλίνες και πράγματι ο αριθμός αυτός δίνει μια αρνητική πρωτιά στον Νομό μας. Είναι ένας Νομός με τις λιγότερες κλίνες στην Ελλάδα και ταυτόχρονα ο μοναδικός Νομός με τριψήφιο αριθμό κλινών σύμφωνα με κάποια στοιχεία που έχω συλλέξει εγώ. Η πραγματικότητα αυτή έρχεται σε πλήρη αναντιστοιχία με το τι μπορεί να προσφέρει ο Νομός της Άρτας και η πόλη της Άρτας στον επισκέπτη, γιατί

πρόκειται για ένα Νομό, που διαθέτει έναν πλούτο φυσικού κάλους, με τα παρθένα δάση του ορεινού όγκου, πεδιάδα, ποτάμια, υδροβιότοπους και τις παρυφές του Αμβρακικού Κόλπου. Η πόλη της Άρτας και η γύρω περιοχή διαθέτει ένα μοναδικό ιστορικό πλούτο. Η Άρτα αποτελεί μια από τις ελάχιστες περιοχές στην Ελλάδα που μπορεί κανείς να δει ευρήματα από την Αρχαία Αμβρακία, μέσα στην πόλη, αλλά και στο σύγχρονο Αρχαιολογικό Μουσείο. Η Βυζαντινή Άρτα, ο ρόλος της ως Πρωτεύουσα του Δεσποτάτου της Ηπείρου έχει αφήσει εμφανή τα αποτυπώματα της στην πόλη, καθώς διακρίνεται πλήθος Βυζαντινών μνημείων, τα οποία έχουν ιδιαιτερότητες ως προς την αρχιτεκτονική τους, όπως η Παρηγορήτρια. Σειρά οθωμανικών μνημείων καθιστούν γνωστή την πόλη σε όλη την Βαλκανική Χερσόνησο και βέβαια το γνωστότερο μνημείο, το ξακουστό γεφύρι μας. Γίνεται αντιληπτό λοιπόν αμέσως, ότι η πόλη και η γύρω περιοχή κατοικείται διαρκώς πάνω από δύο χιλιετίες. Διαδραματίζει σπουδαίο ρόλο σε όλες τις διαδοχές των ιστορικών περιόδων. Συνεπώς, το γεγονός ότι ο τουρισμός στον Νομό της Άρτας βρίσκεται σε δραματικά χαμηλό επίπεδο πρέπει να μας προβληματίζει. Ωστόσο, βρισκόμαστε σε μια κρίσιμη χρονική περίοδο, που μπορούμε να εκμεταλλευτούμε, προκειμένου να ανατρέψουμε αυτή την κατάσταση και να δώσουμε μια νέα ώθηση και προοπτική ανάπτυξης του υγιούς τουρισμού στην περιοχή μας. Η ολοκλήρωση -θα έλεγα- της κατασκευής της Ιόνιας Οδού, που αναμένεται να παραδοθεί μέσα στους επόμενους μήνες αποτέλεσε και για την Κυβέρνηση -που εκπροσωπώ- έργο προτεραιότητας και για τον λόγο αυτό, αυτός ο υπερασύγχρονος αυτοκινητόδρομος μπορεί να ολοκληρωθεί σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα και η κατασκευή του δρόμου αυτού και η σύνδεση του με την Εγνατία οδό, μπορεί υπό προϋποθέσεις να βγάλει το Νομό Άρτας από το γεωγραφικό περιθώριο και την απομόνωση, καθώς πλέον θα έχουν πρόσβαση στον Νομό από όλη την Βόρεια Ελλάδα, αλλά και από την Πρωτεύουσα, σε πολύ λίγο χρόνο και με άνετο ταξίδι. Αποτελεί, λοιπόν, η περίοδος αυτή μια πρώτης τάξεως ευκαιρία να αναδείξουμε μια σειρά σημαντικών λόγων που θα αυξήσουν την επισκεψιμότητα στον Νομό και θα καταστήσουν την Άρτα σημαντικό πόλο έλξης τουριστών καθ' όλη την διάρκεια του έτους. Η ανάδειξη του Ιστορικού και Θρησκευτικού Τουρισμού μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην προσέλκυση των επισκεπτών τόσο από την Ελλάδα όσο και τις περιοχές των Ομόδοξων Λαών, κυρίως της Ανατολικής Ευρώπης και της Βαλκανικής οι οποίοι κατακλύζουν την χώρα μας τα τελευταία χρόνια. Ωστόσο, η γνώμη μου είναι ότι δεν πρέπει να μείνουμε τόσο στην ανάδειξη των μνημείων, αλλά να βάλουμε τις βάσεις για έναν πολυθεματικό τουρισμό, που θα συνδυάσει πέρα από την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς, εναλλακτικές μορφές τουρισμού με πρώτο και κύριο τον αγροτουρισμό, γιατί η Άρτα, ως κατ'εξοχήν Νομός οποίος βασίζεται στην αγροτική και κτηνοτροφική οικονομία, μπορεί να συμβάλει και έχει να συμβάλει τα μέγιστα στην σύνδεση της παραγωγής των προϊόντων και την ανάδειξη τους, προκειμένου ο επισκέπτης να δει στάδια παραγωγής σε ένα καλαίσθητο φυσικό περιβάλλον. Επίσης, ο υδροβιότοπος του Αμβρακικού με τα εκατοντάδες είδη

πουλιών, που βρίσκουν εκεί καταφύγιο καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, αλλά κυρίως φθινοπωρινούς και χειμερινούς μήνες, μπορεί επίσης, με την ανάλογη υποδομή παρατηρητηρίων, να γίνει πόλος έλξης επισκεπτών. Περαιτέρω αξιοποίηση του ποταμού Αράχθου, με την ανάδειξη αφενός του αθλητικού τουρισμού, που πραγματοποιείται στον ορεινό όγκο κι αφετέρου με την αξιοποίηση του πλωτού δέλτα, που εκβάλλει στον Αμβρακικό, μπορεί να συμβάλει αποφασιστικά στην κατεύθυνση ανάπτυξης ενός εναλλακτικού τουρισμού στον Νομό.

Όλα τα παραπάνω βέβαια, οφείλουν να γίνουν με γνώμονα τον σεβασμό στο περιβάλλον και να μπορέσει να έχει διάρκεια το εγχείρημα. Όλα αυτά, που έχουν αναπτυχθεί -και χθες φαντάζομαι θα πρέπει- να έχουν γερά θεμέλια, με πρώτο και κύριο την υψηλή παροχή υπηρεσιών, ποιοτική παροχή υπηρεσιών, που μπορεί να επιτευχθεί και με την αντίστοιχη κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού. Από την πλευρά μας δίνουμε και πρέπει να δίνουμε ώθηση με έργα πνοής, που κινούνται προς την κατεύθυνση της ανάδειξης και της αξιοποίησης της πολιτιστικής κληρονομιάς και του φυσικού πλούτου. Η επίτευξη αυτού του σκοπού μπορεί να πραγματοποιηθεί με συντονισμένες δράσεις από όλους τους εμπλεκόμενους αρμόδιους φορείς. Έχουμε τον σχεδιασμό για την αξιοποίηση του ΕΣΠΑ 2014-2020 - τα έχουμε ξανασυζητήσει στο Επιμελητήριο Άρτας-, αλλά και τον νέο Αναπτυξιακό Νόμο, που κινείτε στην λογική τέτοιας διαμόρφωσης συνθηκών, που θα ευνοήσουν τον τουρισμό κι αυτό πρέπει να το εκμεταλλευτούμε. Ενίσχυση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, μέσω του ΕΣΠΑ για τον εκσυγχρονισμό και την ποιοτική αναβάθμιση παρεχόμενων υπηρεσιών και θέσαμε μια προτεραιότητα, τη στήριξη της μικρομεσαίας τουριστικής επιχείρησης. Ενθαρρύνουμε τέτοιες ενέργειες σε επίπεδο τοπικών συνεταιρισμών, ενώσεων, τοπικών παραγωγών και φορέων της αγοράς με τους επιχειρηματίες της αγοράς τουρισμού.

Νομίζω ότι θα πρέπει να συγχαρούμε το Επιμελητήριο Άρτας για την πρωτοβουλία αυτή και το γεγονός ότι άλλοι, πιο εξειδικευμένοι από εμένα, έχουν μιλήσει και χθες και θα μιλήσουν και σήμερα, για το ζήτημα που μας απασχολεί.

Οφείλουμε όλοι να συντονίσουμε την δράση μας όλοι οι τοπικοί θεσμικοί φορείς, η τοπική αυτοδιοίκηση, η κεντρική εξουσία για να μπορέσουμε πραγματικά να βγάλουμε την Άρτα από το περιθώριο. Θα έλεγα ότι είναι μια ευνοϊκή περίοδος και τα έργα υποδομής -που έχουν ανακοινωθεί από την Κυβέρνηση- και τα οποία είναι καταναμεμημένα ισόρροπα στον Νομό Άρτας, στον Δήμο Αρταίων, στον Δήμο Γεωργίου Καραϊσκάκη και στον Δήμο Κεντρικών Τζουμέρκων, αλλά και στον Δήμο Νικολάου Σκουφά, νομίζω ότι μπορούν να συμβάλουν προς αυτή την κατεύθυνση. Θεωρώ ότι αυτή η συζήτηση, που ανοίγει το Επιμελητήριο Άρτας, θα πρέπει να συνεχιστεί με οργανωμένο και συντονισμένο τρόπο για να μπορούμε να φέρουμε τα επιθυμητά αποτελέσματα».

Χρήστος Μέγας : Ευχαριστούμε τον κ. Τσίρκα και ευθύς αμέσως καλούμε να ανέβει στο βήμα τον κ. Γεώργιο Στύλιο τον βουλευτή Άρτας, ο οποίος θα εκπροσωπήσει και τον γραμματέα του Κόμματός του, στην Κεντρική Επιτροπή της Νέας Δημοκρατίας, τον κ. Αυγενάκη.

Χαιρετισμός του βουλευτή Άρτας της ΝΔ κ. ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΣΤΥΛΙΟΥ

«Ευχαριστώ πολύ. Καλημέρα αγαπητοί προσκεκλημένοι, καλημέρα σε όλους. Πολύ σύντομα θέλω να ξεκαθαρίσω το εξής: Είμαι βουλευτής του Νομού Άρτας, γνωρίζομαστε με τους περισσότερους από εσάς εδώ και πολλά χρόνια και γνωρίζετε πολύ καλά ότι είναι πάθος μου, δέσμευση μου, να παλεύω και να προσπαθώ για τα δίκαια και για τα συμφέροντα της Άρτας και της Ηπείρου, να προσπαθώ χρόνια για τα καλά του τόπου μας. Ο τουρισμός είναι ένα κομμάτι στο οποίο μπορούμε να ξεκινήσουμε.

Μίλησε πριν ο Βουλευτής κ. Β. Τσίρκας και ανέφερε ότι είμαστε πολύ χαμηλά και πολύ πίσω σε σχέση με τα καταλύματα αυτά καθ' αυτά, που έχουμε στον Νομό κι αυτό διότι όταν μοιραζόντουσαν χρήματα, όταν γινόταν κατανομές, άλλες περιοχές, όπως η Πελοπόννησος, η Αρκαδία κι άλλες περιοχές με παραδοσιακούς οικισμούς, με προγράμματα για μικρά καταλύματα, ήταν πιο ευνοημένες.

Εμείς δεν μπορούμε να έχουμε μεγάλα καταλύματα στην περιοχή, αλλά μείναμε πίσω εκείνη την εποχή, μείναμε πίσω από τα περιφερειακά προγράμματα, αυτή είναι η πραγματικότητα, αυτή είναι η αλήθεια. Ξέρετε ότι θέλω να μιλώ την γλώσσα της ειλικρίνειας και όχι να χαϊδεύω ευήκοα ώτα και να μην μιλώ στην ουσία. Επίσης, μείναμε πίσω τις υποδομές, που υποστηρίζουν τον τουρισμό, μείναμε πίσω στους οδικούς άξονες, μείναμε πίσω στους δρόμους, μείναμε πίσω σε όλα αυτά που θα βοηθούσαν και θα εξυπηρετούσαν να έρθουν πιο κοντά η Άρτα είτε με τα μεγάλα αστικά κέντρα είτε με την Πάτρα, με την Αθήνα, με τη Θεσσαλονίκη, είτε ακόμα και με το εξωτερικό.

Τι έχει γίνει τα τελευταία χρόνια; Κατά αρχήν, μια μεγάλη ανάσα για την περιοχή είναι η Εγνατία Οδός, ένα μεγάλο επίτευγμα -και είμαι υπερήφανος που ήμουν στην προηγούμενη Βουλή και ψήφισα την σύμβαση παραχώρησης-, είναι το ξεκίνημα της Ιονίας Οδού, που περιμένουμε οσονούπω να τελειώσει. Αλλά να κάνω και την αντιπολίτευση. Να πω κάτι, γιατί η αλήθεια, η πραγματικότητα είναι αυτή που επιβεβαιώνει τα γεγονότα. Η Ιόνια Οδός θα έπρεπε να έχει τελειώσει πέρυσι την άνοιξη του 2016. Πήγαμε ένα χρόνο πίσω. Δεν πειράζει. Το ζήτημα δεν είναι ότι περιμέναμε πολλές δεκαετίες. Το ζήτημα είναι να προχωρήσει και να τελειώσουμε γρήγορα. Κι εκεί υπήρξαν προβλήματα από απαλλοτριώσεις, από δυσλειτουργίες από το κράτος, την γραφειοκρατία, από χίλιους δυο λόγους. Προβλήματα υπήρξαν πολλές φορές κατά το παρελθόν κι από την διαχείριση που εμείς οι ίδιοι κάναμε στον τόπο μας, στα χωριά μας, όπου κάποια καλντερίμια, κάποιους παραδοσιακούς οικισμούς τους αφήσαμε στην εξέλιξη των χρόνων, για να προχωρήσουμε και να καλύψουμε την ανάγκη για στέγαση. Τα αμελήσαμε. Αμελήσαμε την αρχιτεκτονική, την παραδοσιακή μορφή που θα μπορούσαν να έχουν, που σήμερα θα ήταν χρήσιμο προϊόν να το δώσουμε προς τα εμπρός.

Τι κάνουμε λοιπόν τώρα από εδώ και στο εξής; Θέλω να πω ότι το 2014, η προηγούμενη κυβέρνηση, στην οποία ήμουν μέλος, πήρε μια μεγάλη και γενναία απόφαση από το πρόγραμμα αγροτικής ανάπτυξης της υπαίθρου που είναι γύρω στα 5 με 6 δισεκατομμύρια για σχέδια βελτίωσης. Με κάποιες μικρές υποδομές και λοιπά, μαζί με τις ενισχύσεις το πρόγραμμα αυτό φτάνει γύρω στα..... είναι άλλα 12 με 13 δισεκατομμύρια, από εκεί φτάνει στα 18 με 19. Η προηγούμενη κυβέρνηση πήρε μια γενναία απόφαση. Το 37%, κοντά το 40% των πόρων αυτού του προγράμματος να δοθεί, να το διαχειριστούν αποκλειστικά και μόνο οι περιφέρειες. Έρχεται λοιπόν το κράτος, η κεντρική εξουσία και λέει αυτά τα χρήματα αυτόν τον κουμπαρά θα το διαχειριστώ εγώ, το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης στην Αθήνα, θα δώσουμε το 40% στην περιφέρεια διότι η περιφέρεια είναι πιο κοντά στον τόπο, είναι πιο κοντά στις ανάγκες, είναι πιο κοντά στο σχεδιασμό μαζί με τους ανθρώπους του πρώτου βαθμού της τοπικής αυτοδιοίκησης τους δημάρχους, τα Δημοτικά Συμβούλια, μαζί με τα Επιμελητήρια, τους Συνεταιρισμούς, να στοχεύσουν, να σχεδιάσουν και να βάλουν έναν προγραμματισμό προς τα που θα πρέπει να κινηθούμε.

Κλείνοντας, θέλω να πω ότι εμείς οι πολιτικοί -και πιστεύω ισχύει και για τον Βασίλη- οι βουλευτές στην κεντρική πολιτική αλλά και οι υπόλοιποι, από τους υπόλοιπους βαθμούς Περιφέρεια και Δήμοι και Αυτοδιοίκηση έχουμε χρέος να σχεδιάζουμε για το μέλλον και να σχεδιάζουμε σε βάθος πενταετίας και δεκαετίας. Κάτι που σήμερα πραγματοποιούμε, κάτι για το οποίο εργαζόμαστε και βάζουμε ένα θεμέλιο μπορεί να μην αποδώσει αύριο -που εμείς θα έχουμε εκλογές- αλλά θα οφείλουμε να το κάνουμε για το αποτέλεσμα και για την παρακαταθήκη ολονών μας, να έχει αποτέλεσμα μετά από 5 ή 10 χρόνια. Έτσι θα είμαστε χρήσιμοι στον

τόπο. Λοιπόν, επειδή καθυστερήσαμε σας ευχαριστώ πολύ να είστε καλά, εύχομαι καλή επιτυχία στις εργασίες. Από όσο έχω δει από το πρόγραμμα, οι ομιλητές είναι όλοι αξιόλογοι και ο καθένας νομίζω ότι μπορεί να προσφέρει ένα λιθαράκι. Να είστε καλά, ευχαριστώ».

Χρήστος Μέγας : Ευχαριστούμε τον κ. Στύλιο και επειδή οι δύο βουλευτές μίλησαν για προγραμματισμό, σε δύο - τρία χρόνια όταν θα έχουν δοθεί και οι οδικοί άξονες και η Ιόνια παράλληλα με την Εγνατία μπορεί πάλι ελπίζω να είμαστε εδώ και να μιλάμε έτσι από καλύτερες θέσεις και να τα λέμε: "ναι έγιναν οι δρόμοι, αλλά η βενζίνη έχει ακριβύνει, έγιναν οι δρόμοι αλλά τα διόδια ρε παιδιά κοστίζουν περισσότερο από την βενζίνη για να έρθουμε από την Αθήνα", γιατί εκεί θα φτάσουμε. Και μετά από 5 ή 10 χρόνια, κύριε Στύλιο, θα λέμε στον προγραμματισμό του 2016 δεν είχαμε βάλει το τρένο!!! Δυστυχώς το πολιτικό σύστημα κινείτε στον εκλογικό κύκλο, που μακάρι να ήταν 4 χρόνια, θα υπήρχε σχεδιασμός για 4 χρόνια. Όταν είναι 2 - 2,5 χρόνια ή και λιγότερο ο εκλογικός κύκλος, νομίζω ότι εκεί πάσχουμε στον τομέα του μεσοπρόθεσμο ανασχεδιασμό. Πού να πάμε στον μακροπρόθεσμο.... Ευθύς αμέσως καλώ στο βήμα τον **Ευστάθιο Γιαννούλη**, το Δήμαρχο Νικολάου Σκουφά, ένας νέος Δήμαρχος με ένα αρχαίο, με ένα ιστορικό όνομα Δήμο.

Εισήγηση ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ ΓΙΑΝΝΟΥΛΗΣ - Δημάρχος Ν.Σκουφά «Προοπτικές Τουριστικής Ανάπτυξης δήμου Νικολάου Σκουφά»

«Αισθάνομαι ιδιαίτερη ικανοποίηση που βρισκόμαστε σήμερα εδώ, όλοι μαζί, με αντικείμενο συζήτησης και προβληματισμού την τουριστική ανάπτυξη αυτής εδώ της περιοχής και κατ' επέκταση ολόκληρου του Νομού όλης της Περιφέρειας . Κύριοι Βουλευτές, Κύριοι Δήμαρχοι, Κύριοι Δημοτικοί, Τοπικοί και Περιφερειακοί Σύμβουλοι, Αγαπητοί φίλοι,

Ο προβληματισμός για την Τουριστική Ανάπτυξη, όπως σωστά διατυπώνετε στην πρόσκληση, είναι κάτι που γίνεται ολοένα και πιο έντονος για τους κατοίκους της Ευρύτερης Περιοχής.

Και είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό να αναλαμβάνονται τέτοιες πρωτοβουλίες από τους φορείς του Νομού μας όπως το Επιμελητήριο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση, η Περιφέρεια ώστε να αναδείξουμε τα προβλήματα και τις ανάγκες και να ανταποκριθούμε ο καθένας στο ρόλο του.

Πρόκειται για μια σημαντική ευκαιρία να ανταλλάξουμε ιδέες και πρακτικές, να παρουσιάσουμε τις δυνατότητες των Φορέων όταν ενεργοποιούνται, όταν παίρνουν πρωτοβουλίες, όταν έρχονται σε άμεση επαφή με τις τοπικές κοινωνίες και των ίδιους τους πολίτες.

Σήμερα η παρουσία όλων μας σ' αυτή την όμορφη κι αξιόπαινη εκδήλωση που με μεράκι το επιμελητήριο οργάνωσε υποδηλώνει ακριβώς ότι τίποτα δεν μπορεί να μας χωρίσει, όσον αφορά την ανάπτυξη του Τόπου μας και ιδιαίτερα την Τουριστική.

Έχουμε μάλιστα αποδεχθεί και συμφωνούμε όλοι, ότι υπάρχει ανάγκη συνεννόησης και ιεράρχηση των προβλημάτων και το σημαντικότερο να προτείνουμε κοινές λύσεις, να διεκδικούμε κοινούς στόχους.

Σημαντική προϋπόθεση ωστόσο για να πετύχουμε τους κοινούς στόχους μας και να αποκτήσει στην πράξη η Ήπειρος τον πολυθύλητο ρόλο της ως Πύλη της Ευρώπης, είναι να υπάρξει ένα ιδιαίτερο ενδιαφέρον της κεντρικής εξουσίας για τη περιοχή.

Είναι πλέον γνωστό, ότι οι Ηπειρώτες εργάζονται, παράγουν, και πληρώνουν φόρους πολλαπλάσιους από όσους πληθυσμιακά μας αντιστοιχούν, και υπερπολλαπλάσιους σε σχέση με αυτά που επιστρέφουν ως δημόσιες επενδύσεις στη Ήπειρο, ιδιαίτερα στον τομέα της ανεργίας, της Γεωργίας και των μεγάλων έργων υποδομής.

Ευχαριστώ θερμά για την ευγενική πρόσκληση που μου απευθύνατε και για την ευκαιρία που μου δίνετε να αναπτύξω τις θέσεις του δήμου Νικολάου Σκουφά και να συγχαρώ όλους αυτούς που αγωνίζονται να περισώσουν αυτό το πανέμορφο κομμάτι της γης.

Το ιδιαίτερο ενδιαφέρον θέμα της σημερινής συζήτησης αποδεικνύει ότι στο Νομό μας υπάρχουν ζωντανοί οργανισμοί και κυρίως ζωντανοί πολίτες που προβληματίζονται και οραματίζονται, που συνεργάζονται κι αγωνίζονται για το μέλλον που αξίζουμε.

Στους πολίτες όλους αυτούς, σε όλες και όλους εσάς, ο Δήμος Νικολάου Σκουφά είναι κοντά, είναι δίπλα, αρωγός και υποστηρικτής των συλλογικών προσπαθειών, αλλά και των προσωπικών προσπαθειών σας για ένα αύριο με περισσότερη ποιότητα, δουλειά, αποτέλεσμα, ευημερία.

Θεωρούμε εξίσου σημαντικό για την ανάδειξη και την ανάπτυξη το ρόλο όλων των Δήμων της περιοχής και όταν διοργανώνονται τέτοιου είδους εκδηλώσεις θα πρέπει όλοι μας να συμβάλουμε στην διοργάνωση γιατί η Τουριστική Ανάπτυξη είναι υπόθεση όλων μας.

Κυρίες και κύριοι,

Ζούμε σε μια περιοχή πανέμορφη που παρουσιάζει όμως μειονεκτήματα. Η ανάπτυξη στο πρωτογενή και τον δευτερογενή τομέα δυστυχώς είναι ανύπαρκτη. Οι τιμές των αγροτικών και κτηνοτροφικών προϊόντων μηδενικές. Τα εργοστάσια χυμοποίησης και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων που υπήρχαν στο δήμο μας

έκλεισαν η υπολειπουμένη. Ο ορεινός όγκος απομονωμένος μαραζώνει. Η ανεργία μεγάλη και οι νέοι μας σιγά - σιγά εγκαταλείπουν τα χωριά μας .

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση ανήμπορη τις περισσότερες φορές να επέμβει, παρακολουθεί με αγωνιά τις εξελίξεις. Οι αρμοδιότητες της βέβαια και οι ευθύνες της πολλές , οι πόροι ελάχιστοι τα τελευταία χρόνια, αδυνατούν να αντιμετωπίσουν τα μεγάλα προβλήματα.

Τα μεγάλα έργα, που θα έφερναν την πολυπόθητη ανάπτυξη όπως Ιόνια, κόμβος Κομποτίου, στην περιοχή μας έστω και με μεγάλη καθυστέρηση σιγά σιγά ολοκληρώνονται. Ενώ γεφύρι της Άρτας κατάντησαν τα εγγειοβελτιωτικά της πεδιάδας απαραίτητα για την ανάπτυξη της πεδινής περιοχής.

Πέρα όμως από τα μεγάλα έργα που εξελίσσονται ας πούμε ικανοποιητικά, η περιοχή μας έχει προβλήματα που απαιτούν λύσεις. Αυτά κυρίως εστιάζονται σε έργα υποδομής η μη ύπαρξη των οποίων οδηγούν στην ερήμωση της υπαίθρου και κατ' επέκταση στην ανεργία με συνέπειες στην Τουριστική ανάπτυξη.

Αγαπητοί φίλοι

Η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της Άρτας για να πραγματοποιηθεί χρειάζεται την επιμέρους ανάπτυξη των Περιφερειών και την ενίσχυση της Πολιτείας.

Πρέπει λοιπόν με την ενίσχυση της προσπάθειας για άρση της απομόνωσης, ιδιαίτερα των αγροτικών και ορεινών περιοχών, σε όλα τα επίπεδα της οικονομικής και κοινωνικής ζωής.

Είμαι από του Δημάρχους που πιστεύουν ότι ο μόνος ίσως τρόπος επιβίωσης των μικρών Δήμων είναι η διεκδίκηση προγραμμάτων από το ΕΣΠΑ και η ανάπτυξη της περιοχής αποτέλεσμα της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

Το **Ταμείο Συνοχής** που χρηματοδοτεί τα μεγάλα έργα Ύδρευσης αποχέτευσης κτλ ώστε να μπορέσουν να στηρίξουν το τουριστικό προϊόν

Οι Κοινοτικές πρωτοβουλίες με στόχο την οικονομική και κοινωνική αναζωογόνηση μικρού και μεσαίου μεγέθους Κωμοπόλεις.

Το **INTERREG** που αποβλέπει στην προώθηση διακρατικής συνεργασίας μεταξύ μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τρίτων μελών με στόχο την ανταλλαγή εμπειριών και για πρώτη φορά την κατασκευή υποδομών.

Το **LEADER PLUS**, (στο οποίο ενσωματώθηκε και το πρόγραμμα **ΟΠΑΑΧ** του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης με στόχο την ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου, και στόχους την ανάπτυξη της υπαίθρου και την άρση της απομόνωσης, ιδιαίτερα των αγροτικών περιοχών.

Τα **Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα Ηπείρου** με στόχο δημιουργία προϋποθέσεων για την ανάπτυξη της Ηπείρου

Όλα αυτά και πολλά άλλα που θα αναπτύξουν στην συνέχεια οι συνομιλητές μου είναι για μας Δεξαμενή πόρων που πρέπει να εκμεταλλευτούμε για να πετύχουμε την ολοκληρωμένη και ισομερή ανάπτυξη του Νομού και της ευρύτερης περιοχής.

Ας δούμε όμως τώρα τις προοπτικές ανάπτυξης του δήμου μου. Ο Δήμος Νικολάου Σκουφά, ξεκίνησε τη λειτουργία του από 1-1-2011, με την εφαρμογή του προγράμματος «Καλλικράτης». Ανήκει στην Περιφερειακή Ενότητα Άρτας της Περιφέρειας Ηπείρου. Έχει ως έδρα το Πέτα και ιστορική έδρα το Κομμένο και προέκυψε από τη συνένωση των Δήμων Πέτα, Αράχθου, Κομποτίου και της Κοινότητας Κομμένου.

Είναι ένας Δήμος ιστορικός, καθώς φέρει το όνομα του Εθνεγέρτη και Ιδρυτή της Φιλικής Εταιρείας, Νικολάου Σκουφά, ο οποίος γεννήθηκε στο Κομπότι και

αφιέρωσε τη ζωή του στην ιδέα της Επανάστασης του Γένους. Το Κομπότι επίσης είναι και η γενέτειρα του σοφού δασκάλου Ευσταθίου Γεροστάθη και του γιου του Κωνσταντίνου Γεροστάθη εξέχοντος φιλικού και στενού συνεργάτη του Ιωάννη Καποδίστρια.

Επίσης, στις σελίδες της νεώτερης ιστορίας της χώρας είναι με έντονα γράμματα χαραγμένες, η Μάχη του Πέτα της 4ης Ιουλίου του 1822 με την θυσία των Ελλήνων και Φιλελλήνων στον αγώνα κατά της Τουρκοκρατίας, καθώς και το Ολοκαύτωμα του Κομμένου της 16ης Αυγούστου 1943 με την σφαγή 317 αμάχων θυμάτων από τα ναζιστικά στρατεύματα.

Ο Δήμος έχει να επιδείξει μοναδικές ομορφιές, καθώς το έντονο γεωγραφικό ανάγλυφο προσδίδει αξιοζήλευτες εναλλαγές στο φυσικό του τοπίο. Στο βόρειο τμήμα του, που είναι ημιορεινό, δεσπόζει το Πέτα, με την παραδοσιακή του πλατεία, τον Ιερό Ναό Αγίου Γεωργίου, το Μνημείο των Φιλελλήνων, την Μονή του Θεοτοκίου, το Λαογραφικό Μουσείο, την πανέμορφη Λίμνη Πουρναρίου και την πανοραμική θέα προς την Άρτα και τον Αμβρακικό Κόλπο. Την ημιορεινή ζώνη συμπληρώνουν οι καταπράσινοι οικισμοί του Κλειστού, του Ζυγού, της Μαρκινιάδας, της Μέγκλας και των Μελατών οι οποίοι προσφέρουν μαγευτική θέα προς τη λίμνη. Κατηφορίζοντας νότια συναντά κανείς, τον ταχέως αναπτυσσόμενο οικισμό του Άγιου Δημήτριου με την όμορφη πλατεία του, το παραδοσιακό Νεοχωράκι με τα πέτρινα σπίτια του, την όμορφη Αμφιθέα και την γραφική Μεγάρχη. Στο κεντρικό σημείο του Δήμου βρίσκεται το Κομπότι, με αξιοθέατα τον Ανδριάντα του Νικολάου Σκουφά, τα Τούρκικα Φυλάκια (Κούλιες), το Λιμάνι της Κόπραινας, την Παραλία Ράμματος και την Παλιά Εκκλησία Αγίου Γεωργίου, καθώς και οι Σελλάδες με την Ιερά Μονή Κοιμήσεως Θεοτόκου. Λίγο πιο ανατολικά, ψηλά στο λόφο, στέκεται σαν στολίδι το Φωτεινό με την μοναδική του θέα προς τον Αμβρακικό και το πανέμορφο Λαογραφικό Μουσείο για το οποίο γίνεται μεγάλη προσπάθεια για αξιοποίηση του. Αμφιθεατρικά στον απέναντι λόφο είναι χτισμένη η Περάνθη που ατενίζει τον κάμπο της Άρτας και τον Αμβρακικό Κόλπο.

Το νότιο-νοτιοδυτικό τμήμα του Δήμου, που είναι πεδινό και διασχίζεται από τον ποταμό Άραχθο, συναντά κανείς, πολλούς διάσπαρτους αγροτικούς οικισμούς. Ανατολικά του ποταμού βρίσκονται οι Συκιές, ο Λουτρότοπος και το μαρτυρικό Κομμένο.

Στην απέναντι όχθη, δίπλα στην πανέμορφη κοίτη του Αράχθου, είναι χτισμένο το Νεοχώρι, με το Παραποτάμιο Πάρκο του, το Περιβαλλοντικό Κέντρο Κόπραινας, τη γραφική παραλία Πλατανάκι και τις μαγευτικές λιμνοθάλασσες με τα διβάρια τους. Το όμορφο σκηνικό συμπληρώνουν διαδοχικά, ο Παχυκάλαμος, η Ακροποταμιά, ο Ανθότοπος, η Αγία Παρασκευή και τα Κολομόδια.

Από πληθυσμιακής άποψης είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος Δήμος στο Νομό μετά τον Δήμο Αρταίων.

Ο ρόλος που καλείται να διαδραματίσει ο Δήμος είναι να αποτελέσει εναλλακτικό πόλο ανάπτυξης μέσω, της ανάδειξης της ιστορικής και πολιτισμικής του κληρονομιάς, της αξιοποίησης του Αμβρακικού Κόλπου και της Λίμνης Πουρναρίου, καθώς επίσης και του ποταμού Άραχθο με εναλλακτικές μορφές τουρισμού, της τόνωσης της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας και της ισόρροπης ανάπτυξης όλων των Δημοτικών Ενοτήτων του.

Η περιοχή του Δήμου είναι πεδινή-ημιορεινή και η έκτασή της είναι 231.8 km². Η κύρια ενασχόληση των κατοίκων της περιοχής είναι η γεωργία. Το μεγαλύτερο και σημαντικότερο τμήμα αποτελούν τα εσπεριδοειδή, ελαιόδεντρα και τα ακτινίδια. Οι κάτοικοι επενδύουν επίσης στην πτηνοτροφία και στην κτηνοτροφία.

Το όραμα του Δήμου Νικολάου Σκουφά, για την περίοδο 2015-2019, με βάση το επιχειρησιακό του πρόγραμμα και τις δεσμεύσεις της δημοτικής αρχής, διατυπώνεται ως εξής:

«Δημιουργία ενός βιώσιμου, σύγχρονου, λειτουργικού και φιλικού προς τον πολίτη Δήμου, που θα αξιοποιεί τα συγκριτικά του πλεονεκτήματα, υιοθετώντας καινοτόμες πρωτοβουλίες και πολιτικές για την προστασία και την ανάδειξη του φυσικού και δομημένου περιβάλλοντος, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων, την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, την αναβάθμιση των υποδομών παιδείας, την ανάδειξη της ιστορίας, του αθλητισμού και πολιτισμού και για τη στήριξη της τοπικής οικονομικής δραστηριότητας με απώτερο σκοπό την πολύπλευρη ανάπτυξη του Δήμου»

Οι ΚΑΤΕΥΘΥΝΤΗΡΙΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΠΙΛΟΓΕΣ είναι

Δημιουργία νέων έργων και δομών που εξυπηρετούν τις ανάγκες του δημότη και αναβαθμίζουν την ποιότητα ζωής αυτών και κατ'επέκταση των επισκεπτών.

Ανάδειξη της ιστορικότητας και του πολιτιστικού ρόλου του Δήμου

Ανάδειξη του κοινωνικού προσώπου του Δήμου

Προστασία του περιβάλλοντος και διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης

Ισόρροπη ανάπτυξη όλων των περιοχών που εντάσσονται στο Νέο Δήμο

Συγκρότηση και λειτουργία νέων θεσμών και ενίσχυση των υπαρχόντων, για την εξυπηρέτηση και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών στον πολίτη

Αξιοποίηση Τεχνολογιών Πληροφορικής και Επικοινωνιών (ΤΠΕ)

Ανταπόκριση στις ανάγκες και στα αιτήματα των πολιτών και των επιχειρήσεων

Ισότιμη εξυπηρέτηση όλων των κατοίκων χωρίς διακρίσεις

Προώθηση της ενεργού συμμετοχής των δημοτών

Στη βάση των εθνικών και ευρωπαϊκών αναπτυξιακών πολιτικών και κατευθύνσεων και με απώτερο στόχο την υλοποίηση του οράματος του Δήμου Νικολάου Σκουφά, διαμορφώσαμε ένα επιχειρησιακό πρόγραμμα με ορίζοντα Ζετίας, όπου ενσωματώνεται το επιχειρησιακό σχέδιο για τον τουρισμό και **Γενικούς Στρατηγικούς Στόχους** που δομείται πάνω σε τέσσερις (4) άξονες προτεραιότητας, ο κάθε ένας από τους οποίους εξειδικεύεται σε μια σειρά από μέτρα και γενικούς στόχους.

Άξονας 1 : Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής

Μέτρο 1.1.	Προστασία και διαχείριση φυσικών πόρων	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.1.1	Προστασία των φυσικών πόρων από κάθε μορφής ρύπανση	<ol style="list-style-type: none"> 1. Διενέργεια τακτικών και αυστηρών ελέγχων σε ρυπογόνες βιοτεχνικές μονάδες και συσκευαστήρια 2. Συνεχείς δειγματοληπτικοί έλεγχοι για την για την ποιότητα των υδάτων 3. Προστασία ρεμάτων από ανεξέλεγκτη ρίψη απορριμμάτων
1.1.2	Αξιοποίηση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας & Υδάτων	<ol style="list-style-type: none"> 1. Αξιοποίηση γεωθερμικού πεδίου Συκιών 2. Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στα δημοτικά κτίρια και σχολεία. 3. Ενοικίαση δημοτικών εκτάσεων για εγκατάσταση αιολικών/φωτοβολταϊκών πάρκων
1.1.3	Διαμόρφωση οικολογικής συνείδησης των πολιτών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης του πληθυσμού

	με	σε θέματα προστασίας του περιβάλλοντος 2. Δράσεις εθελοντικής συμμετοχής σε πρωτοβουλίες καθαρισμού ακτών, δρόμων κλπ 3. Δράσεις για την προώθηση της ανακύκλωσης στερεών και υγρών αποβλήτων
Μέτρο 1.2.	Υποδομές περιβάλλοντος και δημόσιας υγείας	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.2.1	Προστασία της δημόσιας υγείας	1. Συνεχείς δειγματοληπτικοί έλεγχοι πόσιμου ύδατος στην πηγή και στη κατανάλωση 2. Προμήθεια εξοπλισμού πλυσίματος και απολύμανσης κάδων απορριμμάτων 3. Εγκιβωτισμός τσμενταυλακων και ρεμάτων που διέρχονται εντός των οικισμών
1.2.2	Βελτίωση-επέκταση δικτύων ύδρευσης-άρδευσης-αποχέτευσης	1. Αντικατάσταση του δικτύου ύδρευσης τοπικής κοινότητας Μαρκινιάδας της Δ.Ε Πέτα 2. ολοκλήρωση της Κατασκευής δικτύων αποχέτευσης και μονάδων επεξεργασίας λυμάτων σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες 3. Ωρίμανση μελετών για επέκταση του αρδευτικού δικτύου 4, Αντικατάσταση δικτύου ύδρευσης οικισμών Αγ Δημητρίου άνω Αγ Αναργύρων και τμημάτων οικισμών Αμφιθέας και Νεοχωρακίου
1.2.3	Σύγχρονη και ολοκληρωμένη συλλογή, διαχείριση και	Βελτίωση προγράμματος αποκομιδής οικιακών απορριμμάτων . 2. Βελτίωση προγράμματος συλλογής

	αξιοποίηση απορριμμάτων, στερεών και υγρών αποβλήτων	<p>διαχείρισης και διάθεσης ειδικών απορριμμάτων (ογκώδη αντικείμενα, ηλεκτρικές συσκευές κλπ)</p> <p>3. Ενίσχυση προγράμματος καθαριότητας κοινόχρηστων χώρων (οδών, πάρκων, πλατειών)</p> <p>4. Προμήθεια κάδων απορριμμάτων</p> <p>5. Σταδιακή προώθηση της ανακύκλωσης σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες</p> <p>6. κατασκευή μονάδας κομποστοποίησης</p> <p>6. Ενίσχυση του δημοτικού στόλου απορριμματοφόρων, μηχανημάτων και εξοπλισμού καθαριότητας και τέλος</p> <p>Εφαρμογή του Τοπικού σχεδίου διαχείρισης απορριμμάτων</p>
Μέτρο 1.3.	Οικιστική και Πολεοδομική Ανάπτυξη	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.3.1	Παρακολούθηση εφαρμογής ΓΠΣ και μέριμνα έναρξης και υλοποίησης διαδικασιών σύνταξης των απαιτούμενων χωροταξικών και πολεοδομικών μελετών	1. Ολοκλήρωση και εφαρμογή ΣΧΟΟΑΠ σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες
1.3.2	Αποπεράτωση Πράξεων Εφαρμογής	1. Ολοκλήρωση Πράξης Εφαρμογής του Πέτα
1.3.3	Αναβάθμιση και επέκταση του αστικού πρασίνου	1. Υλοποίηση προγράμματος δεντροφυτεύσεων σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου

		2. Συντήρηση και αναβάθμιση υφιστάμενων χώρων πρασίνου
1.3.4	Αξιοποίηση περιοχών για τη δημιουργία κοινόχρηστων & κοινωφελών χώρων	<p>Ανάπλαση-διαμόρφωση πλατειών</p> <p>2. Δημιουργία παιδικών χαρών</p> <p>3. Δημιουργία χώρων άθλησης ηλικιωμένων με ειδικά σχεδιασμένα όργανα.</p> <p>4. Κατασκευή νέων πλατειών σε οικισμούς του δήμου</p> <p>5. Εκπόνηση μελετών και κατασκευή δημαρχείου στην έδρα του δήμου</p>
Μέτρο 1.4.	Υποδομές προσβασιμότητας και κινητικότητας	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.4.1	Βελτίωση αγροτικού και δημοτικού δικτύου	<p>1. Χαλικοστρώσεις αγροτικών δρόμων</p> <p>2. Τσιμεντοστρώσεις αγροτικών και δημοτικών οδών</p> <p>3. Βελτίωση-επέκταση ασφαλτόστρωσης δημοτικών οδών</p>
1.4.2	Αντιμετώπιση των προβλημάτων κυκλοφορίας, οδικής ασφάλειας και στάθμευσης	<p>1. Εκπόνηση συγκοινωνιακών μελετών για την βελτιστοποίηση της σήμανσης και ροής της κυκλοφορίας</p> <p>2. Δημιουργία χώρων στάθμευσης</p> <p>3. Διαγραμμίσεις δημοτικών οδών</p>
1.4.3	Βελτίωση συνθηκών οδικής ασφάλειας	<p>1. Δράσεις ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης του πληθυσμού σε θέμα οδικής ασφάλειας</p> <p>2. Προμήθεια πινακίδων ΚΟΚ για την βελτίωση της σήμανσης</p> <p>3. Στατιστική επεξεργασία των ατυχημάτων για τον άμεσο εντοπισμό και αποκατάσταση προβλημάτων ασφάλειας στο οδικό</p>

		δίκτυο
Μέτρο 1.5.	Ασφάλεια-Πολιτική Προστασία	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
1.5.1	Βελτίωση ικανότητας πρόληψης και αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Σχεδίαση και εκτέλεση έργων πολιτικής προστασίας και πυροπροστασίας 2. Σύνταξη σχεδίων δράσης για αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών
Άξονας 2 : Κοινωνική Πολιτική-Παιδεία-Πολιτισμός και Αθλητισμός		
Μέτρο 2.1.	Κοινωνική Ανάπτυξη, Μέριμνα και Ενσωμάτωση	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.1.1.	Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων υποδομών προσχολικής αγωγής	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προμήθεια εξοπλισμού για τους παιδικούς σταθμούς 2. Κατασκευή παιδικού σταθμού στον Αγ Δημήτριο Πέτα
2.1.2	Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων προγραμμάτων και δομών κοινωνικής φροντίδας, μέριμνας και ενσωμάτωσης	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βελτίωση υφιστάμενων και δημιουργία νέων δομών για την Τρίτη ηλικία (Βοήθεια στο Σπίτι, ΚΑΠΗ, κλπ) 2. Στήριξη ευπαθών κοινωνικά ομάδων (άποροι, ΑμεΑ κλπ) 3. Δράσεις για την ισότητα και την κοινωνική ενσωμάτωση 4. Λειτουργία Κοινωνικού Παντοπωλείου, φαρμακείου κλπ
2.1.3	Βελτίωση και ανάπτυξη δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δημιουργία αγροτικών ιατρείων σε όλους τους οικισμούς 2. Προμήθεια εξοπλισμού για την λειτουργία των αγροτικών ιατρείων (Η/Υ, ασύρματο δίκτυο κλπ) Ιατρική

		φροντίδα
Μέτρο 2.2.	Εκπαίδευση	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.2.1	Συντήρηση σχολικών μονάδων	<ol style="list-style-type: none"> 1. Βιοκλιματική αναβάθμιση σχολικών κτιρίων. 2. Ανάπλαση και αισθητική αναβάθμιση σχολικών αυλών 3. Βελτίωση ασφάλειας και λειτουργικότητας σχολικών μονάδων. 4. Συντήρηση της κτιριακής υποδομής των σχολικών συγκροτημάτων του δήμου
2.2.2	Ανάπτυξη υποδομών εκπαίδευσης και δημιουργικής απασχόλησης	<ol style="list-style-type: none"> 1. Υλοποίηση προγραμμάτων Δια Βίου Μάθησης 2. Προμήθεια εξοπλισμού για τα Τμήματα Ένταξης (ΤΕ) 3. Προμήθεια σύγχρονων υλικοτεχνικών μέσων
Μέτρο 2.3.	Αθλητισμός και Νεολαία με στόχο τον αθλητικό τουρισμό	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.3.1	Κατασκευή νέων - αξιοποίηση και συντήρηση υφιστάμενων αθλητικών εγκαταστάσεων Κατασκευή Αθλητικές υποδομές στον Αμβρακικό την λίμνη Πουρναρίου και τον Άραχθο	<ol style="list-style-type: none"> 1. Κατασκευή Κλειστού Γυμναστηρίου 2. Εκσυγχρονισμός και αναβάθμιση Αθλητικών υποδομών 3. Στήριξη Αθλητικών Σωματείων 4. Ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού σε συνεργασία με τους αθλητικούς συλλόγους

2.3.2	Υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης αθλητισμού και δημιουργικής απασχόλησης νέων	<p>1. Υλοποίηση προγραμμάτων άθλησης για όλους (μαζικός αθλητισμός)</p> <p>2. Υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης αθλητισμού και δημιουργικής απασχόλησης νέων</p> <p>3. Ενίσχυση σχολικού αθλητισμού</p>
Μέτρο 2.4.	Τουρισμός και Πολιτισμός	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
2.4.1	Ανάπτυξη νέων μορφών τουρισμού	<p>Αγροτουρισμός,</p> <p>Ένας κλάδος που αποτελεί μια καινούργια βιομηχανία αναψυχής που αναδύεται στην περιοχή μας.</p> <p>Με αυτόν επιτυγχάνουμε την παραμονή των κατοίκων των περιοχών αυτών στις εστίες τους και την αποφυγή της ερήμωσης της υπαίθρου,</p> <p>την διατήρηση της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς με την ανακαίνιση κτισμάτων,</p> <p>την προβολή της πολιτιστικής κληρονομιάς κάθε περιοχής,</p> <p>την συμπλήρωση και βελτίωση του γεωργικού εισοδήματος.</p> <p>Τι μπορούμε να κάνουμε .</p> <p>Να εκμεταλλευτούμε την παρασκευή του ψωμιού και του παραδοσιακού γλυκού.</p>

		<p>Η βρώσιμη ελιά,</p> <p>Το βιολογικό λάδι, το κρασί</p> <p>Η κατασκευή του τάπητα στον αργαλειό,</p> <p>Η βόλτα με άλογα ή ο περίπατος στο δάσος,</p> <p>Η περιήγηση του Αμβρακικού και πολλά άλλα είναι αγαπητοί φίλοι προϊόντα ανάπτυξης που πρέπει να εκμεταλλευτούμε.</p> <p>home restaurant, Εστιατόριο στο σπίτι μέχρι 10 άτομα.</p> <p>bed and breakfast(ενοικίαση σπιτιού με πρωινό.</p> <p>2. Αθλητικός Τουρισμός</p> <p>3. Θρησκευτικός Τουρισμός</p> <p>4. αλιευτικός τουρισμός</p>
2.4.2	Διοργάνωση εκδηλώσεων τοπικής, εθνικής και διεθνούς εμβέλειας	<p>1. Ετήσιες Πολιτιστικές εκδηλώσεις του Δήμου (Φιλελλήνια, Σκουφαϊκά, Αράχθεια, Εκδηλώσεις Μνήμης Κομμένου).</p>
2.4.3	Αξιοποίηση υφιστάμενων και δημιουργία νέων υποδομών για πολιτιστική χρήση	<p>1. Ανάδειξη-αξιοποίηση χοροθεάτρου «Νταμάρι Πέτα»</p> <p>2. Ανάδειξη και αξιοποίηση του πολυχώρου συνάθροισης κοινού στην Περιοχή «Κορακοφωλιά» στο Πέτα.</p> <p>3. Αξιοποίηση της Περιοχής «Γιαλός»</p>

		<p>στα όρια του πρώην δήμου Πέτα με τον Δήμο Αρταίων.</p> <p>4. Αξιοποίηση παραποτάμιου πάρκου Νεοχωρίου.</p> <p>5. Κατασκευή αλιευτικού καταφυγίου και αξιοποίηση της Κόπραινας</p> <p>6. Κατασκευή Αλιευτικού καταφύγιου στο Πλατανάκι</p> <p>6. Ενίσχυση του ρόλου του περιβαλλοντικού κέντρου με το μουσείο φυσικής ιστορίας και αλιείας.</p>
2.4.4	<p>Ανάδειξη ταυτότητας κτιρίων ιστορικού ή αρχιτεκτονικού ενδιαφέροντος καθώς επίσης και παλαιά γεφύρια, πηγάδια και γκαλτεριμια</p>	<p>1. Αποκατάσταση συνοριακού σταθμού «Κούλια» Κομποτίου και λειτουργία αυτού ως Δημοτικού Κέντρου Ιστορίας</p>
<p>Άξονας 3 : Τοπική Οικονομία-Απασχόληση</p>		
<p>Μέτρο 3.1. Απασχόληση και ανθρώπινο δυναμικό</p>		
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.1.1	<p>Δημιουργία κατάλληλων συνθηκών κατάρτισης και ευκαιριών απασχόλησης</p>	<p>1. Υλοποίηση από το Δήμο προγραμμάτων κατάρτισης σε καινοτόμους και δυναμικούς τομείς της οικονομίας</p> <p>2. Συμμετοχή σε προγράμματα δια βίου μάθησης</p>
3.1.2	<p>Προώθηση δράσεων</p>	<p>1. Υλοποίηση Προγράμματος "Κοινωφελούς Εργασίας"</p>

	κοινωνικής οικονομίας	2. Συμμετοχή στο πρόγραμμα Τοπικά Σχέδια για την Απασχόληση (ΤοπΣΑ) 3. Συμμετοχή στο πρόγραμμα Τοπικές δράσεις κοινωνικής ένταξης για ευάλωτες ομάδες (ΤΟΠΕΚΟ)
Μέτρο 3.2.	Τοπική επιχειρηματικότητα και Οικονομία	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
3.2.1	Ενίσχυση και εκσυγχρονισμός της Αγροτικής και Ζωικής Παραγωγής και Αλιείας	1. Η προώθηση και πιστοποίηση τοπικών προϊόντων/ καλάθι τοπικών προϊόντων 2. Η προώθηση του «Αγροτουριστικού» μοντέλου 3. Ποιοτική βελτίωση των παραγόμενων αγροτικών προϊόντων
3.2.2	Υλοποίηση δράσεων προβολής, προώθησης και διάδοσης των τοπικών αγροτικών προϊόντων	1. Διοργάνωση εκθέσεων με στόχο την υποστήριξη της εξαγωγικής δραστηριότητας και την προώθηση των τοπικών αγροτικών προϊόντων
Άξονας 4 : Βελτίωση της Διοικητικής και της Οικονομικής Ικανότητας του Δήμου		
Μέτρο 4.1.	Διοίκηση, οργάνωση και λειτουργία των Υπηρεσιών	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.1.1	Βελτίωση διοικητικής ικανότητας, αποτελεσματικότητας και αποδοτικότητας του Δήμου	1. Οργάνωση των υπηρεσιών μέσω της εισαγωγής προτυποποιημένων διαδικασιών 2. Τροποποίηση του υπάρχοντος ΟΕΥ
Μέτρο 4.2.	Ανθρώπινο δυναμικό και υλικοτεχνική	

υποδομή		
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.2.1	Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης του εξοπλισμού και των εγκαταστάσεων του Δήμου	<ol style="list-style-type: none"> Έργα αξιοποίησης ΑΠΕ και δράσεις εξοικονόμησης ενέργειας σε υφιστάμενα δημόσια σχολικά κτίρια Α' και Β' εκπαίδευσης Εγκατάσταση φωτοβολταϊκών συστημάτων στα Δημοτικά κτίρια και σε λοιπούς κοινόχρηστος χώρους Αξιοποίηση γεωθερμικού πεδίου Συκαίων της Δ.Ε Αράχθου
4.2.2	Ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του Δήμου και των Νομικών του Προσώπων - Επιμόρφωση	<ol style="list-style-type: none"> Συμμετοχή του προσωπικού του Δήμου σε προγράμματα κατάρτισης του ΙΝ.ΕΠ. Διοργάνωση από το Δήμο προγραμμάτων επιμόρφωσης του προσωπικού
Μέτρο 4.3.	Οικονομικός Προγραμματισμός και Δημοτική Περιουσία	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.3.1	Βελτίωση των οικονομικών του Δήμου	<ol style="list-style-type: none"> Αξιοποίηση της Δημοτικής περιουσίας Είσπραξη παλαιών οφειλών Περιορισμός λειτουργικών δαπανών
4.3.2	Αξιοποίηση Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2014-2019	<ol style="list-style-type: none"> Ωρίμανση των μελετών για ένταξή τους στο ΕΣΠΑ
4.3.3	Ανάπτυξη σύγχρονων μεθόδων παρακολούθησης και διαχείρισης έργων	<ol style="list-style-type: none"> Προμήθεια εφαρμογής διαχείρισης έργων Εφαρμογή συστήματος διαχειριστικής επάρκειας

Μέτρο 4.4.	Εξυπηρέτηση πολίτη και των επιχειρήσεων	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.4.1	Ανάπτυξη υπηρεσιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	<ol style="list-style-type: none"> 1. Δημιουργία ασύρματων ευρυζωνικών δικτύων σε όλες τις Δημοτικές Ενότητες 2. Η παροχή διαδραστικών ψηφιακών υπηρεσιών προς τους πολίτες
4.4.2	Βελτίωση παρεχόμενων υπηρεσιών προς το Δημότη	<ol style="list-style-type: none"> 1. Προμήθεια εφαρμογής διαχείρισης αιτημάτων πολιτών 2. Ηλεκτρονική ενημέρωση του δημότη για την πορεία εκτέλεσης του αιτήματός του 3. Δημιουργία και λειτουργία νέων ΚΕΠ
Μέτρο 4.5.	Εταιρικές σχέσεις και Συνεργασίες	
Κωδ.	Στόχος	Ενδεικτικές Κατηγορίες Δράσεων
4.5.1	Ενίσχυση διαδημοτικών συνεργασιών	<ol style="list-style-type: none"> 1. Συνεργασία με τους όμορους Δήμους για την αξιοποίηση της λίμνης "Πουρναρίου" 2. Συνεργασία με άλλους Δήμους για την από κοινού υλοποίηση διαδημοτικών έργων 3. Συνεργασία με τους όμορους δήμους για την εκπόνηση μελετών για την υδροδότηση του δήμου από την λίμνη πουρναρίου. 4. Συνεργασία με άλλους δήμους για την δημιουργία καταφύγιων αδέσποτων ζώων 5. Συνεργασία με τους όμορους δήμους για την ολοκλήρωση των

		σχοαπ .
--	--	---------

Κυρίες και κύριοι,

Το θέμα της ανάπτυξης και ειδικότερα της τουριστικής είναι πολύ ευρύ και σημαντικό και η δική μου προσέγγιση υπήρξε σύντομη χωρίς να προχωρήσει σε βαθιές αναλύσεις. Ελπίδα υπάρχει δεν είμαι απαισιόδοξος.

Είμαι βέβαιος ότι ο διάλογος που θα αναπτυχθεί πάνω στα καιρία αυτά ζητήματα θα προωθήσει τη γνώση αλλά και την αλήθεια, θα φέρει το Νομό μας ένα βήμα μπροστά σε ωριμότητα, ένα βήμα που εύχομαι μέσα από την καρδιά μου να φέρει επενδύσεις και έργα, να φέρει την Τουριστική ανάπτυξη και να δικαιώσει τους εμπνευστές αυτής της πρωτοβουλίας.

Θα ήθελα όμως να ζητήσω σήμερα άμεσα από αυτόν το χώρο, αφού καταθέσει ο καθένας τις απόψεις του, να ξεκινήσει μία γόνιμη συνεργασία για την επίτευξη των στόχων.

Μαζί με αυτό θα έρθει και η συνολική ανάπτυξη των δήμων μας, του νομού μας, της πατρίδας μας.

Το Συνέδριο αυτό μας δίνει μια ακόμη ευκαιρία, ελπίζω να μην χάσουμε και αυτή.

Το κυβερνών κόμμα μπορεί να συμβάλει τα μέγιστα σ' αυτό το στόχο. Και είμαστε διατεθειμένοι ως Τοπική Αυτοδιοίκηση να συνδράμουμε την πολιτεία στο έργο της, αν βέβαια μας εμπιστευθεί. Γιατί η εμπιστοσύνη στις τοπικές κοινωνίες, η αποκέντρωση στην πράξη, αυτό που σ' ολόκληρη την Ευρώπη αποτελεί πραγματικότητα, τρόπο ζωής, ανάγκη, είναι για την Ελλάδα το μεγάλο στοίχημα και η σύγκλιση της Ελληνικής με την Ευρωπαϊκή Αυτοδιοίκηση σε αρμοδιότητες αλλά ειδικά σε πόρους πρέπει να πραγματοποιηθεί το γρηγορότερο..

Εύχομαι ειλικρινά καλή επιτυχία στις εργασίες και στους στόχους του Συνεδρίου, στόχους κοινούς που μπορούμε να τους διεκδικήσουμε μαζί για το μέλλον που δικαιούται, χρειάζεται κι αξίζει ο Τόπος μας».

Χρήστος Μέγας : Ευχαριστούμε τον ομιλητή και καλώ στο βήμα τον Περικλή Μίγδο τον δήμαρχο Γεωργίου Καραϊσκάκη, τον οποίο τον καλώ να μείνει στο θέμα και στον χρόνο.

Εισήγηση ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΣΚΟΥΦΑ κ. ΠΕΡΙΚΛΗ ΜΙΓΔΟΥ

«Τουριστικός Σχεδιασμός - Προοπτικές για την άρση απομόνωσης-ανάδειξης του Δήμου Γ. Καραϊσκάκη»

«Καλημέρα σας,

ο φτωχός συγγενής της Ελληνικής Επικράτειας, οι ιδιαιτερότητες του δήμου, η δεινή κατάσταση στην οποία βρίσκεται η περιοχή μας, αναγκάζει εμένα, ως εκπρόσωπο του Δήμου, να μεταφέρω και το στενάχωρο μήνυμα. Ο Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη είναι ένας ορεινός δήμος γιατί έχει και ελπιδοφόρο μήνυμα και ωραίο μήνυμα, που είναι και οι φυσικές ομορφιές και τα μνημεία.

Ο Δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη λοιπόν είναι ένας ορεινός δήμος σπάνιας φυσικής ομορφιάς. Χωρίς παρεμβάσεις, που να δημιουργούν πρόβλημα στο φυσικό περιβάλλον. Μοναδικές παρεμβάσεις, τα οδικά δίκτυα είτε αυτά είναι αγροτικοί, δημοτικοί ή επαρχιακοί δρόμοι.

Στη φυσική ομορφιά του δήμου, αν συνυπολογίσει κάποιος, τα ιστορικά και πολιτισμικά μνημεία της περιοχής, το μοναστήρι στην Σκουλικαριά, τη Ροβέλιστα, την Μονή του Σέλτσου, το μοναστήρι της Μεγαλόχαρης, την Κόκκινη Εκκλησιά, το Βελετζικό, τα πέτρινα γεφύρια της Βρατσίστας, της Πλακοβίτσας, του Μεσοπύργου, αλλά και τα απομεινάρια της γέφυρας Κοράκου, δημιουργεί ένα σύμπλεγμα ποικιλόμορφο τουριστικών δραστηριοτήτων και μορφών τουρισμού της περιοχής. Αν σε όλα αυτά προσθέσει κάποιος, το προνόμιο του δήμου να βρίσκεται στα όρια του τόσο η κοιλάδα του Αχελώου όσο και το οροπέδιο του Γαβρόγου, αλλά και οι σπάνιες φυσικής ομορφιάς ιτιές και τα κανάλια, εύκολα αντιλαμβάνεται κάποιος ότι ο δήμος μας έτυχε όλα αυτά τα χρόνια να βρίσκεται έξω από το επίκεντρο του

σχεδιασμού ανάπτυξης και δημιουργίας υποδομών και αξιοποίησης όλων των παραπάνω χαρακτηριστικών.

Η φυσική ομορφιά και τα μνημεία λοιπόν είναι δεδομένα. Ο σχεδιασμός όμως, για αύξηση της επισκεψιμότητας και της ανάδειξης των προαναφερθέντων δεν μπορεί να γίνεται κεντρικά. Ίσως δεν πρέπει να γίνεται καν περιφερειακά. Παρά μόνο να γίνεται στην κατάστρωση των κατευθυντηρίων γραμμών και μόνο.

Πρέπει εμείς, οι δήμοι να σχεδιάσουμε την ανάδειξη του τουρισμού μας και να παντρέψουμε την τοπική παραγωγή με τους χώρους εστίασης και τις ξενοδοχειακές μονάδες. Τα τοπικά μας προϊόντα παραγόμενα στα χωριά μας, όπως είναι τα γάλατα, τα κρέατα, το γιαούρτι, το μέλι, τα κάστανα, τα καρύδια, η μαρμελάδα, τα χόρτα, το ψωμί και οι πίττες θα πρέπει να είναι ένα ακόμα κίνητρο, στα πολλά που προστίθενται στην περιοχή, για να αποκτήσει το χαρακτηριστικό της μοναδικότητας. Αλλά και τα κέρδη από την επισκεψιμότητα να είναι προς όλες τις επαγγελματικές δραστηριότητες.

Για να αναπτυχθεί η τουριστική παρουσία στην περιοχή μας θα πρέπει απαραίτητως τουλάχιστον να συνδέσουμε τις υφιστάμενες εμβρυακές τοπικές μονάδες ή δομές παραγωγής, με το προσφερόμενο τουριστικό προϊόν, είτε μιλάμε για υφιστάμενες και νέες τουριστικές μονάδες είτε μιλάμε για την ανάδειξη των μνημείων. Ο δήμος μας δεν έχει τον μονοσήμαντο ρόλο ενός Επιμελητηρίου ή μιας Αναπτυξιακής Εταιρείας, που θα έφερνε κοντά τους ξενοδόχους με τους τοπικούς παραγωγούς για να δημιουργήσουν ή να ενθαρρύνουν την συνεργασία τους, αλλά και ως φορέας αυτοδιοίκησης θα πρέπει να σχεδιάσει και να αναδείξει τις φυσικές ομορφιές και τα μνημεία.

Πως αναμένεται να επιθυμούμε αύξηση της επισκεψιμότητας στις Πηγές, λόγω χάρη, όταν ο δρόμος προς τη Μονή Σέλτσου είναι χωμάτινος; Πως θα θέλαμε να αυξήσουμε τους επισκέπτες στην Μονή, όπου γεννήθηκε ο Καραϊσκάκης, όταν οι υποδομές των γύρω χωριών δεν επαρκούν ούτε για αυτούς τους επισκέπτες, που έρχονται στα χωριά τους, τους καλοκαιρινούς μήνες;

Το αντικείμενο της ομιλίας μου είναι ο τουριστικός σχεδιασμός κι εγώ είμαι αυτός που σας λέω ότι διαφαίνεται πρόβλημα τουριστικού σχεδιασμού, οργανωμένου τουριστικού σχεδιασμού του δήμου μας, όχι γιατί απουσιάζουν οι λόγοι επίσκεψης της περιοχής -τους ανέφερα όλους από την Μονή Σέλτσου ως το οροπέδιο του Γαβρόγου- αλλά γιατί υπάρχουν βασικοί ανασταλτικοί παράγοντες οι οποίοι είναι: Οδικά δίκτυα σχεδόν απροσπέλαστα και ανύπαρκτα, οι υποδομές στον χώρο της εστίασης και της φιλοξενίας -όπου κύρια ευθύνη έχουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες-, περιορισμένη επαγγελματική νοοτροπία εμπλεκόμενων ελεύθερων επαγγελματιών, με μη συνδυασμένη με τις ανάγκες των καιρών συμπεριφορά, αλλά

και παροχής υπηρεσιών. Η τουριστική προβολή, έστω στα αξιοθέατα και τις φυσικές ομορφιές της περιοχής ελάχιστη έως μηδενική.

Αυτό, συνυπολογίζοντας κάποιος την πραγματικότητα και την οικονομική κατάσταση του δήμου, δεν μπορεί να καταλογίσει ευθύνη ούτε στον ιδιώτη, ο οποίος έχει παραγωγή προβάτων, ούτε στον Δήμο, ο οποίος έχει ελάχιστα έσοδα και τα οποία διανέμει ανάλογα με τις ανάγκες των κατοίκων. Αλλά σε αυτούς οι οποίοι κεντρικά διαχειρίζονται τους πόρους περί της τουριστικής προβολής και έχουν να κάνουν με την όλη παρουσία των δεδομένων, κατατάσσοντας τον δήμο Γεωργίου Καραϊσκάκη και τον δήμαρχό τους τον φτωχό συγγενή της Ελληνικής επικράτειας.

Φαίνεται όμως ότι, ο δήμος μας -ορεινός και γερασμένος, φτωχός όντως, ο πρώτος πιο φτωχός στην Ευρώπη και ο έβδομος πιο γερασμένος, αλλά με πολλές δυνατότητες ανάπτυξης και στο κομμάτι του τουρισμού- δεν τυγχάνει να συμπεριλαμβάνεται έστω και σε μερικούς προορισμούς, σε ένα οργανωμένο σχέδιο είτε σε επίπεδο Άρτας είτε σε επίπεδο Ηπείρου.

Ως δήμαρχος του δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη σας λέω ότι αναζητούμε στον τουριστικό προορισμό και στον σχεδιασμό ολόκληρης της περιοχής μια φωτογραφία από τον δήμο μας για το καυχόμαστε και όχι για να περιμένουμε επισκέπτες. (τελειώνω είμαι και σύντομος, είμαι και λίγο επιθετικός έχει να κάνει σχετικά με τα προβλήματα μας).

Καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ο τουριστικός σχεδιασμός του δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη δεν μπορεί να στηρίζεται μόνο σε μελέτες του δήμου περί αξιοποίησης περιοχών, ούτε σε προσπάθεια, μόνο πάλι από πλευράς δήμου, ένταξης σε συγκεκριμένα προγράμματα. Αντίστοιχα και ο δήμος Νικολάου Σκουφά,-απ' όσο γνωρίζω- έχει κάνει πάρα πολύ περισσότερες από εμάς προσπάθειες σε ένταξη προγραμμάτων.

Δεν μπορεί να στηριζόμαστε μόνο και μόνο στον δήμο. Χρειάζεται εγρήγορση και δράση των ελεύθερων επαγγελματιών, συνεργασία της Περιφερειακής Ενότητας και του Δήμου, ίση μεταχείριση των περιοχών, αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων κάθε περιοχής, απόλυτη συνεργασία όμορων δήμων, αλλά και δίκτυα τουριστικών προορισμών, που να μην είναι αποκομμένα στα όρια των δήμων, αλλά σε ένα οργανωμένο σχεδιασμό όλων των περιοχών.

Για παράδειγμα, ο δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη για εσάς, που είστε οι περισσότεροι από την Άρτα, δεν έχει ούτε ένα σχολείο- επισκέπτη από την Περιφερειακή Ενότητα Άρτας, σε κανένα αξιοθέατο της περιοχής μας. Παρόλα αυτά, ο δήμος Γεωργίου Καραϊσκάκη και με έγγραφο, που έχει αποστείλει ο δήμαρχος στα σχολεία της περιοχής του, επισκέπτεται όλα τα αξιοθέατα της Άρτας, το γεφύρι της Άρτας κ.ά.

Λοιπόν, τα τελευταία τρία χρόνια τα σχολεία του δήμου Γεωργίου Καραϊσκάκη έχουν επισκεφτεί όλα. Θα ήθελα λοιπόν, ένα σχολείο από την Άρτα να επισκεφτεί την μονή Σέλτσου. Είναι δεδομένα, είναι απλά τα πράγματα, δεν αλληλοϋποστηρίζομαστε, δεν συνεργαζόμαστε. Σας το είπε ο κ. Γιαννούλης ότι από την αρχή πρέπει να ξεκινήσουμε απλώνοντας το χέρι ο ένας στον άλλο, ο όμορος δήμος στον όμορο δήμο και η Περιφέρεια σε όλους τους δήμους.

Μιλώντας για οδικά δίκτυα τριτοκοσμικά, για περιοχές αποκομμένες η μια από την άλλη και για σχεδιασμούς τουριστικών προορισμών στενά και ελεγχόμενους στα όρια ενός δήμου αντιλαμβάνεται κάποιος σε πόσο δύσκολη θέση βρίσκεται ο δήμος μας. Για να επιτευχθεί η άρση από την απομόνωση, που είναι το δεύτερο στοιχείο της ομιλίας μου, θα πρέπει το οργανωμένο κράτος, Περιφέρεια, Δήμος να σταθούν και να αντιμετωπίσουν έστω και αργά το μεγάλο πρόβλημα του δήμου μας, που είναι τα οδικά δίκτυα και η διασύνδεση των περιοχών μεταξύ τους. Μόνο έτσι ο δήμος θα γίνει ανταγωνιστικός, όταν οι αποστάσεις εξαλειφθούν ή έστω η πρόσβαση, η επισκεψιμότητα είναι εύκολη. Αν επιτευχθεί αυτό, τότε δημιουργείται το κίνητρο, αλλά έρχεται και η διάθεση νέοι άνθρωποι και πολλοί και καλοί επαγγελματίες να επενδύσουν σε αυτήν την πανέμορφη περιοχή.

Η ανάδειξη του δήμου μας αν και βρισκόμαστε στο 2016 και θα έπρεπε να μας απασχολεί μόνο η προβολή του από τα ηλεκτρονικά μέσα και η προώθηση των προϊόντων μέσω δικτύωσης και συνεργασιών δυστυχώς, περνάει μέσα από την δημιουργία υποδομών, όπως προανέφερα, στα οδικά δίκτυα και στις κτηριακές εγκαταστάσεις.

Ευελπιστώ ότι, έστω και μέσα από την οικονομική κρίση, η επιστροφή νέων ανθρώπων στην περιοχή -που παρ όλα αυτά γίνεται μόνο και μόνο για λόγους επιβίωσης και όχι για λόγο της αγάπης της περιοχής- ευελπιστώ οι νέοι άνθρωποι που θα έρθουν στην περιοχή μου, να φέρουν νέες ιδέες αλλά και νοοτροπία επαγγελματισμού σε ότι έχει να κάνει με τις δραστηριότητες του τουρισμού.

Έτσι με βάση την μικρή οικονομική δυνατότητα του δήμου σε προγραμματισμό και σχεδιασμό τουριστικής προώθησης και προβολής της περιοχής, αλλά και την πραγματική συνεργασία της Περιφέρειας και φορέων θα μπορέσει και ο δήμος μας να είναι ένας κρίκος στην αλυσίδα σε ένα από τα πιο παραγωγικά κομμάτια της χώρας μας στον τουρισμό».

Χρηστος Μέγας: Ευχαριστώ τον κ. Μίγδο που έχει και ένα ωραίο όνομα, αναφέρομαι στο Περικλής του πατέρα μου και του γιού μου.

Ακούγοντας τους δύο δημάρχους, μου βγαίνει αβίαστα το συμπέρασμα και επιβεβαιώνει αυτό που σας έλεγα χθες, ότι η Ήπειρος εκ των πραγμάτων, όλη η Ήπειρος είναι οικολογική ζώνη, απλά δεν είναι πιστοποιημένη. Εάν το κάναμε αυτό

θα ήταν ένα συγκριτικό μας πλεονέκτημα, αλλά και τα βαριά ονόματα, που φέρνουν οι δύο δήμοι, Καραϊσκάκης, Νικόλαος Σκουφάς μου δημιουργούν την εικόνα της ιστορικής Αθήνας. Πας στην οδό Ευριπίδου, πας στην οδό Σοφοκλέους, πας στην οδό Αθηνάς και είναι αποτυπωμένη η κατάρρευση της Αθήνας, είναι η υποβαθμισμένη περιοχή με τα ηχηρά ονόματα.... Ευτυχώς εδώ δεν είναι βρώμικα, δεν υπάρχει επιβάρυνση αλλά, είναι διάχυτη η εγκατάλειψη... Αν κι αυτό έχει μια όψη γοητείας. Την γοητεία της υπανάπτυξης...

Και αφού μίλησα για Ευριπίδη, Σοφοκλή και ηχηρά ονόματα της αρχαιότητας καλώ την **κα. Βαρβάρα Παπαδοπούλου** την Προϊστάμενη της Εφορίας Αρχαιοτήτων Άρτας να μας μιλήσει για τα ερείπια του παρελθόντος, που είναι ταυτόχρονα και θεμέλια του μέλλοντος.

Εισήγηση Προϊσταμένης Εφορείας Αρχαιοτήτων Άρτας Δρ. Βαρβάρα Παπαδοπούλου

«Άρτα: τα ερείπια του παρελθόντος θεμέλια του μέλλοντος»

«Κύριοι βουλευτές, κύριοι δήμαρχοι, παλιοί και καινούργιοι,

θα ήθελα και με την σειρά μου να ευχαριστήσω το διοικητικό συμβούλιο του Επιμελητηρίου Άρτας και τον πρόεδρο τους τον κ. Παπάζογλου γι' αυτήν την αξιέπαινη προσπάθεια, της οποίας τα αποτελέσματα πιστεύω ότι θα είναι πολύ σημαντικά.

Κυρίες και κύριοι,

η Άρτα ως γνωστόν, είναι μια πόλη με πλούσιο πολιτισμικό παρελθόν και ιστορία, τεκμήρια της οποίας ανιχνεύονται στα βάθη της αρχαιότητας έως και τα ύστερα μεταβυζαντινά χρόνια. Μάρτυρες της ιστορικής και πολιτιστικής συνέχειας της πόλης, ανά τους αιώνες, αποτελούν τα μνημεία της, αρχαία και βυζαντινά διάσπαρτα στον αστικό ιστό της, αλλά και την ευρύτερη περιοχή.

Αν και η κατάσταση δεν είναι πλέον κατάλληλη, εν τούτοις θα θυμίσω επί τροχάδην τις δύο μεγάλες ιστορικές περιόδους, που σηματοδοτούν το ιστορικό γίνεσθαι της πόλης. Η πρώτη τοποθετείτε χρονικά στην αρχαιότητα και συγκεκριμένα στην αρχαϊκή και κλασική περίοδο και η δεύτερη αρκετούς αιώνες αργότερα, στα μεσαιωνικά χρόνια.

Ήδη από τον 6ο αιώνα π.Χ Κορίνθιοι άποικοι διέγνωσαν την ιδιαιτερότητα της θέσης, που βρισκόταν σε μικρή απόσταση από τον Αμβρακικό κόλπο και περιβαλλόταν από τον Άραχθο ποταμό, ο οποίος παρείχε πλεονεκτήματα διατροφικής επάρκειας για τους κατοίκους της. Οι Κορίνθιοι έκτισαν εδώ μια πόλη, την περίφημη Αμβρακία, η οποία σύντομα ήκμασε και αποτέλεσε σημαντικό εμπορικό κέντρο του Βορειοδυτικού ελλαδικού χώρου. **Η έλλειψη ανοχύρωσης** της πόλης, των θεάτρων της, των δημοσίων κτηρίων και ιδιωτικών κατοικιών, έχουν βρεθεί στις άπειρες ανασκαφικές έρευνες, που έχει διενεργήσει η αρχαιολογική υπηρεσία κυρίως τα τελευταία τριάντα χρόνια.

Η δεύτερη λαμπρή περίοδος της πόλης συμπίπτει με την ίδρυση του γνωστού Δεσποτάτου της Ηπείρου. Ενός ελληνικού κράτους, που δημιουργήθηκε στις αρχές του 13ου αιώνα, μετά την κατάληψη της Κωνσταντινούπολης από τους Φράγκους σταυροφόρους και την διάλυση της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας. Η πόλη με το νέο όνομα Άρτα, γίνεται από τους Κομνηνοδουκάδες ηγεμόνες της, πρωτεύουσα του Δεσποτάτου της Ηπείρου, που την περίοδο της ακμής του περιλαμβάνει εδάφη του Βορειοδυτικού ελλαδικού χώρου και εκτινόταν και σε τμήμα της σημερινής Αλβανίας.

Μάρτυρες της λαμπρής αυτής περιόδου αποτελούν το κάστρο, εκκλησίες και μοναστήρια, όπως η Παρηγορήτισσα, η Κάτω Παναγιά και η Αγία Θεοδώρα, μνημεία, που μέχρι και σήμερα βρίσκονται σε λειτουργία. Ωστόσο για τον σύγχρονο κάτοικο της Άρτας, τα διάσπαρτα αρχαία, τα αρχαία «που ξεπηδούν» σε κάθε σημείο του αστικού τοπίου, αλλά και τα βυζαντινά μνημεία της επίσης, κατά γενική ομολογία, έχουν αποτελέσει ατυχώς τροχοπέδη, παρά στοιχείο πολιτισμικής ανάπτυξης.

Η μεγάλη οικοδομική ανάπτυξη της πόλης τις προηγούμενες δεκαετίες συνέπεσε με τον αυστηρό οικοδομικό έλεγχο και τις ανασκαφικές έρευνες, που έπρεπε να προηγηθούν από την αρχαιολογική υπηρεσία. Αυτό σε συνδυασμό με τις μικρές οικονομικές δυνατότητες και την υποστελέχωση των περιφερειακών υπηρεσιών του Υπουργείου Πολιτισμού επέφερε μεγάλες καθυστερήσεις, οικονομικές επιβαρύνσεις για τους ιδιοκτήτες και δημιούργησε μια εκρηκτική κατάσταση στην πόλη. Εδώ λοιπόν, θα πρέπει να αναζητηθεί η απάντηση στο χθεσινό ερώτημα του κ. Μπένου, γιατί οι Αρτινοί δεν αγαπούν τα μνημεία της πόλης!

Αφού η έννοια του αρχαίου μνημείου, του αρχαιολόγου και της αρχαιολογικής υπηρεσίας εν γένει, είναι για τους περισσότερους Αρτινούς συνυφασμένες με καθυστερήσεις, ταλαιπωρίες, πεπαλαιωμένα σχήματα και αξίες, αποκομμένα από την κοινωνία και τα λοιπά δρώμενα στον κοινωνικό χώρο. Σε αυτό βέβαια δεν είναι άμοιροι ευθυνών οι αρχαιολόγοι. Έτσι, για τον απλό πολίτη, τα αρχαία μνημεία κατέληξαν να είναι τις περισσότερες φορές αρχαίες πέτρες, που δεν έχουν τίποτα να προσφέρουν, αλλά αντιθέτως έχουν αποτελέσει εμπόδιο στην ανάπτυξη της περιοχής και η εικόνα και ταυτότητα τους αποκρυσταλλώνονται σε χαρακτηριστικές φράσεις, όπως: η Άρτα έχει πολύ αρχαιολογία ή μπλέξαμε με την αρχαιολογία. Εδώ βλέπετε διάφορες ανασκαφικές εργασίες.

Και να έρθουμε σε κάτι πιο αισιόδοξο. Ωστόσο, οι αρχαίες αυτές πέτρες, ερείπια του πολιτισμικού κόσμου, μπορεί να αποτελέσουν τα μνημεία ενός μέλλοντος με σημαντικό ρόλο στην κοινωνική ζωή της πόλης, για το οποίο όμως απαιτείται προσπάθεια συνέργεια και επένδυση από όλους, τόσο από τους τοπικούς φορείς και υπηρεσίες όσο και από τον απλό πολίτη.

Με σκοπό την κοινωνικοποίηση των ιστορικών και αρχαιολογικών μνημείων είναι απαραίτητο να οργανωθεί ένα πρόγραμμα δράσεων, που θα στοχεύουν, όχι μόνο στην προστασία και ανάδειξη τους, αλλά κυρίως στην ένταξη τους στην σύγχρονη ζωή, την αναβάθμιση της αντιληπτικής εικόνας τους, την βελτίωση των συνθηκών περιβάλλοντος, αλλά και την προώθηση της επισκεψιμότητάς τους.

Οι αρχαιολογικοί χώροι και τα μνημεία διατηρούνται καλύτερα και προστατεύονται από τη στιγμή, που κοινωνικοποιούνται και εντάσσονται στο πλαίσιο της οικονομίας του ελεύθερου χρόνου και αποκτούν χαρακτηριστικά της συμμετοχής στη σύγχρονη πραγματικότητα. Κατά συνέπεια, είναι απαραίτητο να αποκτήσουμε μια διαφορετική σχέση με τους σιωπηλούς μάρτυρες της ιστορίας και να αντιληφθούμε ότι αυτοί οι χώροι του παρελθόντος μπορούν με την κατάλληλη διαχείριση και προώθηση τους να εμπλουτίζουν το δικό μας παρόν και μελλοντικά να συντελέσουν στην βελτίωση της ποιότητας της καθημερινής ζωής της πόλης.

Με τον τρόπο αυτό, οι πολιτισμικοί αυτοί θησαυροί θα αποτελέσουν πόλο ανάπτυξης και πεδίο προώθησης νέων μορφών επιχειρηματικής δραστηριότητας και απασχόλησης. Η Εφορεία Αρχαιοτήτων Άρτας είναι μια περιφερειακή υπηρεσία του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού, αρμόδια για την προστασία, τη

διαχείριση και την ανάδειξη των αρχαιολογικών χώρων και μνημείων από τους προϊστορικούς χρόνους έως και τους μεταβυζαντινούς. Μνημεία που βρίσκονται τόσο στην πόλη όσο και στην ευρύτερη Περιφερειακή Ενότητα της Άρτας.

Η υπηρεσία μας, παρά την υποστελέχωσή της, τα τελευταία χρόνια έχει ξεκινήσει μια μεγάλη προσπάθεια, που κινείται σε τέσσερις μεγάλους άξονες, με μια σειρά δράσεων, που εκτός από την αναστήλωση, ανάδειξη μελέτη και την διαχείριση των μνημείων και των αρχαιολογικών χώρων περιλαμβάνει επίσης, ποικίλες άλλες δράσεις και εκπαιδευτικά προγράμματα, που θα βοηθήσουν ώστε να αλλάξει και η εικόνα, αλλά και η διάθεση, που έχουν οι πολίτες, απέναντι στα μνημεία της.

Οι υπάλληλοι της υπηρεσίας μας, εργαζόμενοι αθόρυβα και εντατικά, αλλά με όραμα, προσπαθούν με πενιχρά συνήθως μέσα να βελτιώσουν την εικόνα των μνημείων και του περιβάλλοντος χώρου των, προκειμένου αυτά να ενταχθούν ήπια στην σύγχρονη ζωή των κατοίκων της πόλης.

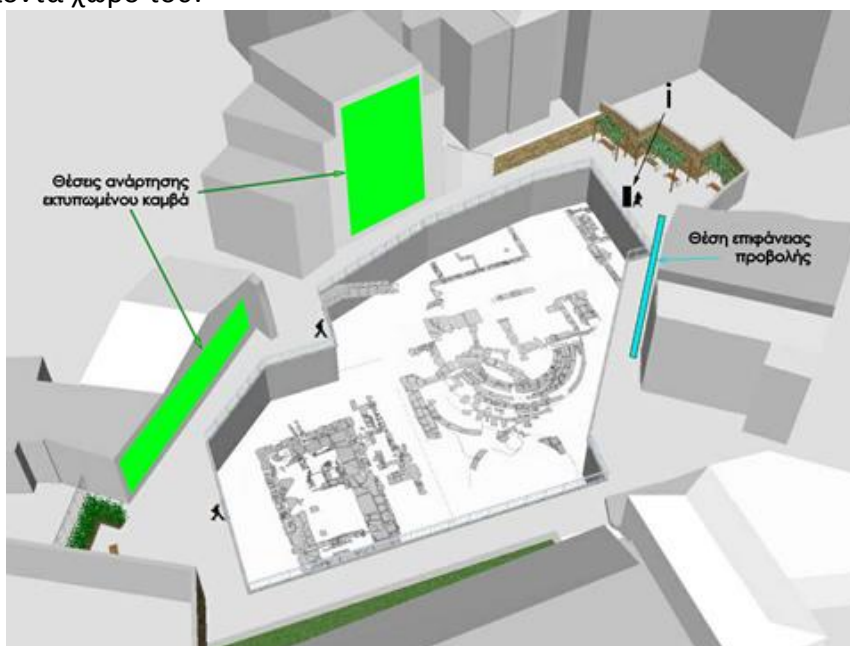
Στο πλαίσιο λοιπόν αυτό κινείται ένα μεγάλο έργο, που πρόκειται άμεσα να ολοκληρωθεί. Πρόκειται για τη Δυτική Νεκρόπολη, που όπως σας προανέφερα το έργο βρίσκεται στη φάση ολοκλήρωσης του. Η Δυτική νεκρόπολη είναι ένα από τα δύο μεγάλα νεκροταφεία της αρχαίας πόλης. Η ανασκαφή της έφερε στο φώς ένα πλήθος ευρημάτων, αρκετά από τα οποία βρίσκονται εκτεθειμένα στην μόνιμη έκθεση του αρχαιολογικού μουσείου της Άρτας. Η Δυτική Νεκρόπολη -για όσους δεν την έχουν δει μέχρι στιγμής- εκτείνεται κατά μήκος της οδού Κομμένου. Πολύ σύντομα πρόκειται να αποτελέσει έναν οργανωμένο επισκέψιμο αρχαιολογικό χώρο, εντός της πόλης της Άρτας. Εκτός από την αναμφίβολα μεγάλη πολιτιστική αξία του συγκεκριμένου μνημείου, η πόλη αποκτά ένα ευρυχώριο με ποικίλες δυνατότητες για τους πολίτες της. Έναν πυρήνα ανάσας και εκπαίδευσης για να περιοριστώ μόνο σε μερικά πλεονεκτήματα, που αποκτά με αυτόν τον αρχαιολογικό χώρο η Άρτα.

Η ανάδειξη του μικρού θεάτρου της αρχαίας πόλης είναι ένας δεύτερος μεγάλος άξονας στον οποίο κινείται η υπηρεσία μας. Το μικρό θέατρο βρίσκεται εντός του πυκνοδομημένου ιστού της νεότερης πόλης, σχεδόν εγκλωβισμένο από τις οικοδομές. Ο χώρος του μικρού θεάτρου, παρά την άσχημη σημερινή του κατάσταση, αποτελεί σημείο αναφοράς για τους κατοίκους της. Πρόκειται για το μικρότερο από όλα, τα μέχρι σήμερα αποκαλυφθέντα, αρχαία ελληνικά θέατρα του ελλαδικού χώρου. Βρίσκεται σε μικρή απόσταση από τον ιστορικό αρχαϊκό ναό του Απόλλωνα κι άλλα δύο σημαντικά μνημεία: το Πρυτανείο, καταχωμένο κάτω από τον Ναό της Αγίας Θεοδώρας, αλλά και το Μεγάλο Θέατρό της, αποσπασματικά σήμερα σωζόμενο ανάμεσα σε νεότερες οικοδομές. Η αναστήλωση, στερέωση και ανάδειξη του Μικρού Θεάτρου πρόκειται να γίνει με χρηματοδότηση από Ευρωπαϊκά προγράμματα.

Η αρχαιολογική υπηρεσία έχει ήδη καταθέσει το τεχνικό δελτίο και άμεσα αναμένετε η ένταξη του στο νέο πρόγραμμα του ΕΣΠΑ. Εκτός από το μνημείο αυτό, καθ' αυτού η μελέτη του θεάτρου περιλαμβάνει και παρεμβάσεις στον περιβάλλοντα χώρο του.

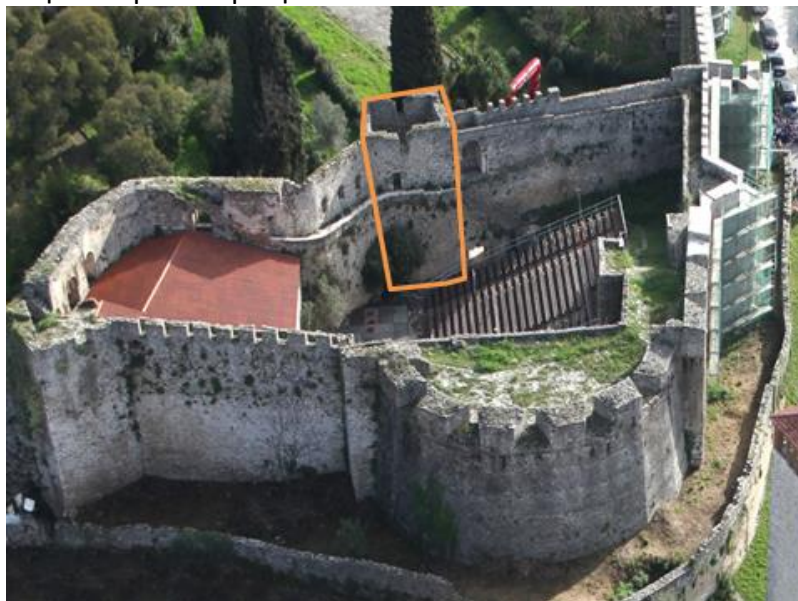

Πρόκειται να δημιουργηθεί ένα μικρό ευρυχώριο με δυνατότητες στάσης, θέσεις του μνημείου, αλλά και χώρο ανάπτυξης ποικίλων δραστηριοτήτων. Οι εργασίες αυτές εντάσσονται κυρίως στο μεγάλο πρόγραμμα ανάδειξης των αρχαίων θεάτρων της Ηπείρου, που γίνεται από την Περιφέρεια Ηπείρου συνεπικουρούμενο από το Σωματείο «Διάζωμα», το οποίο με την παρουσία και την άοκνη προσπάθεια του κ. Μπένου έχει δώσει άλλες διαστάσεις πανελλήνιας εμβέλειας στο πρόγραμμα αυτό. Η ολοκλήρωση των εργασιών της δυτικής νεκρόπολης και μελλοντικά του μικρού θεάτρου εντάσσεται σε ένα ευρύτερο σχέδιο σύνδεσης και ενοποίησης αρχαιολογικών χώρων και μνημείων στην πόλη της Άρτας μέσω της δημιουργίας διευρυμένων πολιτιστικών διαδρομών, οι οποίες συνεχώς εμπλουτίζονται. Περιλαμβάνει επίσης, εικαστικές παρεμβάσεις στις όψεις των άχαρων και άσχημων οικοδομών, που προβάλλουν στο θέατρο. Βλέπετε (παρουσίαση φωτογραφιών στον προτζέκτορα) κάποιες από αυτές τις όψεις, οι οποίες πρόκειται να καλυφθούν με πίνακες για βιντεοπροβολές, μεγάλα μπάνερς και ένα άλλο πλήθος εικαστικών παρεμβάσεων. Θέλω να πιστεύω ότι οι ιδιοκτήτες αυτών των οικοδομών θα μας επιτρέψουν να κάνουμε κάποιες εικαστικές παρεμβάσεις, γιατί έχει γίνει κι άλλη μια προσπάθεια για τον Ναό του Απόλλωνα -το έχω ξαναπεί και δημόσια- αλλά δυστυχώς μέχρι στιγμής μας αρνούνται λες και η αρχαιολογική υπηρεσία θα πάρει τον τοίχο κάποιων από αυτές τις οικοδομές. Δεν θα αναπτύξω περισσότερο τα δύο αυτά μεγάλα προγράμματα, τα οποία πιστεύω ότι δεν αποτελούν ευχολόγια και έργα μακρινού μέλλοντος, πρόκειται για έργα, τα αποτελέσματα των οποίων πιστεύω ότι θα φανούν άμεσα. Με τους δύο αυτούς οργανωμένους αρχαιολογικούς χώρους η πόλη πρόκειται να αποκτήσει μια διαφορετική όψη, αλλά κυρίως μια διαφορετική αισθητική, την οποία βεβαίως πρέπει να υποστηρίξουν οι πολίτες της. Ο πυκνοδομημένος αστικός ιστός θα αποκτήσει μια άλλη δυναμική με ποικίλες προεκτάσεις για τις οποίες θα πρέπει να μιλάμε ασφαλώς για ώρες, αλλά από μια πρώτη ματιά θεωρώ ότι είναι προφανείς.

Το κάστρο της Άρτας υπήρξε, μέχρι πρότινος, ένα πεδίο αντεγκλήσεων, παρεξηγήσεων και μαχών μεταξύ αρχαιολογικής υπηρεσίας, πολιτών, δημοσίων άλλων φορέων κ.τ.λ. Σήμερα, το κάστρο της Άρτας έχει, στο μεγαλύτερο μέρος του, αναστηλωθεί, στερεωθεί και μετά από πολλές και προσωπικές πιέσεις, αλλά και παρεμβάσεις του δημάρχου του κ. Τσιρογιάννη, το Υπουργείο Πολιτισμού διέθεσε ένα φύλακα και σήμερα το κάστρο είναι επισκέψιμο. Ένα πρώτο βήμα έχει συντελεστεί. Χρειάζονται όμως, πολλά ακόμη πράγματα, προκειμένου να γίνει κάτι περισσότερο γι' αυτό το τόσο σημαντικό μνημείο της Άρτας.

Η υπηρεσία μας εργάζεται πάνω σε αυτό το πλάνο και πολύ σύντομα θα καταθέσουμε ένα πρόγραμμα, το οποίο θα προβλέπει την αξιοποίηση του ΙΤΣ ΚΑΛΕ, της εσωτερικής αυτής ακρόπολης. Για τον περισσότερο κόσμο της Άρτας, η ακρόπολη αυτή είναι το λεγόμενο καστράκι, που σήμερα πολλοί από τους χώρους που υπάρχουν εκεί, εκτός από το υπαίθριο θέατρο, βρίθουν σκουπιδιών και άλλων ακατανόμαστων πραγμάτων. Εν πάση περιπτώσει, εμείς άμεσα πρόκειται να καταθέσουμε, στο Interreg Ελλάδα- Ιταλία, ένα πρόγραμμα, για το οποίο πιστεύω θα μου δοθεί η ευκαιρία να μιλήσω εν εκτάσει κάπου αλλού.

Εκείνο το οποίο μπορώ να σας πω είναι ότι προβλέπεται να δοθούν κάποιες χρήσεις σε όλους αυτούς τους χώρους, αλλά εμείς έχουμε ένα ακόμη πιο φιλόδοξο σχέδιο να αναστηλώσουμε έναν πύργο, που υπάρχει εκεί, τον οποίο πιστεύω ότι οι περισσότεροι από εσάς αγνοείται οτι υπάρχει. Πρόκειται γι' αυτόν εδώ τον πύργο (φωτογραφίες στον προτζέκτορα) τον οποίο θεωρούμε ότι μπορούμε να τον αναστηλώσουμε και να του δώσουμε μια χρήση και μια λειτουργικότητα.

Ένας άλλος άξονας στον οποίο κινείται η υπηρεσία μας είναι η ανάδειξη των βυζαντινών μνημείων της Άρτας, τα οποία είναι και πολλά και ενδιαφέροντα και παρουσιάζουν ιδιαιτερότητες σε σχέση με τα βυζαντινά μνημεία άλλων περιοχών.

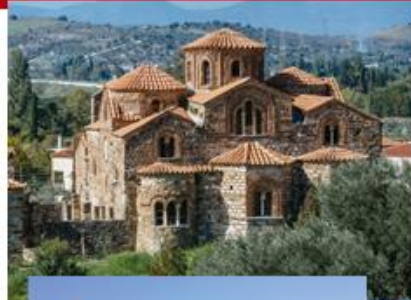

Η Παναγία της Κορωνησίας

Συνεχίζονται λοιπόν, μικρής τάξης εργασίες τα μνημεία της πόλης και της ευρύτερης περιοχής, να σας θυμίσω εδώ την Κορωνησία -βλέπετε πως ήταν η Κορωνησία και πως έγινε-, να σας θυμίσω επίσης την Βλαχέρνα, την αναστήλωση των κελιών της Βλαχέρνας. Η συντήρηση των τοιχογραφιών της έχει ενταχθεί σε ένα άλλο πρόγραμμα της Περιφέρειας Ηπείρου και πιστεύω ότι πολύ σύντομα θα ολοκληρωθεί η συντήρηση των τοιχογραφιών του κυρίως ναού.

Η Βλαχέρνα

Στον Άγιο Νικόλαο της Ροδιάς επίσης συντηρούνται τοιχογραφίες. Είναι μικρές παρεμβάσεις που με τα πενιχρά αυτά οικονομικά μέσα που έχει η υπηρεσία μας, κάνει κάποιες προσπάθειες με τελικό αποτέλεσμα την ανάδειξη των μνημείων.

Κύριος στόχος και μέλημα μας όμως, είναι η στερέωση και ανάδειξη του μοναδικού μνημείου της Παρηγορήτισσας και του περιβάλλοντα χώρου της. Δεν θα επεκταθώ περισσότερο και δεν θα υπερθεματίσω για την μοναδικότητα του μνημείου, που θεωρώ ότι σε όλους σας είναι γνωστή. Σε συνεργασία με τους τοπικούς φορείς δηλαδή τον δήμο και την αντιπεριφέρεια γίνονται πολλές προσπάθειες, ώστε το μνημείο να στερεωθεί και να πάρει την μορφή, αλλά και τη δημοσιότητα που του αξίζει. Ο χορηγικός φάκελος, που αναφέρθηκε χθες από τον κ. Μπένο, πρόκειται άμεσα να συνταχθεί σε συνεργασία με τον δήμο ώστε να εξευρεθούν οι χρηματικοί πόροι, απαραίτητο εργαλείο για τις παρεμβάσεις. Με τον αντιπεριφερειάρχη κ. Ψαθά έχουμε εδώ και καιρό ξεκινήσει μια προσπάθεια ένταξης των βυζαντινών μνημείων της Άρτας στο κατάλογο της UNESCO με ναυαρχίδα φυσικά την Παρηγορήτισσα. Πρόκειται όμως για μια επίπονη προσπάθεια, στην οποία πρέπει να συμβάλλεται όλοι ξεκινώντας αρχικά με την στήριξη της ιδέας αυτής. Το αποτέλεσμα της ένταξης των βυζαντινών μνημείων σε έναν κατάλογο, όπως αυτός της UNESCO, που θα πρέπει να σημειωθεί ότι είναι και χρονοβόρα και επίπονη, θα είναι εξαιρετικά σημαντική, σημαντικά τα αποτελέσματα καθώς η Άρτα θα γίνει ευρύτερα γνωστή και από μια μικρή πόλη, που για χρόνια βιώνει μια εσωστρέφεια θα εκτιναχτεί σε μια διαφορετική παγκόσμια σφαίρα με ποικίλα και προφανή πλεονεκτήματα. Βέβαια αυτό όπως σας ανέφερα είναι μια επίπονη και χρονοβόρα διαδικασία. Να σας θυμίσω ότι η Νικόπολη βρίσκεται εδώ και τέσσερα με πέντε χρόνια στον προσωρινό κατάλογο της ένταξης, στον διαρκή κατάλογο της UNESCO, αλλά έχουν προηγηθεί άλλα πολύ περισσότερα χρόνια πριν που προετοιμαζόταν ο φάκελος ένταξης της Νικόπολης.

Το IMAPET ή Τζαμί του Φαϊκ πασά

Εδώ θα πρέπει επίσης, να σας πω ότι έχει ξεκινήσει και μια πολύ σημαντική προσπάθεια για το Ιμαρέτ η αντιπεριφέρεια και συγκεκριμένα ο κ. Ψαθάς έχει αναθέσει και μια μελέτη για το μνημείο, η οποία πιστέψτε με είναι φανταστική, είναι πολύ καλή μελέτη και η οποία βρίσκεται στο κεντρικό αρχαιολογικό συμβούλιο για την έγκριση της, να σας θυμίσω ότι για τους περισσότερους από

εσάς το Ιμαρέτ είναι συνυφασμένο με το λογοτεχνικό ενδεχομένως και μνημείο κάποια στιγμή, βιβλίο του συντοπίτη σας του Γιάννη Καλπούζου, ωστόσο για τους περισσότερους από εμάς και δη για τους αρχαιολόγους είναι το παλαιότερο τζαμί της Ηπείρου κι όχι μόνο της Ηπείρου -θα έλεγα και όλης της Βορειοδυτικής Ελλάδας. Είναι γύρω στο 1444 χτισμένο από τον περίφημο Φαΐκ πασά και βεβαίως δεν ήταν ένα τζαμί ξεκομμένο στην μέση του πουθενά, ήταν ένα ολόκληρο **κλουέ**, ένα μεγάλο συγκρότημα το οποίο περιελάμβανε χαμάμ, πτωχοκομείο, εστιατόριο. Η λέξη Ιμαρέτ στα Περσικά σημαίνει εστιατόριο και προφανώς και για τους φτωχούς ανθρώπους βεβαίως το εστιατόριο είχε μια μεγαλύτερη σημασία γι' αυτό ονομάστηκε το τζαμί ολόκληρο Ιμαρέτ, δεν είναι όμως. Είναι το τζαμί του Φαΐκ πασά, μιας πολύ μεγάλης προσωπικότητας. Ο Φαΐκ ήταν στρατηγός του Μωάμεθ του κατακτητή. Πρέπει να είστε υπερήφανοι γι' αυτά τα πράγματα, πρέπει να τα γνωρίζετε αυτά τα πράγματα, είναι μνημεία της πόλης σας, είναι η ιστορία της πόλης σας. Αυτά τα ολίγα για το Ιμαρέτ πιστεύω κάποια άλλη στιγμή να μας δοθεί η ευκαιρία να πούμε περισσότερα. (Θα προσπαθήσω να τελειώσω γρήγορα) Τα μνημεία της Άρτας μπορούν να στηρίξουν μια ποικιλία τουριστικών διαδρομών, όπως είναι αρχαιολογικές, ιστορικές περιηγήσεις, προσκυνηματικές περιηγήσεις, για να μην αναφερθώ σε αυτό, που κοινώς λέγετε θρησκευτικός τουρισμός και σε συνδυασμό με τα μνημεία της υπαίθρου και το πλούσιο οικοσύστημα κυρίως του Αμβρακικού κόλπου καθιστούν τον τόπο αυτό ιδιαίτερα ευλογημένο, αλλά παντελώς ανεκμετάλλευτο και περιφρονημένο, κυρίως από τους κατοίκους του.

Στο ίδιο λοιπόν πλαίσιο, θα πάω στο αρχαιολογικό μουσείο της πόλης ένα μικρό διαμαντάκι πιστέψτε με που δέχεται ελάχιστους επισκέπτες και δη Αρτινούς. Η επισκεψιμότητά του, όπως σας προανέφερα, είναι ελάχιστη έως μηδαμινή. Οι Αρτινοί εξαντλήθηκαν να φωνάζουν ότι θέλουν μουσείο στην πόλη και μετά ξέχασαν ακόμη και που βρίσκεται το μουσείο αυτό.

Κύριοι δήμαρχοι, βουλευτές πόσοι από εσάς έχετε μπει στο facebook του μουσείου για να μιλήσω με τρέχουσες ορολογίες κτλ, και πόσοι από εσάς έχετε κάνει like στο facebook του μουσείου και σε αυτά που παρουσιάζονται από το facebook του μουσείου, θεωρώ ελάχιστοι, εγώ θα σας παρακαλέσω κάντε τον κόπο να μπιείτε νομίζω θα βρείτε πολύ ωραία πράγματα και συγκεκριμένα θα βρείτε το έκθεμα του

μήνα, μια μικρή ιστοριούλα, που ανεβάζουμε κάθε μήνα, παίρνοντας σαν κεντρικό θέμα ένα έκθεμα του μουσείου. Αξίζει τον κόπο να το δείτε και ενδεχομένως να το κοινοποιήσετε και σε φίλους σας.

Επειδή λοιπόν με τους Αρτινούς δεν βλέπω κάποια σημεία βελτίωσης, στους παλιούς Αρτινούς τουλάχιστον, η υπηρεσία μας τι να κάνει; Απευθύνεται στους μικρούς Αρτινούς γιατί από εκεί πιστεύω ότι θα βάλουμε τα θεμέλια του μέλλοντος.

Βλέπετε εδώ φωτογραφίες από διάφορες δραστηριότητες, εκπαιδευτικά προγράμματα, που κάνουμε με την βοήθεια των δασκάλων, στα οποία μετέχουν τα μικρά παιδάκια και όχι μόνο στο μουσείο και γενικότερα και σε άλλα μνημεία της πόλης. Έτσι λοιπόν, παρά το γεγονός ότι έχουμε μια πολύ μικρή επισκεψιμότητα στο αρχαιολογικό μουσείο ωστόσο μέχρι τον Μάιο του 2016 μετρήσαμε -γιατί έβαλα τους φύλακες και μετρήσανε- 2.800 άτομα μικρούς μαθητές από σχολεία, όχι μόνο της πόλης, αλλά και της ευρύτερης περιοχής που συμμετείχαν σε δράσεις και σε εκπαιδευτικά προγράμματα της πόλης. Αυτό για μένα είναι ένα πολύ μεγάλο κέρδος και βέβαια σε αυτούς θα πρέπει να προσμετρηθούν και ξένα πανεπιστήμια. Το δικό μας το Πανεπιστήμιο είναι πολύ μακριά, αλλά ξένα πανεπιστήμια όμως έχουν φέρει φοιτητές τους στο αρχαιολογικό μουσείο της Άρτας, αλλά και στα μνημεία της πόλης, καθώς επίσης και μέλη ξένων αρχαιολογικών σχολών. Φέρ' ειπείν η Αμερικάνικη Αρχαιολογική Σχολή κάθε καλοκαίρι μας φέρνει μέλη τους και διάφορους ερευνητές και επισκέπτονται τα μνημεία της πόλης.

Νομίζω ότι σας έχω εξαντλήσει. Σας είπα αρκετά πράγματα μην σας πω άλλα περισσότερα, πρέπει αυτά να εμπεδωθούν. Θα μπορούσα να κάνω μια σειρά, έχω μια σειρά προτάσεων εδώ, που αφορούν πως θα μπορούσε να υπάρξει ένας συνδυασμός μεταξύ όλου αυτού του πολιτιστικού αποθέματος και διάφορων κινήσεων που πρέπει να γίνουν. Εδώ χθες -δεν θυμάμαι ποιός από τους ομιλητές- ανέφερε ότι πρέπει να υπάρχουν τρία σίγμα, στόχος, στοχοθεσία, να υπάρχει συνέργεια και να υπάρχει και συντονισμός. Εγώ θεωρώ ότι είμαστε σ' ένα καλό σημείο. Οι τοπικοί φορείς έχουν καταλάβει κάποια πράγματα. Η αρχαιολογική υπηρεσία δεν είναι και τόσο κακιά. Θέλω λοιπόν, να πιστεύω ότι αυτό θα συνεχίσουμε, με αυτά τα τρία σίγμα. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ”.

Χρήστος Μέγας : Και εμείς σας ευχαριστούμε κυρία Παπαδοπούλου(παρέμβαση της κας Παπαδοπούλου).

Βαρβάρα Παπαδοπούλου: Σας έχω όμως μια μικρή έκπληξη, που θεωρώ ότι θα πρέπει να σας την δείξω, εδώ είναι μια έκθεση την οποία έχουμε βιντεοσκοπήσει για όσους δεν την έχετε επισκεφτεί, που αφορά στα καινούργια ευρήματα, που έχουν έρθει στο φως από ανασκαφές της υπηρεσίας μας στην Δυτική Νεκρόπολη και γενικότερα στην Άρτα, διάφορες δράσεις όπως πράσινες πολιτιστικές διαδρομές, τώρα είναι οι ιστορίες της φωτιάς διάφορες άλλες δραστηριότητες. Θα έρθω όμως και στην έκπληξη. Πιστεύω ότι έχετε παρακολουθήσει πολλές από τις αστρο-βραδιές στο μουσείο, η αλήθεια είναι ότι εδώ είχαμε πολύ μεγάλη επισκεψιμότητα σε συνεργασία με τον Σύλλογο Αστρολάβος. Δείτε κάτι που μπορεί να σας ενδιαφέρει (προβολή βίντεο)

Χρήστος Μέγας: Ευχαριστούμε κα Παπαδοπούλου. Τελικά και οι αρχαιολόγοι κανονικοί άνθρωποι είναι. Θα έλεγα και γλυκύτατοι! Να μην τους φοβόμαστε πάρα πολύ. Εάν δε, υπάρξει καλύτερος συνδυασμός μεταξύ αποζημιώσεων και μείωση της γραφειοκρατίας θα γίνουν ακόμη πιο αποδεχτοί και γλυκείς αυτοί οι άνθρωποι. Γιατί εδώ και χρόνια ουδείς αγοράζει οικόπεδο στην Άρτα γιατί δεν ξέρει τί θα βρει από κάτω και πόσο θα μπλέξει με την γραφειοκρατία... Από το κέντρο της πόλης να πάμε στην Περιφέρεια, να πάμε στον αγροτουρισμό. Ο Νίκος Φραντζεσκάκης είναι πρόεδρος του Συνδέσμου Ενώσεων Αγροτουρισμού Ελλάδος. Θα μας μεταφέρει την εμπειρία του, ήταν από τους πρωτοπόρους στην Κρήτη, στα Χανιά στο Βάμο. Κύριε Φραντζεσκάκη...

Εισήγηση ΝΙΚΟΥ ΦΡΑΤΖΕΣΚΑΚΗ- Προέδρου Συνδέσμου Ενώσεων Αγροτουρισμού Ελλάδος

***«Το θεσμικό πλαίσιο για τον Αγροτουρισμό και Τουρισμό
υπαίθρου εργαλείο για την εξωστρέφειά του»***

«Κύριοι δήμαρχοι, κυρίες και κύριοι,

Θα μου επιτρέψετε να ευχαριστήσω τους εκπροσώπους του Επιμελητηρίου διότι μου δώσανε την χαρά, να βρίσκομαι εδώ, ξανά στην περιοχή σας, μια περιοχή που αγαπάω πάρα πολύ, διότι έχει τα χαρακτηριστικά που πάντα ονειρευόμουν για μια περιοχή που μπορείς κανείς να «πήξει» στον αγροτουρισμό.

Φεύγοντας από τα Χανιά είπα ότι θα ανέβω στην Άρτα στο συνέδριο αυτό και επίσης ότι θα επισκεφθώ τα Τζουμέρκα κι όλοι με θεωρούσαν πάρα πολύ τυχερό. Έχω την αίσθηση λοιπόν ότι η περιοχή σας ή ένα μέρος της περιοχής, έχει ένα brand name το οποίο, για άγνωστους λόγους -δεν μπορώ να το εξηγήσω- είναι πολύ γνωστή. Έχω ακούσει πολλούς ανθρώπους, που περάσανε από το Βάμο, οι οποίοι έχουν έρθει στην περιοχή σας και μου έχουν μιλήσει για τα καλύτερα, για τον τόπο και τους ανθρώπους. Ξέρετε οι θεωρίες είναι καλές, αλλά αν δεν υπάρχουν οι άνθρωποι να πάρουν πάνω τους και να αναπτύξουν αυτές τις δράσεις είναι άχρηστες.

Θέλω να ευχαριστήσω το Επιμελητήριο γιατί μου έδωσε την ευκαιρία να φέρω στην μνήμη μου τα πρώτα χρόνια. Πριν από 25 χρόνια, που ξεκινήσαμε στον Βάμο, ένα μικρό χωριό που δεν είχε καμία υποδομή, δεν είχε κανένα κρεβάτι, δεν είχε κανένα εστιατόριο, δεν υπήρχε κανένας λόγος να περάσει από εκεί κάποιος, αλλά όμως μια ομάδα ανθρώπων βάλανε ένα στοίχημα. Δεν ήμασταν εξειδικευμένοι. Προερχόμασταν από διάφορα επαγγέλματα, αλλά βάλανε ένα στοίχημα να κάνουμε τον τόπο μας προορισμό. Τον αγαπήσαμε τόσο πολύ, μας κέντρισε τόσο πολύ το ενδιαφέρον, που κοιμόμαστε και ξυπνάγαμε με αυτή την έγνοια κι ομολογώ ότι πολύ σύντομα αρχίσαμε να βλέπουμε αποτελέσματα. Αυτά τα πρώτα αποτελέσματα, τα πήραν τα μέσα Ελληνικά και Διεθνή και τα κάνανε μύθο.

Πολλές φορές με ρωτάγανε κάποιοι φίλοι: Μα γιατί έχετε τόσο μεγάλη προβολή; Δεν την επιζητούσαμε, ούτε είχαμε κάποιον άνθρωπο, που σχεδίαζε το promotion. Ήρθε μέσα από όλη την δουλειά που κάναμε. Αυτό που φαντάζομαι επηρέασε τα μέσα ήταν η συλλογικότητα και οι πολύ συχνές δραστηριότητες. Δηλαδή, δεν κάναμε μόνο ξενώνες, δεν κάναμε μόνο εστιατόριο, δεν κάναμε μόνο παντοπωλείο, δεν κάναμε μόνο μια μικρή οικοτεχνία, δεν κάναμε μόνο εκθέσεις, μουσικές εκδηλώσεις, πολιτιστικά δρώμενα συνεχώς, με εγκαίνια με Έλληνες και ξένους, δεν κάναμε μουσικές βραδιές που να αγκαλιάσουν τα γούστα όλου του κόσμου με ποιότητα. Κάναμε πάρα πολλά. Το σύνολο λοιπόν των δράσεων, τα αγροκτήματα, ο τρύγος, το μάζεμα της ελιάς, τα κηπευτικά μας!

Κάθε Τρίτη θυμάμαι παίρναμε τους επισκέπτες -ήταν από διάφορες χώρες- για να γνωρίσουνε κομμάτια του χωριού μας και καταλήγαμε σε ένα αγρόκτημα, όπου τους δείχναμε τις ντομάτες, τις μελιτζάνες, τις πιπεριές. Τους λέγαμε πως μπορούν να μαζέψουν και μετά σε ένα μεγάλο τραπέζι τους λέγαμε λίγα λόγια για την φιλοσοφία μας και στην συνέχεια προσφέραμε έναν μεζέ, τσικουδιά, κρασί. Η δράση αυτή κρατούσε αναλόγως με το γκρούπ. Αν το γκρούπ ήταν καταδεκτικό,

μπορούσαμε να φτάσουμε και σε τραγούδι μπορούσαμε να σφάξουμε και μια κότα επί τόπου και να την βράσουμε. Κάναμε διάφορα πράγματα. Εάν ήταν ένα πιο μαζεμένο γκρουπ ή είχε υποχρεώσεις και έπρεπε να φύγει το κλείναμε εκεί. Αλλά θυμάμαι Έλληνες γονείς, να λένε πολύ συγκινημένοι πως τα παιδιά τους έπιασαν μια μελιτζάνα ή είδανε που είναι τα αυγά, το κοτέτσι. Δεν μιλάω για τους ξένους, που κι αυτοί -σίγουρα οι άνθρωποι που ζουν στα μεγάλα αστικά κέντρα- «παθαίνουν πλάκα» βλέποντας την απλή ζωή ανθρώπων σε ένα χωριό.

Θέλω όμως να ευχαριστήσω το Επιμελητήριο διότι μου έδωσε χαρά να σκεφτώ αυτήν την πορεία, την συλλογική προσπάθεια των ανθρώπων σε όλη την Ελλάδα, που εδώ και πάρα πολλά χρόνια προσπαθούμε να δημιουργήσουμε ένα θεσμικό πλαίσιο για να μπορέσουμε να βγάλουμε το προϊόν προς τα έξω και που όλοι οι υπουργοί εδώ και μια δεκαετία μέχρι και σήμερα ανακοινώνουνε ότι αυτό το θεσμικό πλαίσιο θα υλοποιηθεί. Ακόμη μέχρι σήμερα δεν έχει υλοποιηθεί ψηφίσθηκε όπως προείπε η κα βουλευτής το 2014, αλλά είναι σε χαρτιά.

Ο νόμος -τον έχω εδώ- δεν έχει καμία εφαρμογή, διότι πρέπει να υπογραφούν οι υπουργικές αποφάσεις. Να συντονιστεί το Υπουργείο Πολιτισμού, το Υπουργείο Πολιτικής Ανάπτυξης, το Υπουργείο Οικονομικών. Εντάξει είπαμε δύο χρόνια να περιμένουμε, πάνε τα δύο χρόνια, να περιμένουμε άλλον ένα χρόνο. Να περιμένουμε, αλλά παιδιά δεν γίνεται αυτή η δουλειά. Δεν μπορεί να πηγαίνει ο ΕΟΤ σε εκθέσεις, να ξοδεύει τόσα χρήματα στο εξωτερικό και να μην υπάρχει ένα φυλλάδιο, που να αναφέρει τον αγροτουρισμό για την Ελλάδα. Δεν είναι δυνατόν να ξοδεύονται τόσα εκατομμύρια, τόσα εκατομμύρια και να μην υπάρχει λέξη.

Ευχαριστώ λοιπόν το Επιμελητήριο που μου έδωσε την χαρά αυτή, αλλά πιο πολύ θέλω να το ευχαριστήσω για την βοήθεια που θα προσφέρει του χρόνου στον Σύνδεσμο Αγροτουρισμού Ελλάδος, θα το μεταφέρετε κ. Μέγα.

Ο σύνδεσμος Αγροτουρισμού Ελλάδας οργανώνει κάθε χρόνο ένα συνέδριο. Φέτος θα γίνει στην Κρήτη. Εναλλάξ το ένα συνέδριο είναι κυρίως διαδικασίες συνέλευσης και το άλλο συνέδριο είναι ένα μεγαλύτερο γεγονός. Φέτος στην Κρήτη θα γίνει τον Νοέμβριο και θα είναι μια κλειστή διαδικασία, για την προετοιμασία ενός μεγάλου συνεδρίου. Αυτό είναι το θέμα στο οποίο θέλω κυρίως να αναφερθώ και μετά το τέλος να τεθούν και ερωτήσεις. Ένα συνέδριο, στο οποίο δε θα πρωτοτυπήσουμε. Θα κινηθούμε -στα πρότυπα ενός Ιταλικού μοντέλου, όπου οι φορείς τους κάνουν τέτοιες εκδηλώσεις- Θα έχει διάρκεια πέντε ημερών, στο πλαίσιο των οποίων θα πραγματοποιήσουμε μια «δυνατή» ημερίδα και πολλές δράσεις. Θα έχουμε δημιουργήσει ένα προϊόν το οποίο θα το πουλήσουμε. Οι φορείς, οι επιχειρηματίες, θα είναι η πρώτη φορά που θα τολμήσουμε να το συνδέσουμε αυτό το προϊόν. Ξενώνες, εστιατόρια, διαδρομές πολιτισμού, μνημεία, όλες τις δραστηριότητες και θα προσφέρουμε σε ειδικές τιμές στους επισκέπτες στην Ελλάδα και στο Εξωτερικό την δυνατότητα να έρθουν να παρακολουθήσουνε το πενήντημερο. Θα

προσπαθήσουμε με την βοήθεια όλων των φορέων, των τοπικών φορέων κυρίως, αλλά και άλλων μαζί με το Υπουργείο Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης, την Περιφέρεια βέβαια, το Επιμελητήριο οπωσδήποτε, τα Επιμελητήρια, να αναδείξουμε αυτό το γεγονός και να το προβάλλουμε σε μια δυο εκθέσεις την άνοιξη του 2017.

Στόχος είπαμε είναι να δημιουργήσουμε το προϊόν στην περιοχή σας και να το προωθήσουμε, να το προσφέρουμε και να δούμε τα πρώτα αποτελέσματα, ώστε την επόμενη φορά που θα συναντηθείτε ή θα συναντηθούμε να συζητάμε για αποτελέσματα. Να έχουμε κάνει το πρώτο βήμα σε έναν σπουδαίο τόπο, ο οποίος έχει την τύχη να μην έχει καταστραφεί από την «ανάπτυξη», δηλαδή να έχουν γίνει τεράστιες μονάδες, να έχει μολυνθεί το περιβάλλον κ.ά.!

Είστε τυχεροί γιατί μέσα από αυτή την καθυστέρηση, μπορείτε να κερδίσετε ένα μεγάλο πλεονέκτημα για την περιοχή σας. Ειλικρινά πιστεύω πως έχετε όλοι τα χέρια, έχετε τους ανθρώπους -διότι αυτοί θα το κάνουνε, δεν γίνονται μόνο τους τα πράγματα- να το προσπαθήσετε.

Πριν ολοκληρώσω την παρέμβασή μου, να πω δύο λόγια για το συνέδριο επιπλέον. Στόχος μας είναι να είναι καλεσμένος ο Γενικός Γραμματέας της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Τουρισμού Υπαίθρου ο κ. Κλάους, ο Πρόεδρος του Αυστριακού μοντέλου, μια Γαλλίδα πρόεδρος ενός τεράστιου δικτύου cluster, που παίζει πολύ σπουδαίο ρόλο στην Γαλλία, ένας καθηγητής Πανεπιστημίου από την Γαλλία ο οποίος με θέμα τον αγροτουρισμό και τουρισμό υπαίθρου θα μας παρουσιάσει πως αναπτύσσει το πανεπιστήμιο τέτοιες πρωτοβουλίες ή πως στήνει τέτοια projects σε διάφορα μέρη της Ευρώπης και τέλος κάποιος συνάδερφος από την Ιταλία με μεγάλη εμπειρία.

Στο πενθήμερο αυτό θα υπάρχει μια μικρή ημερίδα με θέμα τα τυριά της Ελλάδος, με στόχο να γίνει και μια έκδοση, έτσι ώστε να μείνουν πράγματα από το συνέδριο. Πέρα από τον κόσμο που θα δεχτούμε να υπάρχει και μια συνέχεια και να μείνουν πράγματα τα οποία θα μπορέσετε στην πορεία να τα χρησιμοποιήσετε. Πολλές μουσικές βραδιές, πολλές εκδηλώσεις, πολλές εκθέσεις όπως είπα, εάν βάλετε όλοι μαζί πλάτη, ένα χέρι, θα το «σηκώσουμε» πολύ ψηλά και περιμένω να δω την ανταπόκριση της περιοχής σας και της Ηπείρου γενικότερα. Ευχαριστώ πολύ».

Χρήστος Μέγας: Ευχαριστούμε τον Νίκο Φραντζεσκάκη. Όντως ένα τέτοιο συνέδριο στην περιοχή θα ήταν κάτι καινοτόμο και πολύ χρήσιμο. Εάν μου επιτρέπετε μια μικρή παρένθεση, τον Νίκο τον ξέρω πριν γίνει αγροτουρίστας. Τον ξέρω από την Αθήνα από τις επαγγελματικές μου υποχρεώσεις. Πήγε στον Βάμο και έκανε μια προασπάθεια εκεί. Λειτουργήσαν συλλογικά και σήμερα έχει να επιδείξει θαύματα η περιοχή... Εμείς στην Ήπειρο, με τις όψεις τις υπανάπτυξης, που έχουμε και ειδικά στα Τζουμέρκα όπου τα χωριά μας και οι οικισμοί είναι χωμένοι μέσα στα

κούμαρα και στα πουρνάρια, μπορούμε να προσφέρουμε το εναλλακτικό. Αλλά, μοιάζουμε φοβισμένοι και λειτουργούμε πολύ κατά μόνας.

Να μου επιτρέψετε τώρα **μια αναδρομή**:

"Ο άνδρας, ο πατέρας, ο σύζυγος του Ευαγγελισμού -το αργότερο το Πάσχα- έπαιρνε το δισάκι με ένα σκεπάρνι, τον τροβά με ένα τσόκι και κίναγε με το μπουλούκι. Μπορεί να πήγαινε μέχρι το Βουκουρέστι ή μέχρι την Περσία και ξανά γύριζε τ' Αντρίος ή λίγο νωρίτερα του Άι Φιλίππου μεθαύριο για να αποκρέψει εν όψει Χριστουγέννων. Η σύζυγος πίσω, μαζί με τα πεθερικά, στα Κουκούλια, στα Φράστα στα ορεινά χωριά είχαν ένα μικρό κήπο, όπου έσπερναν φασόλια, φακές, κολοκυθιές και είχαν και τα κηπευτικά τους το καλοκαίρι και τα αποξηραμένα για το χειμώνα. Ακόμη ακόμη και τα γκόρτσα, τα αχλάδια, τὰ κοβαν φέτες και τα έλιαζαν για τον χειμώνα. Μιλάμε για μια οικονομία απόλυτης αυτάρκειας και μοναχική.

Τέτοια στοιχεία συλλογικότητας μας λείπουν με σύγχρονες μεθόδους και περισσότερα μέσα. Παράλληλα είχαν και τέσσερις κασίκες για το γάλα και μια αγελάδα, αυτή ήταν η οικονομία μας τότε. Και ό,τι έφερνε ο νοικοκύρης από το ταξίδι του, από τον ξενιτεμό του ήταν το απόθεμα. Αυτή ήταν η οικονομία μας. Αυτός ήταν ο πολιτισμός μας. Γιατί, μπορεί ο ρόλος του άνδρα να έμοιαζε σημαντικός αλλά, πίσω η γυναίκα μεγάλωνε παιδιά, στήριζε παππούδες, έφτιαχνε προίκες, μετέφερε στη νέα γενιά τη γνώση και τις παραδόσεις. Ήταν και νύφη και αρχόντισσα και παιδαγωγός και στυλοβάτης στο σπίτι.

Έτσι, ευθύς δίνω τον λόγο στην **Σοφία Οικονομάκου** να μας μιλήσει για την συμβολή της γυναικείας επιχειρηματικότητας στην ανάπτυξη τον εγχώριου τουρισμού.

Εισήγηση ΣΟΦΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΑΚΟΥ - Πρόεδρος ΕΕΕΔΕΓΕ **« Η συμβολή της γυναίκας επιχειρηματία στην ανάπτυξη του** **εγχώριου τουρισμού»**

«Καλημέρα σας κυρίες και κύριοι,

να συγχαρώ το Επιμελητήριο και την καταπληκτική πρωτοβουλία του συνεδρίου αυτού, που μας έδωσε την ευκαιρία να μάθουμε τόσα πράγματα και να δώσετε εσείς και όλοι μας τόσα μηνύματα. Και φυσικά, να συγχαρώ το προεδρείο γιατί ξέρω ότι έκανε πάρα πολλή μεγάλη προσπάθεια και η συνάδερφος μας η κα Παπαβασιλείου η οποία είναι και η εκπρόσωπος του Επιμελητηρίου στο δίκτυο μας. Το δίκτυο μας εκπροσωπεί τις γυναίκες επιχειρηματίες, που είναι γραμμένες στα Επιμελητήρια της Ελλάδος και ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα. Είμαστε 250.000 οι κυρίες που είναι γραμμένες στα Επιμελητήρια της Ελλάδος.

Η ομιλία μου δεν θα είναι πεφωτισμένη όπως ήταν των περισσότερων, θα είναι πολύ απλή, θα σας υπενθυμίσω τι κάνουμε εμείς οι γυναίκες για τον τουρισμό που εσείς όλοι γνωρίζεται, αλλά εγώ από την θέση μου πρέπει να το ξαναπώ.

Λοιπόν πέρα από κάποια γενικά για τον τουρισμό που θα σας πω (για να δούμε το powerpoint εδώ τώρα που θα το βρούμε, πολύ ωραία, σας ευχαριστώ).

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

- **ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕΤΑΚΙΝΟΥΝΤΑΙ**
- **ΟΙ ΕΛΛΗΝΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΟΥΝ ΚΑΙ ΚΑΤΑΚΤΟΥΝ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ**
- **ΦΤΙΑΧΝΟΥΝ ΑΠΟΙΚΙΕΣ**
- **ΠΟΛΕΜΟΥΝ-ΚΑΤΑΚΤΟΥΝ**
- **ΣΠΟΥΔΑΖΟΥΝ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ**
- **ΕΞΑΓΟΥΝ ΠΡΟΙΟΝΤΑ**
- **ΕΞΑΓΟΥΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ**
- **ΕΞΑΓΟΥΝ ΕΠΙΣΤΗΜΕΣ**

Από την αρχαιότητα οι άνθρωποι έμαθαν να μετακινούνται, να αναζητούν, να ανακαλύπτουν νέους έφορους τόπους, για να βελτιώσουν τη ζωή τους, όπως διαπιστώνουμε από τα πλούσια ευρήματα στην χώρα μας, αλλά και παγκοσμίως. Οι μετακινήσεις και οι αναζητήσεις των ανθρώπων δεν σταμάτησαν ποτέ, οι Έλληνες μάλιστα ήταν και είναι πρωτοπόροι στις μετακινήσεις, μετανάστευσαν, έφταιξαν αποικίες, πολέμησαν και κατέκτησαν, σπούδασαν και σπουδάζουν στις ξένες χώρες και δυστυχώς ακόμη ζητάμε μια καλύτερη τύχη μακριά από την πατρίδα, αλλά ταυτόχρονα κατακτούμε και τον κόσμο με τα προϊόντα μας, επιστημονικές επιδόσεις και τον πολιτισμό μας. Ευτυχώς θα έλεγα, εκτός από τις μετακινήσεις επιβίωσης, έχουμε μετακινήσεις με κίνητρο την ψυχαγωγία, την γνωριμία νέων

τόπων και ανθρώπων, τη μύηση σε νέα σπορ, σε άλλες διατροφικές συνήθειες κι άλλες κουλτούρες. Είναι ο τουρισμός.

Ο τουρισμός που αποτελεί πλουτοπαραγωγική πηγή για πολλά κράτη. Οι ευρωπαϊκές χώρες διαδραματίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο τόσο ως πηγές διεθνών τουριστικών ροών όσο και ως προορισμοί του διεθνούς τουρισμού. Οι διεθνείς τουριστικές αφίξεις στις 28 χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης από 153 εκατομμύρια το 1980 έφτασαν τα 500 το 2016, αποτελώντας το 45% του παγκόσμιου συνόλου.

**ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΤΑΙ
Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**

- **Η ΕΥΡΩΠΗ ΠΡΩΤΑΓΩΝΙΣΤΡΙΑ ΜΕ 45% ΤΟΥ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ**
- 153 εκ. τουρίστες το 1980
- 500 εκ. Τουρίστες το 2016
- **Η Ελλάδα 26 εκ. αφίξεις το 2015**
- **1^η Γαλλία, 2^η Ισπανία, 3^η Ιταλία, 4^η Τουρκία, 5^η Γερμανία, 6^η GB, 7^η Ρωσία, 8^η Αυστρία, 9^η ΕΛΛΑΔΑ, 10^η Πολωνία**

Η Ελλάδα το 2015 με 26 εκατ. αφίξεις κατέλαβε τη 15η θέση στην παγκόσμια κατάταξη χωρών με βάση των αριθμό αφίξεων τουριστών. Ο διεθνής τουρισμός φαίνεται ότι αντέχει στις κρίσεις, που διαταράσσουν την παγκόσμια οικονομία και τις περιφερειακές πολιτικές ισορροπίες. Ο τουρισμός ανακάμπτει σε σχετικά σύντομο διάστημα και έτσι παρά τις επιμέρους διακυμάνσεις η διεθνής τουριστική κίνηση εμφανίζει μακροπρόθεσμα θετική πορεία. Άλλωστε ιστορικά οι κρίσεις δημιουργούν νέες ευκαιρίες και ενισχύουν ορισμένες δραστηριότητες που απευθύνονται στην αναψυχή, ανοίγουν νέους κλάδους και δρόμους για την ανάπτυξη της οικονομίας με νέα προϊόντα, που χαράζουν τις νέες διαδρομές της επιχειρηματικότητας στον τουρισμό.

Δυστυχώς η Ελλάδα, που είναι ο παράδεισος της Ευρώπης, δεν είναι στην πρώτη πεντάδα της ευρωπαϊκής κατάταξης. Σύμφωνα με τη Διεθνή κατάταξη των ευρωπαϊκών χωρών είναι ένατη. Πρώτες είναι οι Γαλλία, Ισπανία, Ιταλία, Τουρκία, Γερμανία, Ηνωμένο Βασίλειο, Ρωσία, Αυστρία και μετά η Ελλάδα.

Η ανοδική πορεία της τουριστικής κίνησης προς την χώρα μας ανακόπηκε και εμφάνισε ανησυχητικά σημάδια στασιμότητας μετά τους Ολυμπιακούς Αγώνες. Τη δυσμενή αυτή εξέλιξη επιδείνωσε η απελθούσα διεθνής οικονομική κρίση το 2008 και ειδικότερα ο αντίκτυπος της στην ελληνική οικονομία. Επίσης, η δημοσιότητα της εικόνας της Ελλάδας στα διεθνή μέσα, ιδιαίτερα κατά την διάρκεια των ετών 2011-2012, οφειλόμενη κατά κύριο λόγο στη σοβαρή χρηματοοικονομική κρίση, που είχε αρχίσει να αντιμετωπίζει η χώρα μας, η οποία δεν συνέβαλε στην ελκυστικότητα των ελληνικών τουριστικών προορισμών, ανακόπτοντας έστω και προσωρινά τους ρυθμούς της επιδιωκόμενης ανάκαμψης του τουριστικού ρεύματος.

Πέρα όμως από αυτές τις γενικότητες που πρόχειρα σκιαγραφούν τον τουρισμό, θα ήθελα να σταθώ στην συμβολή της γυναίκας στην ανάπτυξη του εγχώριου τουρισμού, σε όλες τις βαθμίδες της τουριστική βιομηχανίας της χώρας μας. Το 70% των ξενώνων της χώρας είναι ιδιοκτησίες γυναικών ή οικογενειακές επιχειρήσεις πίσω από τις οποίες υπάρχει μια γυναίκα. Το 60% των ξενοδοχείων διοικούνται από γυναίκες managers. Μάλιστα, οι μεγάλες αλυσίδες, που πρόσφατα ήρθαν στην Ελλάδα γυναικοκρατούνται είτε στο management, στην διεύθυνση είτε στην προώθηση. Έχουν γυναίκες και σχεδόν πάντα στην διακόσμηση, την υποδοχή, την καθαριότητα και το σέρβις γενικά. Η γυναίκα manager θα φροντίσει για το πρωινό με παραδοσιακά σπιτικά προϊόντα, θα βρει τις σπιτικές μαρμελάδες, το χωριάτικο ψωμί ή τα παξιμάδια, τα φημισμένα κουλουράκια, τα τοπικά τυριά και τους χυμούς, θα φροντίσει για την φιλοξενία των παιδιών στην μονάδα που διευθύνει, θα οργανώσει παιδότοπο, θα βρει παιδαγωγό για την φύλαξη των παιδιών, θα δημιουργήσει κλίμα φιλικό με τους πελάτες της, θα δικτυωθεί μαζί τους, θα τους προσφέρει κάτι από τα τοπικά προϊόντα και θα τους πει ότι θα τους περιμένει και πάλι και εκείνοι θα φύγουν γοητευμένοι λες και πήγαν σε συγγενείς στο χωριό και θα ξαναπάνε πάλι και πάλι.

Στις μεγάλες ξενοδοχειακές μονάδες θα μας υποδεχτούν τα γυναικεία στελέχη της επιχείρησης με ιδιαίτερο τρόπο, με ένα χαμόγελο και γλυκύτητα, που συνήθως δεν έχουν οι άντρες συνάδελφοι τους, θα μας περιποιηθούν σαν αδελφές, μητέρες βάζοντας μια προσωπική πινελιά είτε αφορά την διευθύντρια του ξενοδοχείου είτε την κυρία, που θα μας παρέχει τις υπηρεσίες της στον χώρο των spa, θα μας προσφέρει χειροποίητα αρωματικά λάδια αντί αυτά του εμπορίου, τις κηραλοιφές με βότανα από τα ελληνικά βουνά, τα φρεσκοκομμένα λουλούδια του κήπου. Σε όμορφα διαμορφωμένες βιτρίνες θα βρούμε σουβενίρ φτιαγμένα από γυναικεία χέρια, κομψοτεχνήματα της λαϊκής μας παράδοσης, εργόχειρα, υφαντά και κοσμήματα από τους θησαυρούς των ελληνικών θαλασσών και πετρωμάτων. Αν πάτε στην διατροφική αλυσίδα, εκεί η γυναίκα μεγαλουργεί. Αν και ο χώρος του επισιτιστικού management, περιέργως πως, ανήκει στο ισχυρό φύλλο στηρίζεται από γυναίκες. Η κουζίνα είναι αναμφισβήτητα ο χώρος της γυναίκας και πάλι, αν

και οι περισσότεροι χρυσοί σκούφοι ανήκουν σε άνδρες, υπάρχουν στέκια στην Ελλάδα που αποτελούν γαστρονομικούς προορισμούς για τους λάτρεις των παραδοσιακών μας πιάτων που δημιουργούν φυσικά γυναίκες. Γνωρίζω ανθρώπους που έρχονται στην Μάνη για τα ψάρια του Τάκη και επειδή είμαι κι εγώ από εκεί γνωρίζω επίσης ότι στην κουζίνα είναι η Μαρία και στην ψησταριά η Αφροδίτη, ενώ ο ίδιος ο Τάκης κάνει τσιπουρο-κατανύξεις όλη μέρα.

Να αναφερθούμε στον αγροτουρισμό εκεί η γυναίκα έχει το βασίλειο της. Πριν μερικά χρόνια δημιουργήθηκε μια καλή πρακτική στην Λίμνη Πλαστήρα, μια οικογένεια από την Αθήνα μετοίκησε στην περιοχή, ξεκίνησαν μετατρέποντας το πατρικό τους σπίτι σε ξενώνα. Οι γυναίκες της οικογένειας πρωτοστατώντας στην προσπάθεια οργάνωσαν, όχι μόνο τον δικό τους χώρο, αλλά συμπεριέλαβαν και πολλές γυναίκες της περιοχής, οι οποίες συμμετείχαν στην οργάνωση της φιλοξενίας με τα παραδοσιακά τους ζυμαρικά, τις μαρμελάδες και τις πίττες και όχι μόνον, έγιναν ξεναγοί και οδηγοί περιπάτων στο βουνό, δημιούργησαν ζωολογικό κήπο, πάρκο με πουλιά και ζώα για τους μικρούς φίλους, που επισκέπτονται την περιοχή, ενώ έδωσαν δουλειά και στους άντρες της περιοχής, που έγιναν εκπαιδευτές υπασίας, δημιούργησαν δραστηριότητες στην λίμνη, βόλτες, ψάρεμα κτλ. Οι γυναίκες λοιπόν έδωσαν πνοή στην περιοχή και δουλειά σε πολλούς ανθρώπους.

Αυτή τη στιγμή λειτουργούν πολλές μονάδες αγροτουρισμού στην Ελλάδα με μεγάλη επιτυχία. Κάποιες από αυτές λειτουργούν ως θεματικά πάρκα και είναι επισκέψιμες και από σχολεία, καθώς έχουν ιδιαίτερο ενδιαφέρον διότι παρουσιάζουν στοιχεία της πολιτιστικής μας κληρονομιάς. Παραδείγματος χάριν ο τρύγος και τα πατητήρια είναι πόλος έλξης, όχι μόνο για μικρούς, για όλους μας νομίζω. Η γιορτή του πορτοκαλιού στην Σκάλα Λακωνίας δεν συγκεντρώνει μόνο κατοίκους της περιοχής, αλλά και πολλούς τουρίστες, η γιορτή της ελιάς, η γιορτή της σαρδέλας στην Χαλκιδική, η γιορτή του κάστανου εδώ στην Άρτα, ένα ατέλειωτο πανηγύρι με φαγητό, ποτό, διασκέδαση, εμπειρίες μοναδικές που μόνο στην Ελλάδα μπορεί να συναντήσει κάποιος. Σε όλες αυτές τις δραστηριότητες πρωτοστατεί η γυναίκα.

Σκεφτείτε πόσο μεγάλη είναι η προσφορά των ξεναγών στην τουριστική βιομηχανία της χώρας μας. Οι γυναίκες ξεναγοί κρατούν στα χέρια τους την ιστορία ολόκληρη και την κουλτούρα της χώρας μας. 95% των ξεναγών είναι γυναίκες, οι οποίες διαθέτουν υψηλή μόρφωση, είναι πολύγλωσσες και με υπομονή, ευγένεια και μεράκι -θα έλεγα- προωθούν τον τουρισμό της χώρας και κάνουν τους επισκέπτες να λατρεύουν κάθε πέτρα της Ελληνικής γης.

Τα τελευταία χρόνια είχαμε γυναίκες Υπουργούς Τουρισμού χωρίς να θέλω να ταυτιστώ με κανένα κόμμα και καμιά κυρία -τις οποίες ούτε καν γνωρίζω-, θέλω να επισημάνω ότι λειτούργησαν πολύ καλύτερα από τους άρρενες συναδέλφους τους.

Με μια αξιοθαύμαστη ευελιξία ταξιδεύουν παντού συμμετέχουν σε μεγάλες, αλλά και μικρές εκδηλώσεις όταν ξέρουν ότι θα βγει κάτι και για την Ελλάδα, όταν πρόκειται να διαφημίσουν το τουριστικό μας προϊόν και στις διαπραγματεύσεις είναι πολύ καλύτερες, είναι επίμονες, ευέλικτες, διπλωμάτισσες. Όπως με πληροφορούν από τις Βρυξέλλες -που δεν τους ξεφεύγει κανένας- με λίγα λόγια είναι καλύτερες για την συγκεκριμένη δουλειά από τους άρρενες συναδέλφους τους.

Μέσα λοιπόν σε αυτήν την ονειρεμένη ηλιόλουστη χώρα, με το υπέροχο κλίμα, τον καθαρό ουρανό, τη γαλάζια θάλασσα, τις δαντελένιες παραλίες, τα ζωγραφιστά νησιά, την πλούσια πολιτιστική κληρονομιά που οριοθετεί τον παγκόσμιο τουρισμό η γυναίκα μεγαλουργεί, ολοκληρώνει το θαύμα κορυφώνοντας την περίφημη ελληνική φιλοξενία και δικαιώνοντας την ύπαρξη ακόμη και θεού. Άλλωστε ο ξένιος Δίας είχε το όνομα, αλλά τι θα μπορούσε να κάνει χωρίς την νοικοκυροσύνη της Εστίας, την σοφία της Αθηνάς και την μαεστρία της Ήρας.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την υπομονή σας και πιστεύω ότι σύντομα και ο ηπειρωτικός μας τουρισμός, όχι μόνο της Ηπείρου, γενικά ο ηπειρωτικός μας τουρισμός θα προχωρήσει και θα δώσει ένα κομμάτι. Να πάρουμε ένα κομμάτι από τα περίφημα νησιά ε! Δεν το αξίζουμε! Ευχαριστώ!

Χρήστος Μέγας: Ευχαριστούμε την κ. Οικονομάκου και στο βήμα καλώ τον κύριο **Σάββα Ρομπόλη** καθηγητή του Παντείου Πανεπιστημίου, ο οποίος θα μας μιλήσει για τα τοπικά παραγωγικά συμπλέγματα και τον τουρισμό ως αναπτυξιακούς μοχλούς. Κύριε Ρομπόλη.

Εισήγηση Σάββα Ρομπόλη - Ομότιμος Καθηγητής Κοινωνικής Οικονομίας Παντείου Πανεπιστημίου

"Τα τοπικά παραγωγικά συμπλέγματα και ο τουρισμός ως αναπτυξιακοί μοχλοί"

Ήθελα κι εγώ να ευχαριστήσω το Επιμελητήριο για την πρόσκληση της συμμετοχής μας σε αυτό το 1ο Αναπτυξιακό Συνέδριο. Βέβαια εγώ το αντιμετωπίζω από μια άλλη οπτική και θεωρώ ότι αυτή η πρωτοβουλία, τουλάχιστον από την οπτική που το αντιμετωπίζω εγώ, είναι μια γροθιά στο στομάχι της υποανάπτυξης, που έχει περιέλθει και η περιφέρεια, αλλά και πολλές περιφέρειες της χώρας μας.

Ακούγοντας τις εισηγήσεις διαπιστώνω την παρουσίαση προβλημάτων, αλλά και δυνατοτήτων ανάπτυξης της περιφέρειας και της συγκεκριμένης περιοχής. Αυτό σημαίνει ότι στο 1ο Αναπτυξιακό Συνέδριο διαμορφώνεται μια σοβαρή και σύνθετη πρόκληση και ποιά είναι αυτή η πρόκληση. Η πρόκληση -και νομίζω ότι αυτή είναι μια συμβολή αυτού του συνεδρίου- είναι ποιά θα είναι το αναπτυξιακό πρότυπο και ποιά θα είναι η αναπτυξιακή στρατηγική, που θα αντιμετωπίσει τα προβλήματα και θα αξιοποιήσει, τις δυνατότητες της περιφέρειας και της συγκεκριμένης περιοχής. Είναι δύσκολη πολύπλοκη και σύνθετη πρόκληση. Δεν είναι απλό πράγμα, ούτε επιστημονικά, ούτε πολιτικά να απαντήσει κανείς σε αυτό το ερώτημα και είναι ένα ερώτημα που είναι στον πυρήνα της οικονομικής θεωρίας, στον πυρήνα της οικονομικής ανάλυσης και στον πυρήνα της αναπτυξιακής πολιτικής. Δηλαδή ανάγκες και δυνατότητες. Δεν είναι εύκολο να απαντηθεί αυτό το ερώτημα ούτε επιστημονικά, τεχνικά, ούτε και πολιτικά και νομίζω ότι από αυτήν την άποψη, αυτή η πρωτοβουλία -τουλάχιστον από την οπτική που την βλέπω εγώ- είναι πολύ σοβαρή και αυτή η πρόκληση γίνεται ακόμη δυσκολότερη όταν μετά τις τελευταίες δεκαετίες των αναπτυξιακών παθογενειών και των στρεβλώσεων στην χώρα μας, αλλά και μετά από 6 χρόνια εφαρμογής 3 μνημονίων ύφεσης, αποεπένδυσης υπανάπτυξης, απώλειας 25% του παραγόμενου πλούτου, λιτότητας, ανεργίας και φτωχοποίησης του πληθυσμού αυτά όλα λειτουργούν σαν περιοριστικοί παράγοντες στο πως αυτός ο οργανισμός, που λέγεται Περιφέρεια Ηπείρου, Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας ή όπου αλλού έχουμε τις Περιφέρειες, να μπορείς να τον σηκώσεις για να ικανοποιήσει τις ανάγκες του πληθυσμού και να αξιοποιεί τις δυνατότητες όποιες και αυτές που έχει. Από αυτή την άποψη είναι θέμα τελικά προσέγγισης αυτής της στρατηγικής. Δηλαδή, το αναπτυξιακό πρόβλημα που υπάρχει αυτή την στιγμή στην Ελλάδα με όλα αυτά που σας είπα κι ακόμη πιο σοβαρό από ότι όταν υπήρχε πριν από μερικά χρόνια. Είναι πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπιστεί με τα έσοδα, τις δαπάνες, το έλλειμμα και το δημόσιο χρέος. Εγώ νομίζω ότι είναι πολύ πιο βαθύτερο, πολύ πιο δύσκολο και πολύ πιο σοβαρότερο από το να περιοριστεί το αναπτυξιακό πρόβλημα της χώρας και των περιφερειών σε αυτά τα τέσσερα μεγέθη που σας είπα και νομίζω ότι αυτό που έχει σημασία είναι να δούμε με ποιούς όρους αξιολογούμε αυτό το αναπτυξιακό πρόβλημα. Εάν το αξιολογήσουμε από μία προσέγγιση μονεταριστική, δηλαδή σαν ένα δημοσιονομικό και διαχειριστικό πρόβλημα, τότε στις προβλέψεις τις δικές μας -που έχουμε την Ελληνική οικονομία με διάφορα εναλλακτικά σενάρια μέχρι το 2050- η Ελλάδα τα επόμενα χρόνια θα χαρακτηριστεί από στασιμότητα ή

στην καλύτερη περίπτωση αναμικτή ανάκαμψη, δηλαδή γύρω στο 1-1,5%, με διατήρηση του υψηλού επιπέδου της ανεργίας και συρρίκνωση του παραγωγικού δυναμικού της χώρας. Εάν όμως το πρόβλημα αυτό αξιολογηθεί με όρους αναπτυξιακών και κοινωνικών -με την έννοια ότι αυτή την στιγμή έχει συντελεστεί μια κατάρρευση του αναπτυξιακού προτύπου που είχαμε τα προηγούμενα χρόνια- τότε απαιτείτε παραγωγική, τεχνολογική και καινοτομική ανασυγκρότηση και όχι μόνο με σεβασμό στον περιβαλλοντικό πλούτο, αλλά και στην εργασιακή και στην κοινωνικοασφαλιστική μονιμότητα. Παραδείγματος χάρη, στον τουρισμό απασχολούνται 700.000 άτομα, αλλά μην ξεχνάμε ότι ο τουρισμός είναι η ναυαρχίδα της ευελιξίας της απασχόλησης και στα τρία επίπεδα και στην μορφή απασχόλησης και στο εισόδημα και στον χρόνο εργασίας. Επομένως, θέλουμε να κάνουμε ένα αναπτυξιακό πρότυπο, όπου το 60% -όπως τώρα τα στοιχεία μας λένε-, το 64% των προσλήψεων είναι μερική και εκ περιτροπής εργασία, με καθαρό εισόδημα 310 και 320 ευρώ, τότε τελειώσαμε! Τότε και τα ασφαλιστικά ταμεία δεν θα έχουν λεφτά να πληρώσουν συντάξεις την επόμενη δεκαετία και οι νέοι μας, που φεύγουν από τα πανεπιστήμια για όπου μπορούν, θα προσανατολιστούν εκτός από την χώρα τους και την περιοχή τους και την χώρα τους. Επομένως, στην κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαίο και δυνατό να στηριχτούν κλάδοι παραγωγικής δραστηριότητας που θα μπορέσουν να επιτύχουν πολύ καλύτερες επιδόσεις σε ότι αφορά την ποιότητα, την διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση και ένα ερώτημα που μπορούμε να θέσουμε είναι ποιός μπορεί να ισχυριστεί σοβαρά σήμερα στην Ελληνική οικονομία ότι η αγροτική παραγωγή ή οι μεταποιητικοί κλάδοι, όπως για παράδειγμα τα τρόφιμα- ποτά, ο κλάδος 20, η χημική βιομηχανία, η φαρμακοβιομηχανία, τα υλικά κατασκευών, αλλά και άλλοι κλάδοι, φυσικά ο τουρισμός και οι βιομηχανίες, που τροφοδοτούν τις τουριστικές επιχειρήσεις, δεν θα μπορέσουν να ακολουθήσουν μια περισσότερο δυναμική πορεία από αυτήν που ακολούθησαν τα προηγούμενα χρόνια και ποσοτικά και ποιοτικά, προκειμένου να αυξηθεί η εξαγωγική δραστηριότητα της χώρας μας, με διεθνώς εμπορεύσιμα προϊόντα. Το ερώτημα που γεννιέται είναι: πώς θα επιτευχθεί αυτός ο αναπτυξιακός στόχος; Η σχετική έρευνα που έχουμε κάνει σε διάφορες περιφέρειες έχει αναδείξει ως επιτακτική ανάγκη προσανατολισμού της αναπτυξιακής πολιτικής τη δημιουργία clusters. Αυτό -που στα ελληνικά λέμε- παραγωγικά συμπλέγματα δραστηριοτήτων. Άρα, το επόμενο ερώτημα που προκύπτει είναι: στο πλαίσιο ποιού αναπτυξιακού προτύπου -με την δεσπόζουσα θέση των παραγωγικών συμπλεγμάτων- ποιο θα είναι το παραγωγικό και αναπτυξιακό μέλλον των περιφερειών, των νομών και των τοπικών οικονομιών, ιδιαίτερα σε συνθήκες οικονομικής κρίσης στην Ελλάδα και στην Ευρωπαϊκή Ένωση; Η απάντηση στο ερώτημα αυτό συνίσταται στον σχεδιασμό των δημόσιων πολιτικών για υποδομές, δίκτυα, συνεργασίες, συνέργειες, καθώς και στον προγραμματισμό δράσεων για την υλοποίησή τους. Μόνο με αυτόν τον τρόπο θα μπορούμε να οδηγηθούμε σε μια μεταμόρφωση ή σε ένα μετασχηματισμό του αναπτυξιακού προτύπου και της

διάθρωσης της Ελληνικής οικονομίας, αλλά όχι με όρους ατάκτως ερριμμένων. Με όρους σχεδιασμού.

Αυτό που θα σας αναφέρω στην συνέχεια είναι αυτό που έχουν κάνει όλες οι βόρειες χώρες της Ευρώπης τα προηγούμενα χρόνια. Ένας επενδυτής όταν πάει στην περιφέρεια -κι αυτή τη δουλειά την κάνουν οι περιφέρειες, δεν την κάνουν τα υπουργεία. Ένας επενδυτής που παράγει νερό και φεύγει από εδώ και πάει στην περιφέρεια της Αλσατίας, εκεί στα βάθη της Νυρεμβέργης και πει στο τμήμα, που λέει απ έξω η πόρτα διεύθυνση προγραμματισμού και ανάπτυξης -τα έχουν και εδώ οι περιφέρειες αλλά δεν μπορούν να κάνουν αυτό το πράγμα. Το πιο σοβαρό πρόβλημα που έχουμε αυτή τη στιγμή και όλα τα προηγούμενα χρόνια στην Ελληνική οικονομία είναι ότι δεν μπορεί να απαντήσει η Ελληνική διοίκηση, κεντρική ή περιφερειακή που και σε πιο κλάδο δημιουργώ επιχείρηση. Αυτό δεν μπορεί να απαντηθεί. Είναι 21ος αιώνας, αλλά δεν μπορεί να απαντηθεί. Εάν πάτε όμως στην περιφέρεια της Αλσατίας, στα βάθη της Νυρεμβέργης, της Φλαμανδίας και πείτε ότι εγώ παράγω στην Ήπειρο νερό κι έχω αυτήν την τεχνογνωσία και θέλω να παράγω κι εδώ, σας απαντούν εκεί, νέα παιδιά με πολύ δυνατή εξειδίκευση, ότι «κοιτάξτε εμείς μελετώντας τα τελευταία 40 χρόνια τις αναπτυξιακές δυνατότητες της περιφέρειας μας, μια βιώσιμη επιχείρηση είναι να παράγεται μανταλάκια, ποτήρια, παπούτσια και γραβάτες. Επειδή όμως, η οικονομία είναι ελεύθερη εάν θέλετε να παράγεται νερά, παράγεται, αλλά ο όποιος επιχειρηματικός κίνδυνος ανήκει σε σας. Αυτό το ερώτημα στη χώρα μας δεν μπορεί να το απαντήσει κανείς σε καμία περιφέρεια. Όταν ήμουν στο Ινστιτούτο Εργασίας και κάναμε όλες αυτές τις μελέτες της ΓΣΕΕ, όλες αυτές τις περιφερειακές μελέτες και πήγαινα και τις παρουσίαζα, ανάλογα με ποια περιφέρεια μελετούσαμε, έβλεπα τους ανθρώπους, της αναπτυξιακή περιφέρεια του τάδε νομού και λοιπά κι αυτό μου έλεγαν ήταν: «εντάξει είμαστε και σε δύσκολη θέση, δεν μπορούμε να απαντήσουμε σε αυτό το ερώτημα», αλλά δεν μπορεί όμως να γίνει ανάπτυξη περιφερειακή, τοπική ή συνολική εάν δεν έχουμε δημιουργήσει προϋποθέσεις να απαντάμε στο ερώτημα. Ο επενδυτής, είτε ο Έλληνας είτε ο ξένος, για το μόνο πράγμα που ενδιαφέρεται είναι ο επιχειρηματικός κίνδυνος και η προοπτική της επιχείρησης του, δεν τον ενδιαφέρει τίποτα άλλο. Σου λέει, «ξέρω ότι έχεις φορολογία τόσο τοις εκατό, ξέρω εκείνο, ξέρω το άλλο, έχω τους συμβούλους μου και μου λένε με ποιές προϋποθέσεις μπορώ να πάω εκεί, αλλά πρέπει να μου πει κάποιος τι θα κάνω για να είμαι βιώσιμος, να παράγω μανταλάκια, νερό, γραβάτες, τί θα παράγω. Αυτό είναι ένα πολύ μεγάλο πρόβλημα, το οποίο όλες οι βόρειες χώρες της Ευρώπης το έχουν επιλύσει, από τον προηγούμενο αιώνα βεβαίως και προχωράνε σε μια κατάσταση ορθολογισμού και βιωσιμότητας. Επομένως, εάν δεν μπορούμε σε δημιουργία τέτοιων προϋποθέσεων νομίζω ότι θα είναι δυσάρεστο για την πορεία της Ελληνικής οικονομίας και για την ικανοποίηση των αναγκών του πληθυσμού. Γιατί η οικονομική επιστήμη και η οικονομική πολιτική -τί προσφέρει;- προσφέρει

δυνατότητες για να βελτιώνουμε το βιοτικό επίπεδο του πληθυσμού. Δεν κάνει τίποτα άλλο και προσπαθούμε εμείς σαν επιστήμονες αυτό, που θα επιλέξουμε να κάνουμε, να το κάνουμε με τους πιο ορθολογικούς όρους για να πετύχουμε και βιωσιμότητα και κοινωνική αποτελεσματικότητα. Επομένως, εάν δεν πάμε προς αυτή την κατεύθυνση, νομίζω θα επαναλάβουμε τα προηγούμενα μοντέλα της μονοκαλλιέργειας υπηρεσιών και τουρισμού. Αυτό που φαίνεται στον Ευρωπαϊκό καταμερισμό εργασίας είναι ότι η χώρα μας και οι άλλες μεσογειακές χώρες κινούνται προς αυτήν την κατεύθυνση. Αλλά αυτή η μονοκαλλιέργεια αυτών των δύο υπηρεσιών, των τομέων δραστηριοτήτων δεν είναι παραγωγική για ένα αξιοπρεπές επίπεδο του πληθυσμού, διότι -όπως λέμε στην οικονομία- η προστιθέμενη αξία παράγεται στον πρωτογενή και στον δευτερογενή τομέα, στον τομέα των υπηρεσιών που τον έχουμε ανάγκη και λοιπά εκεί πραγματοποιείται. Επομένως εμείς δεν μπορούμε να αναπτύξουμε μόνο υπηρεσίες, όπου πραγματοποιείται η προστιθέμενη αξία. Θέλουμε να παράγουμε κι άλλες δραστηριότητες στους άλλους τομείς του πρωτογενή τομέα και του δευτερογενή που δημιουργεί την υπεραξία. Η υπεραξία κατά την μαρξιστική ορολογία είναι η προστιθέμενη αξία. Κατά άλλες φιλελεύθερες επιστημονικές προσεγγίσεις, οι πόροι που θα παράγονται. Εμείς -παραδείγματος χάρη- έχουμε εκτιμήσει ότι ο πλούτος της Ελληνικής οικονομίας έχει 186 δις. Αυτή η οικονομία για να ικανοποιεί το ατομικό και συλλογικό βιοτικό επίπεδο, τις ανάγκες σε ένα αξιοπρεπές επίπεδο, να έχουμε πεζοδρόμια να περπατάμε, σχολεία, νοσοκομεία, πανεπιστήμια και λοιπά έχουμε εκτιμήσει ότι πρέπει να παράγει 300-310 δις πλούτο. Για να παραχθεί όμως από 186 δις -που είναι σήμερα- 310 δις πλούτος θέλει πολύ δουλειά. Πολύ δουλειά από άποψη σχεδιασμού, ορθολογισμού των επιλογών για να μην προκαλούμε ελλείμματα και σπατάλες. Όσο καθυστερούμε να πάμε προς αυτό το μέγεθος τόσο θα διαχειριζόμαστε την φτώχεια μας, είτε την ατομική είτε την συλλογική και επίσης εγώ αυτήν την πρωτοβουλία την βλέπω όπως σας είπα σαν γροθιά -και το είπε και χθες αλλά το είπε κατ' ιδίαν, δεν ξέρω, μελετάω όλων αυτών τον τομέα των περιφερειών, το είπε και ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου χθες- εάν δείτε την περιφερειακή διάθρωση της Ευρώπης δεν υπάρχουν πλέον χώρες υπάρχουν οι περιφέρειες. Η περιφέρεια αυτή εδώ είναι μια περιφέρεια σε Ευρωπαϊκό επίπεδο που λέγεται mega περιφέρεια της Αδριατικής, έχει τα δίκτυα της, τα οδικά. Στην Κασσιώπη εκεί το ψαρολιμανάκι που ήταν στην Κέρκυρα πηγαίνει ένα ναυτιλιακό δίκτυο και μετά πηγαίνει απέναντι στο Δυρράχιο. Μετά από το Δυρράχιο φτιάχτηκε ένας δρόμος και προχωράει σε αυτόν τον δρόμο να συνδεθεί με την Εγνατία Οδός. Αυτή τη στιγμή φτιάχνει η Γερμανική οικονομία ειδικές οικονομικές ζώνες και λέει κάποια στιγμή ο πρόεδρος χθες ότι συμμετέχει το Επιμελητήριο στην Ένωση, την Ευρωπαϊκή Ένωση των χωρών που είναι γύρω από τον Ιόνιο. Από το Ιόνιο επομένως εκεί πρέπει να είμαστε παρόντες και όχι μόνο παρόντες και τεκμηριωμένοι διότι αν δεν είμαστε παρόντες και τεκμηριωμένοι εδώ στην mega περιφέρεια της Αδριατικής ή στην mega περιφέρεια της Κρακοβίας ή στην mega περιφέρεια της τάδε -γιατί

έχουν φύγει οι όροι των χωρών, οι ονομασίες των χωρών- θα δημιουργηθεί από οικονομική άποψη το μείζον, δηλαδή ο εσωτερικός καταμερισμός της εργασίας σε κάθε περιφέρεια, δηλαδή τί θα παράγει η κάθε περιφέρεια. Επομένως στην κάθε περιφέρεια οι Ιταλοί θα παράγουν αυτό που θέλουμε ή αυτό που διεκδικούμε, αυτό στο οποίο έχουν ανταγωνιστικό πλεονέκτημα και εμείς αν δεν είμαστε έτοιμοι τί θα παράγουμε; Μόνο υπηρεσίες και τουρισμό; Και πώς θα παράγουμε πλούτο για να βελτιώσουμε το βιοτικό μας επίπεδο;

Ακόμα περισσότερο επομένως, πρέπει σε αυτή την διάθρωση των περιφερειών της Ευρώπης να είμαστε παρόντες, όχι μόνο σ' αυτή την περιφέρεια αλλά και σε άλλες περιφέρειες, αλλά και να είμαστε και τεκμηριωμένοι και να διεκδικούμε το καλύτερο, που έχει να κάνει με αυτό που ενδιαφέρει εμάς, δηλαδή την βελτίωση του βιοτικού μας επιπέδου. Διαφορετικά αν είμαστε απόντες -όπως αντιλαμβάνεστε- σε αυτόν τον εσωτερικό καταμερισμό εργασίας κάποιος θα πάρει περισσότερα και κάποιος θα πάρει λιγότερα. Επομένως, από αυτήν την άποψη σε όλες τις περιφέρειες δημιουργούνται αυτή την στιγμή τέτοια συνέδρια. Έλεγα στον Χρήστο Μέγα, ότι στις 26 -28 Νοεμβρίου στην περιφέρεια της Μπουργκόν, που είναι πρωτεύουσα η Ντιζόν, γίνεται ένα τέτοιο συνέδριο και ο τίτλος του συνεδρίου ποιος είναι; Ότι «πρέπει να παράγουμε διαφορετικά, να επενδύουμε διαφορετικά, να καταναλώνουμε διαφορετικά και να εργαζόμαστε διαφορετικά». Είναι ένα διήμερο συνέδριο στην Ντιζόν, από Γάλλους συναδέλφους ειδικούς στην ανάπτυξη, την οικονομική και την περιφερειακή, από έρευνες που έχουν κάνει και συνεδριάζουν 26 και 28 Νοεμβρίου με θέμα αυτό. Επομένως, θέλω να πω όλοι προβληματίζονται, όλοι αναδεικνύουν στρατηγικές επιλογές, προετοιμάζονται και τις διεκδικούν. Εάν δεν συμμετέχουμε σε τέτοια όργανα προετοιμασμένοι και όχι να συμμετέχουμε παθητικά. Αντιλαμβάνεστε ότι ο κόσμος της παγκόσμιας οικονομίας είναι ανταγωνιστικός, δεν είναι φιλανθρωπικός.

Επομένως, για την συγκεκριμένη περιφέρεια:

Η σχετική έρευνα για την διερεύνηση των δυνατοτήτων της Περιφέρειας Ηπείρου, με βάση ένα μοντέλο οικονομετρικό εισροών-εκροών, δηλαδή δεν είναι εκθέσεις έτσι περιγραφικές, είναι μια ανάλυση της κάθε περιφέρειας, που έχει γίνει όχι μόνο εδώ αλλά και σε άλλες περιφέρειες της χώρας και σε άλλους νομούς της χώρας με ένα οικονομετρικό υπόδειγμα. Προκύπτει ότι δυναμικοί κλάδοι -δυναμικοί κλάδοι στην οικονομία είναι αυτοί που δημιουργούν υψηλά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στην απασχόληση, το επίπεδο εκπαίδευσης και την τεχνολογική εξειδίκευση της Περιφέρειας, με αυτά τα τρία κριτήρια που ορίζουμε σαν δυναμικό κλάδο μια χώρας ή μιας Περιφέρειας.

Εδώ στην Περιφέρεια της Ηπείρου αυτοί οι κλάδοι είναι η γεωργία και η κτηνοτροφία. Είναι η δεύτερη σε παραγωγή κρέατος περιφέρεια και η τρίτη σε παραγωγή τυριού και οι κλάδοι του δευτερογενούς τομέα, όπως η βιομηχανία

τροφίμων και ποτών -δηλαδή ο κλάδος 20-21-, οι οποίοι συνδέονται με την εξειδίκευση της περιφέρειας στον πρωτογενή τομέα αναδεικνύοντας την σημασία του αγροδιατροφικού κυκλώματος στην συγκεκριμένη Περιφέρεια- οι κλάδοι αυτοί όπως και άλλοι κλάδοι, όπως είναι η βιομηχανία ξύλου, προκύπτει από την συγκεκριμένη έρευνα είναι κλάδοι μέσης και χαμηλής τεχνολογικής εξειδίκευσης, δηλαδή το επίπεδο το τεχνολογικό και το εκπαιδευτικό του εργατικού δυναμικού είναι μέσο και χαμηλό. Το ίδιο και τα επαγγέλματα που απασχολούνται σε αυτούς τους κλάδους. Επίσης, από αυτήν την έρευνα προκύπτει ότι και ο κλάδος του τουρισμού έχει σημαντικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Μέσα από αυτήν την ανάλυση του οικονομετρικού μοντέλου και το εύρημα αυτό, ειδικότερα για τον τουρισμό, σημαίνει δύο πράγματα για τον τουρισμό στην Περιφέρεια. Πρώτον, ότι το γεωγραφικό ανάγλυφο, ο φυσικός και ο αρχιτεκτονικός πλούτος, το ιστορικό και αρχαιολογικό της Περιφέρειας Ηπείρου και των τοπικών περιοχών σε συνδυασμό με την γεωγραφική της θέση, σε σχέση με τα θαλάσσια, οδικά και αεροπορικά δίκτυα που έχουν αναπτυχθεί, καθυστερημένα βέβαια, προσφέρουν την αντικειμενική δυνατότητα αύξησης του αριθμού των ξένων και Ελλήνων επισκεπτών, καθώς και επέκταση στις τουριστικής περιόδου σχεδόν για ολόκληρο το ημερολογιακό έτος. Έλεγα χθες, ότι εάν καθίσουμε και κάνουμε μια cost benefit analysis, κόστος-όφελος της δραστηριότητας αυτής του τουρισμού στην Ελλάδα, νομίζω μπροστά το πρόσημο θα είναι πλην. Με ποιιά έννοια: -όπως συζητάγαμε με τον Χρήστο τον Μέγα όταν ερχόμασταν από την Αθήνα- από την Κόρινθο μέχρι την Πάτρα έχουμε καταστρέψει όλους τους πορτοκαλεώνες και τις λεμονοπαραγωγές και έχουμε βάλει ξενοδοχεία και σπίτια. Έχουμε επενδύσει χρήματα σαν ελληνική οικονομία σε ξενοδοχεία κι αυτά λειτουργούν μόνο έναν ή δύο μήνες και τους υπόλοιπους μήνες είναι κλειστά κτίρια. Με συγχωρείτε, αυτό επενδυτικά κι από άποψη παραγωγής πόρων είναι σπατάλη. Δεν μπορεί να αναπτύσσουμε μια δραστηριότητα είτε σε ατομικό επίπεδο να κάνουμε μια επιχείρηση είτε σε συλλογικό επίπεδο -δημόσιο, οτιδήποτε είναι κι αυτό να μας αποδίδει μόνο για δύο ή για τρεις μήνες. Δε γίνεται αυτό το πράγμα. Επομένως, στις περιοχές όπως αυτή εδώ, όπου μπορεί να γίνει μια επένδυση, να κάνουμε εκείνο ή το άλλο, αλλά να έχει μια διαρκή απόδοση για δώδεκα μήνες. Διάβαζα -παραδείγματος χάρη- μια αξιολόγηση που έκαναν η Ένωση Τουριστών Ξενοδόχων της Σαμοθράκης από την οποία φαίνεται ότι τα τελευταία χρόνια αποδίδει μια καμπάνια, που τους στοίχισε 250.000 ευρώ. Το αποτέλεσμα της καμπάνιας αυτής είναι ότι από το 2015 ή το 2014 εξασφαλίζουν πλέον δωδεκάμηνη τουριστική δραστηριότητα. Αυτή είναι παραγωγή πλούτου, δηλαδή επενδύω 100 και μου δίνει 150 αυτό σημαίνει απόδοση στην οικονομία. Άμα κάνεις επένδυση 100 και σου αποδίδει 110 και υπολογίσεις την απόσβεση και τον πληθωρισμό και λοιπά, στην ουσία είναι μείον. Επομένως κάτι πρέπει να σκεφτούμε. Δεν μπορεί μια χώρα σαν και την δική μας να σπαταλάει έτσι τους πόρους χωρίς εκ των προτέρων να μελετάμε, όταν μάλιστα υπάρχουν μέθοδοι στην οικονομική επιστήμη για ανάλυση. Θα πρέπει πρώτα να μετρήσουμε. Για

παράδειγμα: θα δώσουμε 100 θα μας αποδώσει 120, 130 ή θα μας αποδώσει 90. Αν μας δώσει 90, θα πρέπει να σκεφτούμε να κάνουμε κάτι άλλο. Επομένως, σε ότι αφορά τον τουρισμό νομίζω αυτές οι δυνατότητες υπάρχουν, του δίνει την δυνατότητα να επεκταθεί για να αναπτύξει τα επίπεδα των αποδόσεων του.

Το δεύτερο σημείο είναι ότι η προσέγγιση του νέου αναπτυξιακού προτύπου από την οπτική των παραγωγικών συμπλεγμάτων, δηλαδή των clusters, προσδίδει στον τουρισμό αναπτυξιακή διάσταση, με την έννοια της παραγωγικής σύζευξης με τους κλάδους του πρωτογενή γεωργία, κτηνοτροφία, του δευτερογενή τρόφιμα-ποτά, ξύλο, του τομέα των υπηρεσιών, καθώς και των κλάδων μεταφορών και κατασκευών. Το μοντέλο clusters εμείς σαν ομάδα εργασίας, το είδαμε στην βιβλιογραφία, το είδαμε, το σκεφτήκαμε, το εφαρμόσαμε σε ορισμένες Περιφέρειες, αλλά το είδαμε και σε άλλες χώρες, το είδαμε στην Ιταλία. Σε ένα χωριό πάνω από την Ανκόνα 5.000 κατοίκων, που παρήγαγε ακτινίδια, φράουλες κι αχλάδια, ήταν ένα clusters όλο το χωριό. Μια επιχείρηση, η οποία έκανε την τυποποίηση, την έρευνα και λοιπά, ένας διευθύνων σύμβουλος, αλλά όχι αγρότης, guru στην διοίκηση των επιχειρήσεων και έχει ένα cluster. Ή πηγαίνεις σε μια βιομηχανική ζώνη του Μιλάνο και βλέπεις τέσσερις πέντε επιχειρήσεις επίπλων ή κουστουμιών ή γραβατών ή ζωνών ή παπουτσιών να έχουν κάνει ένα cluster.

Τί σημαίνει το cluster; Όταν είμαστε τέσσερις επιχειρήσεις κοιτάζει ο καθένας από αυτό που ξέρει και έχει κατακτήσει και γνωσιολογικά και τεχνολογικά. Τι παράγει καλύτερα από άποψη απόδοσης, ποιότητας και φθηνότερα και λέει: «εγώ κάνω τον σχεδιασμό της γραβάτα», πολύ ωραία, ο δίπλα κάνει την κατασκευή, ο δίπλα κάνει το marketing, ο άλλος κάνει εκείνο και ο άλλος κάνει το άλλο. Ιδιαίτερα η Ιταλική οικονομία την τελευταία 20ετία, έχει μεταμορφώσει την παραγωγική της διάθρωση μέσα από αυτά τα παραγωγικά συμπλέγματα και βλέποντας πραγματικά από κοντά αυτό το μοντέλο -που το είχα μπροστά μου στην θεωρία- μου λύθηκε μια απορία που είχα ως επιστήμονας, γιατί το ισοζύγιο το εμπορικό Κίνας, Ιταλίας ενώ με τις άλλες χώρες είναι πλεονασματικό υπέρ της Κίνας, με την Ιταλία είναι ισοσκελισμένο. Οι Ιταλοί, με τον τρόπο αυτό που έχουν οργανώσει την παραγωγή τους, έχουν αυξήσει τις αποδόσεις τους, δηλαδή την παραγωγικότητα τους και την ποιότητα τους και εξάγουν και στην Κίνα, επομένως προκύπτει ότι ο σχεδιασμός ενός τέτοιου αναπτυξιακού προτύπου, στηριγμένου στα παραγωγικά συμπλέγματα σε μια Περιφέρεια που έχει σαν αιχμή τον τουρισμό, μπορεί να δώσει μεν αναπτυξιακή διάσταση συνδέοντάς τον με όλους τους υπόλοιπους κλάδους και ιδιαίτερα τους συγκεκριμένους κλάδους που αναδεικνύονται από την έρευνα ότι στην συγκεκριμένη Περιφέρεια έχουν υψηλά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα. Όμως στις σημερινές συνθήκες θα κατατεθεί το ερώτημα: πώς μπορεί κανείς να πετύχει αυτή την μεταμόρφωση; Πιστεύω ότι στις σημερινές συνθήκες της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας η ρηχότητα ή η μέση ή και η χαμηλή εξειδίκευση της οικονομίας από μια πρώτη άποψη μπορεί να φαίνεται σαν μειονέκτημα, αλλά

από μια άλλη πιο δυναμική άποψη νομίζω ότι μπορεί να προσδώσει μια ευελιξία και μια αναπτυξιακή δυναμική στο νέο αναπτυξιακό μοντέλο των παραγωγικών συμπλεγμάτων που θέλουμε να αναπτύξουμε σε μια περιοχή. Επομένως, με βάση αυτό το σκεπτικό, αυτό το οποίο μπορεί να γίνει είναι να κάνουμε αυτό που έλεγαν οι κλασικοί της πολιτικής οικονομίας: Η ανάπτυξη της ποσότητας φέρνει και την βελτίωση της ποιότητας. Διότι όταν λέμε ανταγωνιστικότητα της οικονομίας τί εννοούμε στην πράξη; Υψηλή ποιότητα και χαμηλή τιμή σε διαρκή χρόνο. Αυτή είναι η έννοια της ανταγωνιστικότητας. Υψηλή ποιότητα προϊόντος και με χαμηλότερη τιμή σε διαρκή χρόνο, όχι συγκυριακά. Όποιος το πετυχαίνει αυτό στην επιχείρησή του, αυτός κατακτά μερίδια μέσα από την βελτίωση του επιπέδου της ανταγωνιστικότητας. Πρακτικά αυτό που έχει σημασία είναι ότι ένας τέτοιος σχεδιασμός σε μια τέτοια κατεύθυνση είναι ένας σχεδιασμός στην Περιφέρεια. Στις άλλες χώρες, της Βόρειας Ευρώπης αυτήν την αρμοδιότητα την έχει η Περιφέρεια. Η Περιφέρεια έχει όμως μια διεύθυνση προγραμματισμού και ανάπτυξης λειτουργική και αποτελεσματική, υψηλής τεχνικής κατάρτισης, αρμονικής και όχι γραφειοκρατική, που παρακολουθεί τις αναπτυξιακές δυνατότητες της συγκεκριμένης Περιφέρειας.

Επομένως, η Περιφέρεια σχεδιάζει, μετεξελίσσει τον χαρακτήρα της από γραφειοκρατικό μηχανισμό σε έναν ουσιαστικό μηχανισμό και οι τοπικές αρχές, δηλαδή οι μεγάλοι δήμοι και τα Επιμελητήρια, προγραμματίζουν σε συνεργασία με τις τοπικές επιχειρήσεις και τους άλλους φορείς αυτό που στην βιβλιογραφία λέγεται τοπικό αναπτυξιακό κεφάλαιο. Εμείς δεν το έχουμε αξιοποιήσει καθόλου. Υλοποιούν τις συγκεκριμένες δράσεις των τοπικών, οικονομικών, παραγωγικών συστημάτων. Καταρχήν πρέπει να αλλάξει όλο το θεσμικό πλαίσιο των αρμοδιοτήτων των Περιφερειών, να αναλάβουν οι Περιφέρειες αυτό το σχεδιασμό, να πάρουν στελέχη που να ξέρουν να μετράνε και να κάνουν τον προσδιορισμό των αναπτυξιακών δυνατοτήτων και να δίνουν τεκμηρίωση στους εκπροσώπους που θα συμμετέχουν σε αυτές τις συναντήσεις των μακροπεριφερειών, σαν αυτή που ανέφερε χθες ο πρόεδρος του Επιμελητηρίου, των Περιφερειών των χωρών γύρω από το Ιόνιο.

Νομίζω ότι εάν στην Ελλάδα, στο σημείο που βρισκόμαστε και με την πρόκληση αυτή των Περιφερειών, της Περιφερειακής διάθρωσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν περάσουμε θεσμικά και οργανωμένα προς αυτήν την κατεύθυνση, αν δεν πάμε σε μια τέτοια μεταμόρφωση σε όλες τις περιφέρειες της χώρας μας, η πορεία της ελληνικής οικονομίας δεν θα μπορεί να ανταποκριθεί με πλήρη και ουσιαστικό τρόπο στις οικονομικές και κοινωνικές ανάγκες του πληθυσμού τα επόμενα χρόνια. Ευχαριστώ πολύ.

Χρήστος Μέγας: Δεν απέφυγε ούτε ο Καθηγητής Ρομπόλης το μακροσκελές της εισήγησής του. Ωστόσο είχε ενδιαφέρον. Η Ιταλία όντως είναι πλεονασματική

έναντι τις Κίνας, αλλά εκτός από τα υφάσματα που εξάγει εκεί για να γίνει ραφή, εξάγει και τα δικά μας τα ακτινίδια, τα οποία προχθές τα «μπλόκαραν» στην Ηγουμενίτσα. Τα εξάγουμε σαν χύδην φορτίο. Εξάγει και το δικό μας λάδι. Αυτό μας προβληματίζει αλλά, καθηγητά Ρομπόλη, προηγουμένως μιλούσαμε για ένα πτωχοκομείο, η περιοχή αυτή έχει μάθει από πτωχοκομεία και τώρα που συζητούμε για τα κοινωνικά γεύματα γίνεται διπλά επίκαιρη αυτή η αναστήλωση, η αναγκαία κατά τα λοιπά αναστήλωση. Νόμιζα ότι επειδή ο Σάββας Ρομπόλης δεν θα μιλήσει για το ασφαλιστικό θα ήταν πιο αισιόδοξος, δεν δικαιώθηκα σε αυτή μου την πρόβλεψη εκτός από το γεγονός ότι είναι αισιόδοξος ότι στην περιοχή της Ηπείρου, της Νοτίου Ηπείρου υπάρχει μέλλον στην αγροδιατροφική αλυσίδα και στον τουρισμό. Αυτό είναι πάρα πολύ καλό και όντως εμείς στην Ήπειρο διαφορετικά παράγουμε, διαφορετικά δουλεύουμε και διαφορετικά καταναλώνουμε.

Θέλω τώρα να κάνω μια μικρή παρέκβαση του προγράμματος γιατί ένας φίλος θέλει να πάει για μανιτάρια, να μαζέψει, να διδάξει πάντως είναι ένας ιερός σκοπός και θέλω να τον βοηθήσω. Να καλέσω τον κ. **Απόστολο Τσιμπανάκο** λοιπόν, ο οποίος θα μας μιλήσει για τις υπαίθριες δραστηριότητες τις οποίες απ' ότι φαίνεται αφού θα πάει για μανιτάρια τις γνωρίζει πάρα πολύ καλά. Είναι ο διαχειριστής του ορειβατικού καταφυγίου των Μελισσουργών.

Εισήγηση ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΤΣΙΜΠΑΝΑΚΟΣ - Διαχειριστής Ορειβατικού Καταφυγίου Μελισσουργών «Υπαίθριες δραστηριότητες στα Τζουμέρκα»

«Καλημέρα και από εμένα.

Συγνώμη γι' αυτή την παρέκκλιση του προγράμματος. Έχουμε σεμινάρια μανιταριών σήμερα στο καταφύγιο και ήδη έχω καθυστερήσει. Δεν θα μιλήσω με τη γλώσσα που μίλησαν οι προηγούμενοι εισηγητές, ίσως επειδή δεν γνωρίζω. Εγώ θα σας πω τι γίνεται, δεν θα σας πω τι θα γίνει, τι μπορεί να γίνει, θα σας πω τι γίνεται ήδη.

Μπορώ να σας βάλω ένα slight's show να παίζουν οι φωτογραφίες γιατί είδα ότι η εισήγηση είναι δέκα λεπτά του κάθε ενός και εγώ έκανα κάτι πρόχειρο και σύντομο. Από το 2009, με μια εξειδικευμένη ομάδα εξερευνητών του Ελληνικού Συλλόγου Εξερεύνησης Φαραγγιών –ΕΣΕΦ- επισκεφτήκαμε την Ήπειρο και ειδικότερα τα Τζουμέρκα, λόγω της έντονης υδρολογίας, για να χαρτογραφήσουμε και να ασφαλίσουμε τα φαράγγια και τους μεγάλους καταρράκτες της περιοχής. Ασφαλίσουμε σημαίνει βάζουμε μέταλλα στους βράχους για να μπορούμε να κατεβαίνουμε με σχοινιά. Παράλληλα, κάνουμε την τοπογραφική απεικόνιση, οπότε έχουμε τον χάρτη του υδρολογικού παράδεισου των Τζουμέρκων, γενικότερα των Αθαμανικών Όρεων.

Αλλά μίας και το καταφύγιο κατοικοεδρεύει στην Βορειοανατολική πλευρά των Τζουμέρκων -που νομίζω είναι το τελευταίο σημείο του Νομού της Άρτας, κρυμμένο εκεί από πίσω- μετά από συχνές επισκέψεις κάναμε δύο πανελλήνιες συναντήσεις, με σκοπό την προβολή των φαραγγιών, για να έρθουν αθλητές να τα επισκεφθούν. Βέβαια είναι ένα ειδικό είδος τουρισμού, το οποίο απασχολεί περιοχές ανά τον κόσμο οι οποίες έχουν γνωρίσει την ευημερία και τουρισμό δώδεκα μήνες τον χρόνο χωρίς πολλά- πολλά. Απλώς, αξιοποιώντας τον φυσικό τους πλούτο, χωρίς παρεμβάσεις, χωρίς οικονομικό υπόβαθρο.

Κανένας φορέας δεν στήριξε την υπόθεση μας, βέβαια δεν απευθυνθήκαμε και σε κάποιον γιατί πιστεύαμε ότι δεν χρειάζονται χρήματα για να γίνουν όλα αυτά, παρά μόνο θέρμη, τόλμη και καλή συνεννόηση από ανθρώπους, που έχουν ένα όραμα να μοιραστούνε, κάτι κοινό.

Τέλος πάντων, το 2013 το χειμώνα καταλήξαμε να αναλαμβάνουμε το καταφύγιο, εφόσον έχω έρθει νωρίτερα και έχω μετακομίσει μαζί με μια ομάδα ανθρώπων στην περιοχή, παρακολουθώντας την εξέλιξη της δημοπρασίας, αν θα φτάσει κάποια στιγμή αυτό το κτήριο στα χέρια μας, το οποίο σας πληροφορώ ήταν παντελώς κατεστραμμένο. Ούτε μια βοήθεια δεν βρήκαμε από κανένα φορέα, δεν την ζητήσαμε και έντονα γιατί πιστεύαμε πολύ στην δύναμη μας, πιστεύαμε πολύ στον εθελοντισμό και στην εργασία. Δεν μας αρέσει η δουλειά -λυπάμαι που το

λέω- όλοι δουλεύεται, μας αρέσει η εργασία. Εργαζόμαστε από το πρωί μέχρι το βράδυ. Εγώ εργάζομαι και στον ύπνο μου. Αυτή τη στιγμή έχουμε επανδρώσει το καταφύγιο από νεαρά άτομα τα οποία έχουν όραμα για δημιουργία. «Διευθύνω μια ορχήστρα ανθρώπων», που ο καθένας έχει τις δικές του ικανότητες, άλλος στα αγροτικά, στην μελισσοκομία, άλλος στις υπαίθριες δραστηριότητες, άλλος είναι λίγο πιο πολύ μορφωμένος και σπουδαγμένος από εμάς, ξέρει να μας πει κάτι παρά πάνω. Τέλος πάντων, έχουμε κάνει μια ομάδα νέων ανθρώπων, που βιοποριζόμαστε εκεί, δημιουργούμε πάρα πολλές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, φεστιβάλ μουσικής με σκοπό τη διδασκαλία και όχι την είσπραξη. Δεν κάνουμε συναυλίες εισπρακτικές, προσφέρουμε δωρεάν την είσοδο ας πούμε στα μουσικά φεστιβάλ, φέρνουμε πολύ μεγάλους καλλιτέχνες, πολύ δυνατούς μουσικοδιδάσκαλους. Καταφέρνουμε να τους φέρνουμε, χωρίς να τους αμείβουμε. Αυτό είναι μια έξυπνη κίνηση -ας πούμε- για να προσκαλέσεις τόσο τους δεινόσαυρους της μουσικής που στηρίζουν την παράδοση της χώρας μας -κάτι που έχουμε ξεχάσει- Τέλος πάντων, να μην μακρηγορήσω, θα τα βλέπετε και σε φωτογραφίες, γιατί οι εικόνες είναι χιλιάδες λέξεις.

Δημιουργήσαμε από μόνοι μας ένα μεγάλο δίκτυο μονοπατιών σε δασική έκταση που ξεπερνά τα 70 χιλιόμετρα, άρτια ενημερωμένο, σημαδεμένο, σκαμμένο από την αρχή με τσάπες και γκασμάδες, μια ομάδα ανθρώπων που σκάβουμε συνεχώς και τα συντηρούμε μόνιμα, με σήμανση, ταμπελίτσες που δείχνουν προς τα πού πηγαίνετε, σε πόσο χρόνο, βαθμό δυσκολίας στα ελληνικά και στα αγγλικά. Δημιουργήσαμε φυλλάδια με την απεικόνιση της περιοχής, το πώς μπορείς να κινηθείς με σκοπό την τουριστική προβολή, αλλά και να βοηθήσουμε τους επισκέπτες να καταλάβουν πού έχουν έρθει και τί μπορούν να δούνε, μια κι από ότι έχω καταλάβει μέχρι τώρα, το 90% των ανθρώπων που εμπλέκονται με τον τουρισμό, τουλάχιστον στα Τζουμέρκα δεν γνωρίζει μια ξένη γλώσσα. Δεν ξέρω παρακάτω. Προφανώς οι άνθρωποι θα είναι πιο ενημερωμένοι. Εκεί πάνω ακόμη τα αγγλικά -ας πούμε- περιορίζονται στο yes, no, hello, good morning, eight o'clock breakfast, that's it, δεν φτάνει παρ όλα αυτά.

Προσκαλούμε Ισραηλινούς, Γερμανούς, Βέλγους να έρθουν στην περιοχή, να τους δείξουμε τα σκουπίδια μας, να τους δείξουμε την ακαταστασία μας, την

προχειρότητα μας και λοιπά. Δεν θέλω να απευθυνθώ σε αυτούς που το προκαλούνε, δικαίωμα τους είναι, κάποιες ξενοδοχειακές επιχειρήσεις έχουν μεγάλες ανάγκες, έχουνε που λένε κλειδί. Με το που ανοίγουν έχουν πάρα πολλά έξοδα τα οποία πρέπει να τα καλύψουνε. Καταλαβαίνω ότι θέλουν να προσκαλέσουν αυτού του είδους τον τουρισμό, οπότε πρέπει να προετοιμάσουμε υποδομές για αυτό. Οι ίδιοι δεν βλέπω να έχουν τη διάθεση. Έχουμε οργανώσει άπειρες εθελοντικές δράσεις, μαζεύοντας σκουπίδια από το οδικό δίκτυο, ρέματα μέχρι και βάρκες μέσα στο ποτάμι -κάπου εδώ πρέπει να είναι ο Δημήτρης από την Trekking Hellas, έχει εισήγηση σήμερα μετά από μένα- βάρκες μέσα στο ποτάμι να καθαρίσουμε τον Άραχθο από τα σκουπίδια. Αυτές είναι οι βάσεις που πρέπει να μπουν για να προχωρήσουν. Φτιάξαμε λοιπόν το δίκτυο το οποίο το προσφέρουμε στον επισκέπτη, έτσι δεν χρειάζεται να πληρώσει κάποιον, βέβαια μπορεί και να πληρώσει, γιατί είναι πάρα πολλοί οι επισκέπτες που χρειάζονται συνοδεία, αλλά δεν υπάρχουν συνοδοί αυτή τη στιγμή. Δυστυχώς είμαι εγώ κι άλλο ένα άτομο στην περιοχή που ασχολείται με την πεζοπορία. Εκ των πραγμάτων, εγώ δεν μπορώ να αναλάβω την συνοδεία σε όλη την περιοχή, γιατί δεν μπορώ να είμαι παντού.

Ασχολούμαστε με το canyoning. Όπως βλέπετε εδώ το φωτογραφικό υλικό (προτζέκτορας) αυτοί είναι μικροί θησαυροί, που είναι πολύ καλά κρυμμένοι μέσα στο ποτάμι, στις σχισμές, στις πτυχές των Τζουμέρκων, τις οποίες φροντίσαμε να ανακαλύψουμε και να τις αναδείξουμε, με σκοπό να τις επισκέπτεται ο κόσμος και να χαίρεται. Να φωτογραφίζει και να μοιράζεται την εμπειρία αυτή μαζί μας. Υπάρχει εξειδίκευση, υπάρχει πιστοποίηση για όλα αυτά που κάνουμε και μέσα σε ένα χρόνο, με ένα κτήριο το οποίο είχε σημαντικές ελλείψεις και φοβερά τεχνικά προβλήματα -μας έκανε το βίο αβίωτο στην κυριολεξία- ξεπεράσαμε τις 2.000 επισκέψεις, διανυκτερεύσεις δηλαδή σε ένα κτήριο το οποίο τα σεντόνια του είναι άλλα με λουλουδάκια, άλλο με στρουμψάκια, που έχει χωματόδρομο για να πας, ράντζα για κρεβάτια, ζεστό νερό συγκεκριμένες ώρες. Δηλαδή δεν έχουμε

υποδομές, αλλά έχουμε αντικείμενο. Πρέπει να δημιουργήσουμε το αντικείμενο για να προσκαλέσουμε τον κόσμο να έρθει να δει. Τώρα, υπάρχουν πάρα πολλοί ξενώνες ανά την Ελλάδα, πανέμορφοι ξενώνες, πολύ όμορφα καταφύγια σε βουνά της Ελλάδας. Όλη η Ελλάδα είναι πανέμορφη, αλλά αναξιοποίητη. Δυστυχώς, οι άνθρωποι που εμπλέκονται κυνηγάν το «επιχειρείν». Το «επιχειρείν» πονάει στη χώρα μας. Είμαι πολύ νέος για να σας το πω αυτό. Εγώ ήρθα στην περιοχή για το «ευ ζην», προς το παρόν έχω το «ζην», το «ευ» το κυνηγάω. Το «επιχειρείν» προκύπτει παράλληλα με όλα αυτά, γιατί έχω κι ένα παιδάκι που πάει τρίτη γυμνασίου. Πρέπει να δουλέψουμε, πρέπει να παράγουμε, πρέπει να μεγαλώσει το παιδί μου, να φροντίσω για τα υπόλοιπα παιδιά, για τα οποία έχω δεσμευτεί και τα έχω εκεί πάνω και μοιραζόμαστε όλοι μαζί αυτό το όραμα, αυτό το όνειρο και έτσι νιώθω λίγο σαν πατέρας απέναντι σε όλα τα παιδιά, παρόλο που είμαστε συνομήλικοι, γιατί μπαίνω μπροστά.

Το καταφύγιο μας διαθέτει αγρόκτημα, τα προϊόντα του και μια πολύ οργανωμένη κουζίνα με μαγείρους. Λειτουργούμε 365 ημέρες τον χρόνο, 24 ώρες το 24ωρο, δεν κλείνει ποτέ, γεγονός που προκάλεσε την επισκεψιμότητα. Κανένα καταφύγιο στην Ελλάδα δεν είναι ανοιχτό όλο τον χρόνο. Γνωρίζοντας ο κόσμος ότι στα Τζουμέρκα θα έρθει και θα βρει έστω ένα καταφύγιο, το οποίο μπορεί να του προσφέρει την φιλοξενία, την φιλότιπη, μουσική, διασκέδαση το βράδυ γύρω από το τζάκι, ντόπια προϊόντα παραγωγής δικιάς μας, κατά το ήμισυ, αλλά της ευρύτερης περιοχής 100%, άρχισε να έχει φοβερή επισκεψιμότητα το καταφύγιο. Παράλληλα, εργαζόμαστε πολύ σκληρά με τα μέσα ηλεκτρονικής προώθησης, εγώ και κάποιοι άλλοι δικοί μου άνθρωποι, εργαζόμαστε πάρα πολύ σκληρά πάνω σε αυτό το κομμάτι καθημερινά, διαχειριζόμαστε πάρα πολλά site αυτή τη στιγμή, στα οποία προσπαθούμε να προβάσουμε την δουλειά μας. Πέρυσι είχα τη φαινή ιδέα να μιμηθώ ως πούμε το όνειρο κάποιων άλλων περιοχών, όπως είναι ο Άγιος Λαυρέντιος στο μουσικό χωριό στο Πήλιο, το οποίο εδώ και δέκα χρόνια έχει γνωρίσει φοβερή ανάπτυξη κι από ένα αδιάφορο χωριό μέσα στα πενήντα του Πηλίου έγινε νούμερο ένα. Η Ικαρία με τα μουσικά εργαστήρια και η Κρήτη στην περιοχή που είναι ο *Ross Daly*, δεν ξέρω αν τον γνωρίζετε είναι ένας φοβερός Ιρλανδός καλλιτέχνης, που έχει κάνει προορισμό τον τόπο του. Έτσι οργανώσαμε κι εμείς το πρώτο φεστιβάλ, που το ονομάσαμε “TERRA TZOUMERKA- Μουσικά μονοπάτια”. Είναι χώροι διδασκαλίας διαμορφωμένοι έξω στο δάσος. Έρχονται οι καλλιτέχνες μαζί με τους μαθητές και πηγαίνουν και διδάσκονται μέσα στο δάσος. Παράλληλα γίνονται συναυλίες, συζητήσεις και λοιπές καλλιτεχνικές δράσεις. Αυτό θα γίνει θεσμός.

Παράλληλα «τρέχουν» πάρα πολλά θεατρικά εργαστήρια, εικαστικά κι εγώ εμπλεκόμενος και ενεργώ ως μέλος της Ένωσης Αγροτουρισμού Ηπείρου, όπως είναι κι ο Αντρέας, όπως είναι κι ο κύριος Φραντζεσκάκης εδώ πέρα που μας είπε ωραία πράγματα και έχουμε μια πολύ καλή συνεργασία. Προσπαθούμε να πιάσουμε οτιδήποτε υπάρχει στα Τζουμέρκα και να το δώσουμε στον κόσμο. Κάτι που δεν κοστίζει. Δεν ζητάμε τη βοήθεια κανενός φορέα, ούτε κάποια χρηματοδότηση, αλλά θέλει πολύ καλή συνεννόηση και ανθρώπους να μοιράζονται. Να μοιράζονται αυτό το όραμα και να σέβονται ο ένας τον άλλον.

Μετά λύπης μου διαπίστωσα ότι οι μισοί εδώ μέσα μιλούσαν στο κινητό ή ήταν στο facebook, δηλαδή κάποιοι έκαναν την εισήγηση τους, ήθελαν να πουν αυτά που ήθελαν να πουν και αδιαφορούν για το τι θα πει ο άλλος. Χωρίς να θέλω να προσβάλω κανέναν, χωρίς να γνωρίζουμε ποιος είναι ο διπλανός μας εισηγητής, ο άνθρωπος που μοιραζόμαστε αυτό το πράγμα όλοι μαζί, που θέλουμε να το κάνουμε, που το Επιμελητήριο το προκάλεσε, δε γίνεται να το κάνουμε. Ο καθένας θα κοιτάξει στην μεριά του, θα σκεφτεί εγωκεντρικά και θα δει τι θα κάνει. Λυπάμαι που είναι έτσι τα πράγματα. Από την μεριά μου είμαι πολύ νέος για να ανησυχώ, χαίρομαι πάρα πολύ που υπάρχει ομάδα, χαίρομαι πάρα πολύ που κάνει αυτή την κίνηση το Επιμελητήριο, βλέπω μια δράση στην περιοχή, θέλουν να αναπτύξουν τον τουρισμό, αυτό είναι καλό, αλλά είναι και μια μεγάλη παγίδα ειδικά για μια παρθένα περιοχή όπως είναι γενικά ο Νομός Άρτας. Δεν τον γνωρίζω καλά. Είναι από τον Βόλο η καταγωγή μου. Έχω έρθει από τον Βόλο και μένω εκεί πάνω, δεν την ξέρω την περιοχή, ξέρω τα Τζουμέρκα. Είναι αγνά, είναι παρθένα, είναι δυσπρόσιτα. Αυτό που προσπαθούνε να κάνουνε κάποιοι αυτή την στιγμή, θα χαλάσει το μέρος, -γιατί για μένα χαλασμένο μέρος για μένα είναι η Αράχοβα ας πούμε, είναι οι Δελφοί, είναι το Μέτσοβο, που τα θεωρώ χαλασμένα μέρη, το Ζαγόρι δεν είχε χρόνο, δεν είχε διάρκεια ήταν μια φούσκα που έσκασε-.

Εδώ θέλει μελέτη, θέλει μέθοδο και θέλει υπομονή και εργασία, δηλαδή το να φέρουμε πάρα πολύ κόσμο στον ξενώνα μας, να γεμίσει ο ξενώνας μας από κόσμο, αλλά να μην ξέρουμε ούτε να τον εξυπηρετήσουμε και να φεύγει δυσαρεστημένος και να μην ξανά έρθει και να δίνουμε όλα μας τα λεφτά σε tour operators, σε ανθρώπους που φτιάχνουν sites για να προωθήσουν τις δουλειές μας και περιμένουμε από τους άλλους να μας φέρουν τον κόσμο δεν θα ευδοκιμήσει. Είναι πάντα φούσκες αυτά που σκάνε. Θέλει πολύ συγκέντρωση αυτό το κομμάτι γι' αυτό και τους συμπεριλαμβάνω εγώ προσωπικά στο ζην και όχι στο επιχειρείν, γιατί η δουλειά μας είναι ένα κομμάτι της ημέρα μας, δεν μπορεί να είναι όλη μας η ζωή, η ζωή μας όμως είναι 24 ώρες κάθε μέρα, είναι για πάντα και αν εμπλέκεται το κομμάτι της δουλειάς μας είναι πιο αποδοτικό.

Αυτά από εμένα, οι φωτογραφίες μιλούν και ίσως υπόσχονται ακόμη περισσότερα πράγματα. Δεν θέλω να σας πω τι πρόκειται να γίνει, ίσως να έχουμε την δυνατότητα να ξαναβρεθούμε και να τα ξαναπούμε. Έφαγα πάρα πολύ χρόνο και έκανα και παρέκβαση. Χίλια συγνώμη. Ευχαριστώ πολύ!

Χρήστος Μέγας: Ευχαριστούμε τον αφηγητή «των ωραίων... ορέων». Όπως θέλετε με όmikρον, με ωμέγα με όποιον τρόπο θέλετε. Το «ευ ζην» το έχετε, μάλλον δεν θέλετε να το παραδεχτείτε για να μην σας διαταράξουμε την γαλήνη σας.

Θα πρέπει όμως από τα βουνά να κατέβουμε στην παραλία, στη θάλασσα, στο ψάρεμα. Τον λόγο έχει ο **Γιώργος Λουρδής**. Είναι ιδρυτής της πλατφόρμας «Ταξίδια ψαρέματος - fishing trips.gr» και θα μας μιλήσει για την ανάπτυξη του αλιευτικού τουρισμού στον Αμβρακικό και την Κορωνησία, αν αυτό είναι ένας εφικτός στόχος.

**Εισήγηση ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΥΡΔΗ - Συνιδρυτή της Πλατφόρμας:
Ταξίδια Ψαρέματος, www.fishingtrips.gr**

«Η ανάπτυξη του Αλιευτικού Τουρισμού (Fishing Tourism) στον Αμβρακικό Κόλπο και στην Κορωνησία, ένας απόλυτα εφικτός στόχος».

Να ευχαριστήσω κι εγώ με την σειρά μου την Επιτροπή, που έχει κάνει αυτό το πολύ ωραίο συνέδριο, το πρώτο συνέδριο τουρισμού και μας κάλεσε και προσωπικά τον πρόεδρο του Επιμελητηρίου κ. Παπάζογλου.

Και βέβαια είναι ιδιαίτερη χαρά και τιμή για μας να βρισκόμαστε εδώ μαζί σας, καταρχήν με τόσους ομιλητές και τον προηγούμενο ομιλητή αλλά και τον κ. Ρομπόλη κι άλλους ας πούμε πολύ αξιόλογους ομιλητές και καθηγητές.

Αλιευτικός Τουρισμός fishing tourism.

Εγώ λέγομαι Λουρδής Γιώργος, για να γνωριστούμε κιόλας, είμαι μηχανικός, μηχανολόγος μηχανικός, έχω δουλέψει αρκετά χρόνια στην βιομηχανία, σε διάφορες χώρες, Αγγλία, Νιγηρία, Ουκρανία, Γερμανία πάνω από 20 χρόνια, αλλά έχω μεγαλώσει μέσα σε επαγγελματικό σκάφος ψαρέματος. Ο πατέρας μου είναι εν ενεργεία -στα 81 του χρόνια- επαγγελματίας ψαράς στο Άστρος Κυνουρίας, με περισσότερα από 65 χρόνια στο επαγγελματικό ψάρεμα κι όπως σας είπα είναι ιδιαίτερη τιμή για μας που βρισκόμαστε εδώ κοντά σας, γιατί όταν κάναμε αυτή την πλατφόρμα fishing trips-ταξίδια ψαρέματος προσπαθήσαμε να βρούμε κι άλλους στην Ελλάδα να κάνουν αυτό το πράγμα και εδώ στον Αμβρακικό βρήκαμε πολλές μελέτες. Υπάρχει και μεγάλη παράδοση στην αλιεία βέβαια και πλούσιος κόλπος είναι, ταινίες, ντοκιμαντέρ, να μιλάνε για την γαρίδα, τη γάμπαρη, για τη σαρδέλα. Μελέτες από το πανεπιστήμιο για αλιευτικό τουρισμό. Μάλιστα, πρόσφατα βρήκα την κα Πέτρου Μαρία. Δεν ξέρω αν είναι μεταξύ μας εδώ. Τέλος πάντων, είναι

μηχανικός είναι νεαρή κυρία, νεαρή μηχανικός, η οποία έχει κάνει διπλωματική για τον Αμβρακικό κόλπο, ανάπτυξη αλιευτικού τουρισμού στον Αμβρακικό κόλπο, δηλαδή εμείς λέγαμε ότι υπάρχουν πάρα πολύ, ειδικά εδώ στην περιοχή σας που ασχολούνται με αυτό. Όμως, ας τα πάρουμε τα πράγματα από την αρχή.

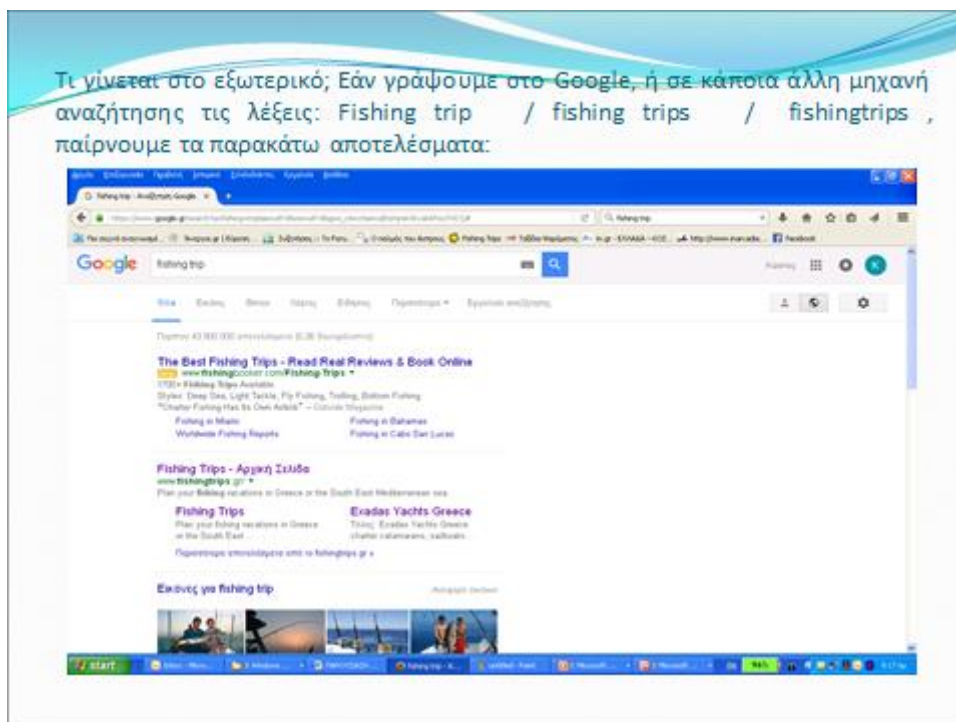
Τι είναι ο αλιευτικός τουρισμός; Ο αλιευτικός τουρισμός είναι δυνατότητα που έχει ένας επισκέπτης ή ένας τουρίστας μιας περιοχής, να μπει σε ένα σκάφος, σε ένα επαγγελματικό σκάφος είτε για αναψυχή, μια βαρκάδα -εχθές ακούσαμε κάποιους ομιλητές εδώ που έλεγαν να πάμε να δούμε τα βουβάλια, τα ζώα, ναι τα βουβάλια-, βαρκάδα αναψυχής, είτε να δούμε τον επαγγελματία να ψαρεύει, να πάμε στις καλαμωτές, στα διβάρια, τα δίχτυα, τα παραγάδια, είτε να κάνουμε κι εμείς ψάρεμα, με ένα καλάμι, με μια πετονιά κτλ.

Αυτό είναι κάτι που συμβαίνει σε όλο τον κόσμο. Σε όλο τον κόσμο. Τουρκία, Κύπρο, Ιταλία, Γαλλία, παντού, Ισπανία, Πορτογαλία κλπ. Δεν το συζητάμε. Εδώ πέρα ήταν πολύ δύσκολο να γίνει, γιατί δεν υπήρχε ο νόμος. Αυτό ήταν το πρόβλημα. Έλλειψη νομοθεσίας. Εγώ για να μπω στην βάρκα του πατέρα μου, έπρεπε να μου κολλάει ένσημα, να είμαι εργαζόμενος. Να με προσλάβει δηλαδή. Η' σε ερασιτεχνικό σκάφος ψαρέματος έπρεπε να έχω ερασιτεχνική άδεια.

Μέχρι τον Απρίλιο του 2014, σε περίοδο κρίσης στα 20 εκατομμύρια και πλέον τουρίστες που έρχονται στην Ελλάδα, έπρεπε να τους βγάλουμε ερασιτεχνική άδεια για να μπουν να ψαρέψουν, κάτι το οποίο είναι πάρα πολύ δύσκολο να γίνει. Φαντάζεστε να έρχεται κάποιος με πτήση τσάρτερ, ας πούμε στην Κω ή στο Άκτιο ή κάπου αλλού, Κεφαλονιά, Ζάκυνθο, Κρήτη, Μύκονο, Σαντορίνη παντού στην Κρήτη και να πάει στην κατά τόπους λιμενική αρχή. Έρχεται για 6 ή 10 μέρες. Να πάει στην κατά τόπους λιμενική αρχή, να καταθέσει χαρτιά, να πάρει μια ερασιτεχνική άδεια, περίεργα πράγματα! Οπότε λοιπόν, τι κάναμε; Είπαμε ότι εμείς θα το αλλάξουμε αυτό. Κάναμε λοιπόν την πλατφόρμα και προσπαθήσαμε να αλλάξει ο νόμος.

Ας δούμε όμως πρώτα, τί έχουμε καταφέρει.

Από το 2012, τον Γενάρη του 2015 βγήκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση, που επιτρέπει στον επαγγελματία ψαρά να πάρει άδεια αλιευτικού τουρισμού. Η διευκρινιστική εγκύκλιος βγήκε τον Μάιο του 2015. Οι πρώτες άδειες ξεκίνησαν τέλος καλοκαιριού του 2015. Βέβαια, δεν είμαστε μόνοι μας. Ήταν πάρα πολλοί. Μιλούσαμε με αλιευτικούς συλλόγους, με ανθρώπους που είχαν κάνει μελέτες, το ζητούσαν πάρα πολλοί και τελικά μετά από περίπου τρία χρόνια συζητήσεων έγινε. Εδώ θέλω να κάνω μια παρένθεση. Μιλούσα με συμβούλους υπουργών, «μα κ. σύμβουλε -έλεγα- για ψάρεμα μιλάμε, δεν μιλάμε τίποτα περίεργο, γιατί δεν παίρνουμε το νομικό πλαίσιο που ισχύει σε μια άλλη Ευρωπαϊκή Χώρα, στην Ισπανία, στην Ιταλία και να το εφαρμόσουμε αύριο το πρωί». «Ναι ξέρετε αυτό είναι δύσκολο, είναι έτσι, είναι αλλιώς, κουβέντες...». Τέλος πάντων, για να μην είμαστε πολύ γκρινιάρηδες και είναι και περίοδος κρίσης, έγινε. Μας πήρε κάποια χρόνια, αλλά έγινε.

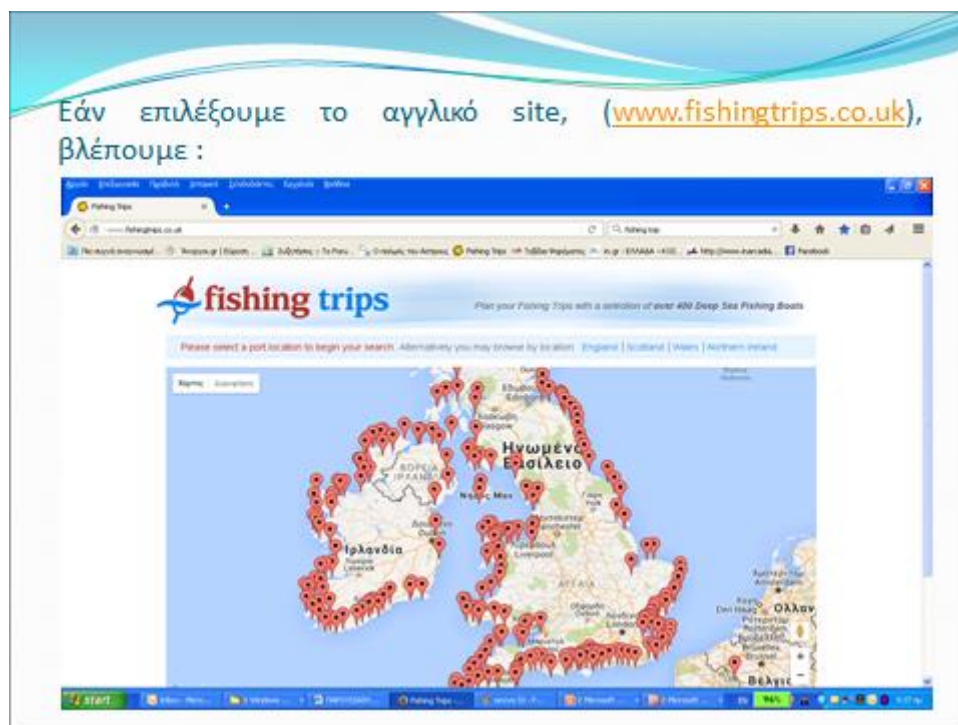

Ας δούμε όμως, τι γίνεται στο εξωτερικό. Εάν γράψουμε στο διαδίκτυο fishing trips - ταξίδια ψαρέματος, fishing trips σαν μία ή σαν δύο λέξεις, θα δούμε σε μερικά εκατομμύρια αποτελέσματα, πολύ ψηλά το site το δικό μας. Είναι αυτό εκεί που φαίνεται στον προτζέκτορα. Εάν πάμε λίγο πιο κάτω, αυτό εδώ είναι ένα Αγγλικό site το οποίο είναι πολύ κοντά σε αυτό που θέλουμε να κάνουμε εμείς.

Εμείς τί κάναμε; Είπαμε ότι θέλουμε να κάνουμε αλιευτικό τουρισμό. Είδαμε 60- 70 ανάλογες πλατφόρμες, τί κάνουν άλλοι στο εξωτερικό Ιταλία, Ισπανία και λοιπά και επειδή το διαδίκτυο είναι ένα πολύ μεγάλο εργαλείο, λέμε για να δούμε μέσα στο διαδίκτυο τι γίνεται. Ας μπούμε λίγο στο αγγλικό site, πάμε στην επόμενη εικόνα, Αυτή εδώ η πλατφόρμα που μας δείχνει το Ηνωμένο Βασίλειο, μου άρεσε περισσότερο. Λοιπόν εδώ, είναι το Ηνωμένο Βασίλειο και οι υπόλοιπες χώρες και τα σημεία που μπορούμε να κάνουμε ψάρεμα. Μάλιστα, εδώ να κάνω μια παρένθεση, εγώ όπως σας είπα δούλευα σε εργοστάσια, το 1991 ήμουνα στο *Nottingham*. Το *Nottingham* είναι περίπου στην μέση, είναι κάπου εδώ. Πριν 25 χρόνια λοιπόν

έλεγα στους τεχνικούς στα εργοστάσια που δούλευα «μηχανικός δεν ξέρω αν είμαι καλός, αλλά από ψάρεμα δεν θέλω κουβέντα, επειδή έχω μεγαλώσει μέσα στην βάρκα», και τους λέω «τι κάνετε στο Σαββατοκύριακο». Μου απαντούν ότι πάνε για ψάρεμα. Παραξενεύτηκα! «Ψάρεμα στο *Nottingham*, κάτι δεν μου πήγαινε καλά, με «δουλεύουνε» λέω οι Εγγλέζοι, θα πηγαίνουνε σε κανένα κανάλι και πιάνουνε κανένα ψαράκι και θα το ξανά πετάνε μέσα». Τους λέω τότε ότι είμαι επαγγελματίας ψαράς και με κάλεσαν να πάω μαζί τους. Πράγματι λοιπόν, φύγαμε από το *Nottingham* -το 1991, πριν 25 χρόνια- και πήγαμε με το τραίνο 2,5 ώρες απόσταση. Βγήκαμε στη Βόρεια Θάλασσα. Βάρκα καπετάνιου εκεί, ανοιχτήκαμε 6 με 7 μίλια, ψαρέψαμε και ξανά γυρίσαμε αυθημερόν πίσω. Μια πολύ ωραία εκδρομή, πιάσαμε και ψάρια, με πολύ λίγα χρήματα. Οι Εγγλέζοι μου είπαν ότι ήταν μέλη του fishing club. Ήταν 30 άτομα και είχαν κάνει ένα club ψαρέματος. Είχαν προπληρώσει 40 ταξίδια για το χρόνο και όταν δεν μπορούσε κάποιο μέλος δέχονταν κάποιον επισκέπτη. Έτσι λοιπόν, εγώ με πολύ λίγα χρήματα τότε πήγα μια πολύ ωραία εκδρομή κρατώντας μόνο τον καφέ μου. Δηλαδή καλάμια, δολώματα όλα τα σύνεργα και λοιπά -κάποιοι που ασχολούνται με το ψάρεμα ξέρουν τι σημαίνει να προετοιμάζεις το ψάρεμα σου- μου τα παρείχαν εκεί.

Ας επιστρέψουμε, λοιπόν εδώ. Πέρα από τους επαγγελματίες ψαράδες που κάνουν αυτή τη δουλειά και την ξέρουνε, υπάρχουν 200.000 ερασιτέχνες, που πληρώνουν ένα σωρό λεφτά, φουσκωτό, λιμανιάτικα, τρέιλερ και λοιπά για να πάμε 20 με 30 φορές τον χρόνο για ψάρεμα και θα πάνε μόνο εκεί που είναι η βάρκα. Για παράδειγμα, βρέθηκα τώρα εγώ στην Κορωνησία, δεν μπορώ να κάνω ψάρεμα. Έπρεπε να φέρω και την βάρκα μου μαζί. Βρέθηκα στην Κρήτη, δεν μπορούσα να κάνω ψάρεμα. Ενώ με αυτόν τον τρόπο μπορούμε να πάμε για ψάρεμα.

Ας δούμε όμως λίγο το αγγλικό site, αν επιλέξω ένα λιμάνι, ας πούμε αυτό εδώ (παρουσίαση στον προτσέκτορα), βλέπω τις βάρκες, τις διαθέσιμες βάρκες, διαλέγω μια βάρκα -όποια να είναι-, μου δείχνει τις ημερομηνίες, οι κόκκινες είναι

κλεισμένες, διαλέγω την ημερομηνία που θέλω και κλείνω το ψάρεμα μου. Μπορούμε δηλαδή, σε τρία λεπτά σε τέσσερα λεπτά, κάποιος που είναι πιο εξοικειωμένος με το διαδίκτυο -εγώ δεν είμαι τόσο, αναγκάστηκα να μάθω κάποια πράγματα, είμαι 52 χρονών, οι νέοι είναι πιο εξοικειωμένοι και ξέρουν καλύτερα πράγματα-. Τέλος πάντων, εμείς εδώ μπορούμε να κλείσουμε το ψάρεμά μας οπουδήποτε θέλουμε στον κόσμο. Αυτό λοιπόν, γινόταν και πριν από 25 χρόνια και γίνεται παντού.

Οπότε έχοντας το νομικό πλαίσιο, κάναμε την πλατφόρμα, έχουμε αναρτήσει βάρκες, σκάφη. Στα Χανιά ο κ. Μανουιλίδης Μανώλης είναι πρωτοπόρος. Η Κρήτη είναι μπροστά και σε αυτόν τον τομέα, Κεφαλονιά πολλές βάρκες, Σκιάθος, ευελπιστούμε γρήγορα εδώ και στην περιοχή μας, στην Πελοπόννησο και αλλού να ξεκινήσει... Έχουμε βάρκες, έχουμε λίγα σκάφη ακόμα, καμιά 20αριά σκάφη, αλλά είμαστε κι εμείς σε μια διαδικασία αναζήτησης και συνομιλιών. Είμαστε πολλοί αυτοί που μιλάμε μεταξύ μας κι επαγγελματίες που μας λένε ότι βρίσκονται στη διαδικασία της αδειοδότησης. Τους βοηθάμε, μας βοηθάνε, συζητάμε που «κολλάει» η διαδικασία και να προχωρήσει γρήγορα, να πάρουνε την άδεια, να τους αναρτήσουμε στο site να τους βλέπει όλος ο κόσμος.

Επιλέγουμε το Σκάφος με την κατάλληλη άδεια και κλείνουμε το ψάρεμά μας, στον τόπο που μας βολεύει:

www.fishingtrips.gr

(Παρουσίαση στον προτζέκτορα) Εδώ είναι ένας φίλος, διαλέγουμε λοιπόν το σημείο που θέλουμε, την βάρκα μας. Συγκεκριμένα αυτός εδώ είναι ένας φίλος στην Σκιάθο, πάει με παραγάδι, πάμε μαζί του, ψαρεύουμε και γυρίζουμε πίσω. Αυτό μπορεί να συμβεί παντού έτσι.

Τί άλλο κάνουμε εμείς για την πλατφόρμα μας. Πέρα από το να βρούμε τους ψαράδες, συμμετέχουμε σε κάποιες εκθέσεις. Είχαμε πάει στην έκθεση τουρισμού, μάλιστα εδώ τον κ. Τσιρογιάννη και τον κ. Παπάζογλου τους συναντήσαμε στην έκθεση «Ελλάδος γεύση», όπως πάμε και σε άλλες εκθέσεις τουρισμού. Περισσότερο ως φιλοξενούμενοι για να είμαι ειλικρινής. Μας φιλοξενεί η Περιφέρεια, μας φιλοξενούν οι δήμοι γιατί δεν έχουμε ακόμη οικονομικές δυνατότητες. Και τι κάνουμε εκεί; Μιλάμε με ανθρώπους του τουρισμού για το

ψάρεμα. Οι περισσότεροι από αυτούς μας λένε «Ααα!! πολύ ωραίο το ξέρουμε», μιλάμε τώρα με ανθρώπους του τουρισμού πολλά χρόνια, μεγάλα ταξιδιωτικά γραφεία, μεγάλα πρακτορεία, μιλούσαμε με το γραφείο του Μουζανίδη, φαντάζομαι θα τον ξέρετε οι περισσότεροι από εσάς. Φέρνει κόσμο από Ανατολικές Χώρες. Μας λέει κοίταξε να δεις, μην λες πολλά λόγια. Εμείς δεν θέλουμε πολλές κουβέντες, εμείς θέλουμε πόσα άτομα θα πάρεις –χρειάζεσαι-, πόση ώρα θα λείψουνε και πόσο θα κοστίσει. Τίποτα άλλο και φέρ' το σε εμάς να το προωθήσουμε σε όλο τον κόσμο. Τόσο απλά.

Ένας άλλος φίλος πάλι, από την έκθεση τουρισμού, μας είπε ότι στη Γερμανία, σε λίμνες, σε ήμερα νερά, έχουν κάτι πλατφόρμες και μπαίνουνε άτομα με ειδικές ανάγκες μέσα και πηγαίνουν για ψάρεμα, εμείς εδώ δεν το κάνουμε. Οπότε ενημερώνουμε ότι μπορεί να γίνει αυτή η δραστηριότητα και στην Ελλάδα. Ενημερώνουμε τους ανθρώπους του τουρισμού, ενημερώνουμε όλο τον κόσμο ότι πρέπει να το προωθήσουμε στο εξωτερικό, πρέπει να το προβάσουμε και βέβαια τους ψαράδες μας για να πάρουν άδειες. Επειδή έχουμε το μεράκι της θάλασσας, έχουμε και μερικά ακόμη πράγματα στο μυαλό μας. Για παράδειγμα, το νομικό πλαίσιο που ισχύει στην θάλασσα είναι πολύ παλιό. Παλεύαμε να αλλάξει το νομικό πλαίσιο, είναι με βασιλικά διατάγματα, τα ιχθυο-αποθέματα μειώνονται, όλοι το ξέρουμε. Μου λένε οι ψαράδες πάμε στην θάλασσα και δεν βγάζουμε ούτε τα πετρέλαια που λέει ο λόγος, οπότε κάτι πρέπει να γίνει στην θάλασσα. Εκπαίδευση επαγγελματιών ψαράδων, δεν έχει ασχοληθεί κανένας, κανένας (παρέμβαση κοινού: δεν υπάρχει σχολή Γιάννη καθόλου στην Ελλάδα) τίποτα. «Όταν μιλάγαμε για να βγει το νομικό πλαίσιο μου λέγανε και οι σύμβουλοι των υπουργών «εντάξει τι το συζητάς ξέρω εγώ». «Αυτή εδώ είναι η αλληλογραφία μας για να βγει ο νόμος», μου λέγανε σύμβουλοι υπουργών και λέγαμε εντάξει το έχουμε προγραμματίσει. Μάλιστα είναι και πολιτικοί εδώ! Μου λέγανε θα βγει, θα βγει ο αλιευτικός τουρισμός. Τους έλεγα με την εκπαίδευση θα κάνουμε τίποτα; Με ρωτούσαν: Τι είπατε; Απαντούσα: «Είμαι νεαρός, τελειώνω το σχολείο, κρίση έχουμε θέλω να γίνω ψαράς, δεν πρέπει να πάω σε ένα ΙΕΚ, σε ένα ΕΠΑΛ, κάπου»; Ναι μου έλεγαν, θα το αντιμετωπίσουμε, θα το δούμε. Τους έλεγα μεγαλύτερος ψαράς 40 χρονών, 50 χρονών ψαράς, δεν πρέπει με κάποιο σεμινάριο, μέσα από το διαδίκτυο να δει τι κάνουν άλλοι ευρωπαίοι συνάδελφοι, τι επιδοτήσεις υπάρχουν; Το ΕΣΠΑ 2014-2020 αυτό εδώ έχει για την αλιεία και την θάλασσα 523 εκατομμύρια ευρώ. Πως θα φτάσουν αυτές οι πληροφορίες στον ψαρά; Μου απαντούσαν «ξέρεις, θα το δούμε και λοιπά». **Κουβέντες...**

Επαγγελματίες ψαράδες συνδικαλιστές με άδεια αλιευτικού τουρισμού, -μάλιστα δεν ξέρω αν έχουμε κανένα συνδικαλιστή εδώ ψαρά-, είχα λογοφέρει με κάποιον σε μια άλλη συζήτηση. (παρέμβαση κοινού) Του είπα «εσύ πρέπει να είσαι ο πρώτος». Ρωτάει «γιατί»; Απαντάω «δεν ενδιαφέρεσαι για τον κλάδο σου, δεν ενδιαφέρεσαι να αυξηθούν τα ψάρια στην περιοχή, να πάνε καλύτερα οι ψαράδες, να αυξηθεί το εισόδημα τους, να γίνουν περισσότεροι οι ψαράδες, να προστατεύεται η περιοχή, να αυξηθούν τα ιχθυαποθέματα»;

Άρχισε να ενδιαφέρεται και ζητούσε περισσότερες πληροφορίες. Αφού ενδιαφέρεσαι του είπα, «πρέπει να πάρεις ένα δημοσιογράφο στο καΐκι σου, να του πεις αυτό εδώ γίνεται σωστά, αυτό είναι νόμιμο, αυτό είναι παράνομο, πρέπει να γίνει αυτό, πρέπει να γίνει εκείνο». Ας πούμε, συζητάγαμε με κάποιους ψαράδες για τα δελφίνια, ωραία είναι τα δελφίνια και λοιπά, αλλά κάνουνε και τρύπες στα

δίχτυα, δεν ξέρω αν το ξέρουνε πολλοί εδώ ή ξέρω εγώ οι φώκιες! Πράγματι ο κ. Κουτσικόπουλος θα μου λέει... θέλω να πω ότι καλό είναι να έχουμε φορείς, να προστατεύουμε τις περιοχές και λοιπά, αλλά πρέπει να ξέρουμε όλοι ότι πρέπει να ζήσουμε κιόλας. Τι θέλω να πω; Ας πούμε ο λαγοκέφαλος είναι μεγάλο θέμα για την Κρήτη και για άλλες περιοχές. Δείτε μια φωτογραφία τον λαγοκέφαλο, τι ζημιά κάνει, τι κάνει στο δίχτυ και λοιπά. Αυτό πρέπει να το δείχνουμε μου λέει ο ψαράς, του λέω να το στείλεις σε ένα δημοσιογράφο που κάνει τέτοια θέματα, να τα γράψει ο άνθρωπος και να αρχίσουμε μέσα από το διαδίκτυο να το προβάλλουμε.

Τώρα αν αυτή η πλατφόρμα θα είναι το fishing trips ή αν θα είναι κάποια άλλη δεν έχει και πολύ μεγάλη σημασία. Σημασία έχει ότι μέσα από εκεί θα αρχίσουμε να κάνουμε πράγματα και για την θάλασσα. Μου απαντάει: «εντάξει, καλά τα λες» κι ανταπαντώ «ποιός είναι ο μόνος νόμιμος τρόπος να βάλεις στο καΐκι σου κάποιον άμα δεν θέλεις να τον προσλάβεις; Να πάρεις άδεια αλιευτικού τουρισμού και δεν κοστίζει πολύ έτσι». Δηλαδή, αν είναι κάποιος ψαράς και ενδιαφέρεται 100 ευρώ το χρόνο είναι ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο που χρειάζεται ανανέωση και 400-500 ευρώ είναι το ΕΦΑΠΑΞ ποσό που πρέπει να πάρει κάποιος την άδεια, τίποτα άλλο.

Πάμε και στο επόμενο. Συνοψίζοντας θα ήθελα να πω δύο κουβέντες ακόμα. Υπάρχουν, όπως ανέφερα, κι άλλες πλατφόρμες με το fishing. Έβλεπα όταν τις μελετούσα, κάποιο μπάνερ αεροπορικής εταιρείας επάνω. Ρωτάω κάποιους φίλους εκεί πέρα, κάποιους νεαρότερους, λέω τι σημαίνει αυτό το μπάνερ αεροπορικής εταιρείας; Μου απάντησαν: «Κάποιοι πρώτα κλείνουν το ψάρεμα τους και μετά τις διακοπές τους». Αυτούς δεν τους θέλαμε στην Ελλάδα; Δεν τους θέλαμε! Δηλαδή βλέπει ο άλλος γάμπαρα Αμβρακικός, Κορωνησία παπαλίνα, σαρδέλα και λοιπά και λέει εκεί θέλω να πάω, δεν χρειάζεται τίποτα άλλο, το διαδίκτυο είναι εργαλείο και όλοι οι τουρίστες των 30, 25, 35 το χρησιμοποιούν. Πόσοι θέλουμε να έρθουν στην Ελλάδα; Όλοι οι τουρίστες το ξέρουν αυτό.

Εν τω μεταξύ έχουμε κι ένα πολύ σημαντικό αφιέρωμα στην πλατφόρμα μας και υπάρχουν και κάποιοι φάκελοι βέβαια, που μπορεί να πάρει όποιος θέλει μετά. Έχει

τον αλιευτικό τουρισμό, που συμβαίνει σε άλλες χώρες, δηλαδή τί κάνει ο ανταγωνισμός και ποιό είναι το θέμα μας τώρα.

Εμείς εδώ έχουμε τον μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο στην Ευρώπη, μπορούμε σε αυτόν τον τομέα στο fishing tourism να γίνουμε πρωτοπόροι να γίνουμε leader της αγοράς, όχι απλώς να πάρουμε ένα κομμάτι της αγοράς, να γίνουμε πρωτοπόροι να βλέπει όλος ο κόσμος δηλαδή. Αυτό λέγαμε προηγουμένως: γιορτή σαρδέλας στην Ιταλία, γιορτή τόνου, τι κάνουν αυτοί; Βάζοντας στα καΐκια κάποιους ανθρώπους, κάποιοι μαγειρεύουνε, κάποιοι δείχνουν στα παιδιά τους παραδοσιακούς τρόπους ψαρέματος και λοιπά και γίνεται μια ωραία ατμόσφαιρα. Μπορεί να γίνει αυτό αν το προβάσουμε προς τα έξω! Το επισημαίνω γιατί μου λέγανε κάποιοι: δε τον ξέρω αυτόν τον αλιευτικό τουρισμό, έχει σχέση με το θαλάσσιο; έχουν κάνει και μελέτη και λοιπά; Απάντησα πως με τη λογική αυτή έχουμε τρία είδη τουρισμού, τον επίγειο, τον θαλάσσιο και τον εναέριο, δεν είναι έτσι τα πράγματα. Άλλο ο καταδυτικός τουρισμός, άλλο ο αλιευτικός τουρισμός, άλλο το γιότινγκ, κανόνε καγιάκ, άλλο η ιστιοπλοΐα, αυτά δεν τα βάζουμε όλα μαζί σε ένα τσουβάλι.

Η κα Οικονομάκου, αλλά και η αρχαιολόγος η κα Παπαδοπούλου – πιστεύω ότι οι γυναίκες μπορούν να κάνουν πάρα πολλά πράγματα- έδειξαν πολλές εικόνες με θάλασσα. Δεν έβαλαν όμως ένα βαπόρι, γιατί δεν βάζετε καΐκια, καΐκια με παραγάδια, με δίχτυα, 15 χιλιάδες καΐκια έχουμε, τον μεγαλύτερο αλιευτικό στόλο στην Ευρώπη.

Πιστεύω ότι το ψάρεμα και με τον αγροτουρισμό είναι δεμένο. Έχουμε μεγάλη παράδοση στην αλιεία, έχουμε καταπληκτικά σκάφη, επαγγελματικά σκάφη, ταρσανάδες – αν και τα καταστρέψαμε λόγω επιδοτήσεων-. Γιατί να καταστρέφουμε το καΐκι και να μην το βάλουμε στον αλιευτικό τουρισμό ή να μην το ποτίσουμε όπως μου έλεγε κάποιος και να κάνουμε αλιευτικό καταφύγιο, να κάνουμε καταδυτικό τουρισμό; Τέλος πάντων!

Σας ευχαριστώ για τον χρόνο σας, σας ευχαριστώ πολύ, θα ήθελα να πούμε περισσότερα και στην συνέχεια. Σας ευχαριστώ πολύ».

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ : Αναμφίβολα μια κακαβιά πάνω στο καΐκι νομίζω ότι θα μας έφτιαχνε την διάθεση. Βεβαίως έχουμε πάρα πολλές τράτες, ίσως πάνω από 300 τράτες στην Ελλάδα οι οποίες, όλοι το γνωρίζουμε αυτό, το καλοκαίρι μέχρι το τέλος Σεπτεμβρίου είναι στα λιμάνια. Θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν και για αλιευτικό τουρισμό. Ήταν μεγάλη η παράλειψή μου προηγουμένως, από κακή ρύθμιση των γυαλιών μου και την μυωπία μου, παρέλειψα τον **Κωνσταντίνο Κουτσικόπουλο**.

Ο Κωνσταντίνος Κουτσικόπουλος είναι καθηγητής και Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού. Τον καλώ στο βήμα να μας πει αν μπορούν όλα αυτά τα ψάρια, οι φώκιες, το περιβάλλον, τα πουλιά, οι βιότοποι, αν μπορούν να συνυπάρξουν όλα μαζί με τον τουρισμό, που είναι και τουρισμός ψαρέματος, αλλά και τουρισμός περιβάλλοντος. Κύριε καθηγητά.

**Εισήγηση ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΚΟΥΤΣΙΚΟΠΟΥΛΟΥ –Προέδρου
Φορέα Διαχείρισης Αμβρακικού
«Τουρισμός και Εθνικό Πάρκο Υγροτόπων Αμβρακικού:
Στρατηγική, επιλογές & αμοιβαία οφέλη»**

Φορέας
Διαχείρισης
Υγροτόπων
Αμβρακικού

**Στρατηγική
Επιλογές
Αμοιβαία οφέλη**

**Τουρισμός & Εθνικό Πάρκο
Υγροτόπων Αμβρακικού**

Αρτα
21-22/10/2016

Κωνσταντίνος Κουτσικόπουλος

ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
& ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

«Ευχαριστώ για την πρόσκληση. Είμαστε πιθανόν, οι μόνοι από τους προσκεκλημένους που δεν έχουμε άμεση σχέση με τον τουρισμό. Αυτό λοιπόν είναι ένα σημείο στο οποίο θα πρέπει να δώσουμε συγχαρητήρια στο Επιμελητήριο, γιατί μέσα από αυτήν την ποικιλότητα ενδέχεται να βγουν ενδιαφέροντα πράγματα.

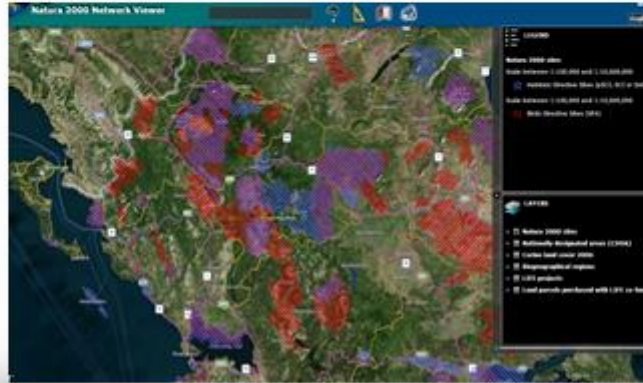
Είμαστε λοιπόν ο Φορέας Διαχείρισης, ένας φορέας επιφορτισμένος με την παρακολούθηση, την προστασία, την διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος του Εθνικού Πάρκου του Αμβρακικού.

Ακούστηκε προηγουμένως, αλλά θα πρέπει να το δούμε εμπειριστατωμένα. Όντως η Ήπειρος έχει μια ιδιαιτερότητα. Πάνω από το 50% της έκτασης, είναι χαρακτηρισμένες ζώνες NATURA 2000, δηλαδή ιδιαίτερα οικοσυστήματα με χαρακτηριστικά ενδεχομένως και κάλος ιδιαίτερα αναγνωρίσιμο και σημαντικό. Μεγάλη διαφορά από τις υπόλοιπες περιφέρειες της Ελλάδος κι αυτό λοιπόν είναι κάτι που το επιθυμούσαμε. Ακούστηκε, αλλά είναι ήδη γεγονός.

Εθνικά Πάρκα της Ηπείρου

Η Ηπειρος υπερτερεί στον πλούτο του φυσικού περιβάλλοντος, 51,17% των εδαφών της καταλαμβάνουν 27 περιοχές του Δικτύου Natura 2000 ποσοστό υπερδιπλάσιο της υπόλοιπης χώρας

Έχουμε την τύχη να γιορτάζουμε στις Ηνωμένες Πολιτείες 100 χρόνια από την ίδρυση των Εθνικών Πάρκων. Αυτό είναι μια μεγάλη ευκαιρία για μας, γιατί θα μάθουμε τι γίνεται αλλού, μιας και με την ευκαιρία των γενεθλίων κάνουμε μια σύνθεση. Οκτώ δις δολάρια το 2015 είναι ο τζίρος από τις δραστηριότητες μέσα στα πάρκα, «καθαρά» μέσα στα πάρκα. Εάν δούμε και την ευρύτερη περιοχή γύρω από τα πάρκα ο τζίρος αυτός εκτοξεύεται κοντά στα 17 δις δολάρια το χρόνο. Μαζί με αυτά όμως ανακαλύψαμε και κάτι άλλο το ρεκόρ επισκεψιμότητας συνοδεύεται από τον κίνδυνο υποβάθμισης από τους ανυπόμονους ανθρώπους. Και ποιοί είναι οι ανυπόμονοι; Η μεγάλη πλειοψηφία των επισκεπτών που πάει για μια μέρα και θέλει να τα προλάβει όλα και κυρίως να χαρεί. Σε αυτό το πλαίσιο, στον διεθνή ορίζοντα ο τουρισμός αποφάσισε να πάρει πρωτοβουλίες. Οι μεγάλοι tour operators πλέον θέλουν ένα βιώσιμο τουρισμό, που να σέβεται τις ιδιαιτερότητες όχι μόνο του περιβάλλοντος, αλλά και των κοινωνιών. Είναι πολλά τα παραδείγματα που ο τουρισμός κατέστρεψε πολιτισμούς, υπάρχει λοιπόν ένα διεθνές πλαίσιο αναφοράς.

Ας έρθουμε λίγο στην Ευρώπη. Με δύο στοιχεία: μόνο το 7% των επισκεπτών των Εθνικών Πάρκων στο Ηνωμένο Βασίλειο προέρχονται από άλλες χώρες και δεν είναι της περιοχής και η μεγάλη πλειοψηφία των επισκεπτών είναι είτε κάτοικοι από τα μεγάλα αστικά κέντρα είτε κάτοικοι από την γύρω περιοχή. Αυτό θα πρέπει να μας απασχολήσει.

Ας δούμε εικόνες (προτζέκτορας), που όσοι γνωρίζουν τον Αμβρακικό θα τους θυμίζουν κάτι. Λιμνοθάλασσες, ελαιώνες, παραγωγοί, πουλιά, ποδήλατα, ακτές. Δεν είναι Αμβρακικός, είναι ένα απόσπασμα από το video παρουσίασης του Costa Navarino. Αν λοιπόν, αυτοί που είναι πραγματικά επαγγελματίες σε μια μεγάλη δομή, το 30% του χρόνου από το σποτάκι τους το αφιερώνουν στις ιδιαιτερότητες της φύσης της περιοχής, που βρίσκεται η μονάδα τους, σημαίνει ότι όντως η φύση είναι προϊόν, το οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια προβολής του τουρισμού, αυτός όμως ο πλούτος, αυτός ο φυσικός πλούτος που ο τουρισμός

έρχεται να τον χρησιμοποιήσει είναι ένας κοινός πλούτος και μάλιστα στον Αμβρακικό έχουμε την ιδιαιτερότητα να έχουμε μια πλούσια και γενναιόδωρη φύση. Αυτό είναι το φυλλάδιο του Φορέα Διαχείρισης που μπορείτε να βρείτε πάρα πολύ ενδιαφέρουσες πληροφορίες. Κι αυτή την γενναιόδωρη φύση οι πρόγονοι μας την τίμησαν, τα ψηφιδωτά στην αρχαία Νικόπολη έχουν παραστάσεις από άγρια φύση και από κυνήγια, από ψαρέματα, από εκμετάλλευση.

Πιθανότατα, η μεγαλύτερη πόλη της αρχαίας Ελλάδας έζησε από αυτά τα οικοσυστήματα και οι άνθρωποι τα τίμησαν, αλλά δεν είναι άμεσος πλούτος, αυτός που αφαιρούμε. Δηλαδή, για να ζήσουμε υπάρχει κι ένας μέσος μελλοντικός, το 40%, κατά μέσο όρο, των νέων φαρμάκων που κυκλοφορούν στην αγορά προέρχονται από μόρια, που είναι φυσικά μόρια. Αυτό σημαίνει ότι κάθε τι που αλλάζει στο οικοσύστημα είναι πιθανή απώλεια πόρων, οικονομικών.

Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού: ιδιαιτερότητες

Όλες οι σύγχρονες διαχειριστικές προκλήσεις του πλανήτη

- Πόλεις και χωριά
- Καλλιέργειες
- Κτηνοτροφία
- Βιομηχανία
- Αλιεία
- Ιχθυοκαλλιέργειες
- Τουρισμός
- Φιορδ, ποτάμια, φράγματα
- 2 Περιφέρειες
- 3 Περιφ. Ενότητες
- 6 Δήμοι
-

Το πάρκο του Αμβρακικού έχει ιδιαιτερότητες. Πόλεις και χωριά, καλλιέργειες, κτηνοτροφία, βιομηχανία -σε μεγάλη κλίμακα αυτά- αλιεία, ιχθυοκαλλιέργειες, τουρισμός, έχει ποτάμια, έχει φράγματα, διοικητικά δύο περιφέρειες, 3 περιφερειακές ενότητες και 6 δήμοι. Αυτό δεν είναι όπως το grand canyon, μια περιοχή με ιδιαίτερο κάλος που είναι έρημη, εδώ έχουμε ανθρώπινη δραστηριότητα που εξαρτάται άμεσα ή επηρεάζει άμεσα και έμμεσα αυτό τον φυσικό πλούτο, που ο τουρισμός θέλει να εκμεταλλευτεί.

Ο στόχος μας είναι να διατηρήσουμε αυτόν τον πλούτο και το ξανά λέω τον κοινό πλούτο. Εγώ είμαι από την γενιά των επιστημόνων που έζησε με το δόγμα του Garret Hardy, η τραγωδία των κοινών, ο πόλεμος ανάμεσα στα βραχυπρόθεσμα ατομικά οφέλη και το μακροπρόθεσμο καλό της κοινωνίας οδηγεί σε υποβάθμιση του κοινού πλούτου, αυτό ήταν το δόγμα και για 40 χρόνια ζήσαμε με αυτό. Οι προτάσεις του ή θα ιδιωτικοποιήσετε τον κοινό πλούτο ή θα υπάρχει σοβαρή κεντρική παρέμβαση. Για το δεύτερο αποτύχαμε παταγωδώς σε παγκόσμιο επίπεδο, το πρώτο το τολμήσαμε σε ελάχιστες περιπτώσεις. Ευτυχώς, το 2009 τιμήθηκε με βραβείο Νόμπελ οικονομίας η κα. Ostrum, οικονομολόγος, η οποία απέδειξε με μια μεγαλειώδη μελέτη στον πλανήτη ότι οι άμεσα εξαρτώμενες από

τον κοινό πλούτο κοινωνίες έχουν την δυνατότητα να τον διαχειριστούν σε τοπικό επίπεδο. Ακούστηκε αυτό, χθες και σήμερα, ότι θα πρέπει να κατέβουμε σε ένα επίπεδο, που είναι κοντά σε αυτό που θέλουμε να διαχειριστούμε, αναφέρθηκε στον τουρισμό, εδώ αναφερόμαστε σε αυτό που ο τουρισμός θα χρησιμοποιήσει.

Η στρατηγική μας στον Φορέα είναι η διατήρηση του κοινού πλούτου μαζί με τις εξαρτώμενες από αυτόν κοινωνίες και τον πολιτισμό τους. Δεν θέλουμε ζωολογικό κήπο, οι επιλογές περνάνε μέσα από κοινωνική αποδοχή. Θέσεις εργασίας κυρίως, για τους νέους, συμπληρωματικό εισόδημα, διάχυση ωφέλειας, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση, τα οφέλη που αναμένουμε από τον τουρισμό και για αυτό είμαστε ένθερμοι υποστηρικτές της ανάπτυξης της τουριστικής. Είναι πρώτα-πρώτα συμμετοχή και θα σας εξηγήσω τι σημαίνει: Θα μας βοηθήσει στην παρακολούθηση, στην συλλογή πληροφορίας υπάρχουν τεχνικές που είναι το αντικείμενο της δουλειάς μας, στην προστασία, σε οικονομίας κλίμακας και στην διεύρυνση του κοινού, που μπορεί να ασχοληθεί με αυτόν τον κοινό πλούτο.

Εμφανίζεται η ανάπτυξη του τουρισμού στις προστατευόμενες περιοχές σαν μια δυνατότητα που όλοι κερδίζουν. Δεν είναι τόσο αλήθεια, δεν είναι σίγουρο ότι αν τον ευαισθητοποιήσουμε τον Βρετανό τουρίστα θα έχουμε οφέλη στην περιοχή μας. Τα προβλήματα μας είναι άλλα, δομικά και βασικά κοινωνικά.

Θα σας δείξω ένα παράδειγμα σε μια περιοχή που έζησα και δούλεψα πολλά χρόνια. Είναι στις ακτές του Ατλαντικού, είναι τοπία που ίσως σας φαίνονται γνώριμα (προτζέκτορας), έχουμε στην περιοχή τέτοια. Είναι ένα ψαράδικο λιμάνι, κυρίως με οστρακοκαλλιεργητές, δεν υπάρχουν υποδομές, έχουν κρατήσει αυτές τις ξύλινες εξέδρες, αυτά είναι τα στρείδια που βγαίνουν, είναι δηλαδή περιοχή καθαρά επαγγελματική. Το 1942 χαρακτηρίστηκε μνημείο της φύσης και κρατήσανε τις ξύλινες εξέδρες, σήμερα κι έχετε εικόνες, γίνονται δραστηριότητες και είναι τουριστικό επίκεντρο, σύναξη των παλιών ιστιοπλοϊκών από την ευρύτερη περιοχή της Nantis, κόσμος που ζει, που το ζει καλά μαζί με τους επαγγελματίες, που συνεχίζουν την δουλειά τους. Έχει ενδιαφέρον ως προσέγγιση γιατί στην Ελλάδα έχουμε την τάση να τα ξεχωρίζουμε. Οι επαγγελματίες εκεί, οι τουρίστες εδώ, η

διοίκηση κάπου αλλού. Όταν ρώτησα συναδέλφους μου, που συμμετείχαν σε αυτές τις δραστηριότητες, γιατί πηγαίνετε εκεί και δεν πηγαίνετε 10 χιλιόμετρα πιο δίπλα, που βλέπετε ότι υπάρχει μια υπέρ οργανωμένη μαρίνα, η απάντηση είχε ενδιαφέρον: Πρώτον γιατί στη μαρίνα θα δω τον συνάδελφο μου τον γιατρό, που τον βλέπω όλη την εβδομάδα και συζητάμε τα ίδια και δεύτερον γιατί ερχόμενος σε επαφή με αυτούς τους ανθρώπους μαθαίνω πράγματα και μαθαίνω πολλά. Είναι άνθρωποι που ζουν στη φύση, που βγάζουν το ψωμί τους από τη φύση και που κουβαλάνε πολιτισμό, ίσως κι από την αρχαία Νικόπολη στην περιοχή μας.

Αν υπάρχει κάτι που μας δένει με τους προγόνους μας είναι το φυσικό περιβάλλον της περιοχής. Όλα τα υπόλοιπα είναι απλά μνημεία και πολιτισμός που μεταφέρεται. Αυτό είναι υπαρκτός πολιτισμός.

Θα ξαναέρθω σε μια μεγάλη επιχείρηση, του Costa Navarino, εκτός από το να προσφέρει φυσικό κάλος στους επισκέπτες της, έφτιαξε και μια δομή, ένα περιβαλλοντικό παρατηρητήριο: σύμπραξη ενός ιδιωτικού φορέα της εταιρείας που έχει το ξενοδοχείο, της Ακαδημίας Αθηνών και του Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης. Έχει πάρα πολύ ενδιαφέρον η οικονομική ανάλυση της λειτουργίας αυτού του παρατηρητηρίου, εκτός από το ότι προσφέρει μια επιπλέον δυνατότητα σε όσους από τους επισκέπτες θέλουν να διεισδύσουν λίγο περισσότερο σε γνώση και σε εμπειριστατωμένα θέματα, φέρνει χρήματα γιατί οργανώνει mare schools, γιατί παίρνει ερευνητικά προγράμματα και γιατί προωθεί και την έρευνα μέσα από μια τέτοια πρωτοβουλία. Δυστυχώς οι περισσότεροι από εμάς περιμένουμε από την Κεντρική Κυβέρνηση να μας φτιάξει ένα ερευνητικό ινστιτούτο, να βάλουμε τα παιδιά μας ενδεχομένως και να ξεκινήσουμε να δουλεύουμε. Μέσα από αυτά τα λίγα παραδείγματα θέλω να τονίσω κάτι που ίσως να το αφήνουμε, σε μια περιοχή όπως ο Αμβρακικός, αλλά και σε πολλές άλλες περιοχές της Ηπείρου, που υπάρχει ανθρώπινη δραστηριότητα.

Η ανάπτυξη του τουρισμού στην περίπτωση, που όντως εκμεταλλεύεται τα όποια πλεονεκτήματα και κυρίως φυσικά, θα πρέπει να λάβει υπόψη την διαιώνιση της παρουσίας των ανθρώπων με την κουλτούρα τους και με τις συγκεκριμένες δραστηριότητες. Εάν αυτοί στο λιμάνι του Beck -έτσι λέγετε αυτό που σας έδειξα πριν από 30 χρόνια- για να βελτιώσουν όπως λέμε στην Ελλάδα της συνθήκης εργασίας είχαν φτιάξει τις εξέδρες από μπετό, σήμερα θα ήταν μόνοι τους, δεν θα είχε κανένας κανέναν λόγο να πάει εκεί και δεν είναι μόνο ότι υπάρχει κόσμος που τους συναναστρέφεται, είναι η κοινωνική καταξίωση των ψαράδων που γίνονται αποδεκτοί από ένα ευρύτερο κοινό και το κυριότερο αποτελεί αυτή η ιδιομορφία ετικέτα, που συνοδεύει τα προϊόντα της περιοχής και ένα τελευταίο, ενδεχομένως χωρίς σημασία για μας που μάθαμε να ζούμε με πολλά λεφτά, οι επενδύσεις για να συνεχίζει να δουλεύει αυτό το πράγμα είναι σχεδόν μηδενικές. Υπάρχουν λοιπόν λύσεις, που θα πρέπει να σκεφτούμε, που βοηθάνε τους ανθρώπους να κρατήσουν τις δουλειές τους. Το κύριο πρόβλημα, που έχουμε εμείς στον φορέα διαχείρισης με τους επαγγελματίες, ξέρετε ποιοί είναι; Στην προσπάθεια τους να βγάλουν το ψωμί τους, φυσικά και θα κάνουν και μερικές υποχωρήσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα, γιατί μόνο από αυτό μπορούν να βγάλουν το ψωμί τους. Αν λοιπόν ο τουρισμός προσφέρει μια δυνατότητα επιπλέον συμπληρωματικού εισοδήματος ή ένας πλούτος που θα έρθει στην περιοχή γίνει κατανοητό ότι οφείλεται και στο φυσικό κάλος της περιοχής, τότε με παράδειγμα πείθουμε τον κάτοικο της περιοχής ότι αξίζει τον κόπο να την προστατεύσει και το παράδειγμα δεν είναι εύκολη υπόθεση.

Κοιτάζοντας πριν στο ισόγειο στον τοίχο, τα σχέδια που έχουν οι μαθητές από τα δημοτικά σχολεία της περιοχής, δύο μέρες τώρα λέμε για την περίφημη ποικιλότητα της περιοχής και για τα τεράστια ενδιαφέροντα ποικίλα και μεγάλου βεληνεκούς που έχει, κοιτάξτε κάτω τώρα που θα κατέβετε. Το 45% των σχεδιαγραμμάτων των μαθητών του δημοτικού είναι το γεφύρι και το άλλο 35% είναι ελιές, πορτοκάλια, από όλο αυτό τον πλούτο που συζητάμε κι έχει ενδιαφέρον για τον έξω κόσμο, εμείς στην κουλτούρα μας, στα νέα παιδιά κρατάμε το γεφύρι, τα ελαιόδεντρα και τα πορτοκάλια. Έχουμε δουλειά να κάνουμε. Να πείσουμε πρώτα τους κατοίκους της περιοχής ότι έχουμε πλούτο στα χέρια μας, που αξίζει τον κόπο να τον διατηρήσουμε και να τον εκμεταλλευτούμε και στην συνέχεια μέσα από αυτούς θα πείσουμε και τον επισκέπτη.

Για να τελειώσω είχα μια ιδέα χθες, γιατί με όσα άκουσα κυρίως τα γαστρονομικά, θυμήθηκα ότι γίνεται μεγάλη προσπάθεια να φτιαχτεί το καλάθι της Ηπείρου, οργανωμένα, αν θέλετε το καλάθι της Ηπείρου να είναι μοναδικό και παγκόσμια αναγνωρίσιμο, βάλτε μέσα την πεθερά μου, δεν υπάρχει περίπτωση να ξεφύγει κανείς. Ευχαριστώ».

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ : Αναμφίβολα παρακολουθώντας ένα τέτοιο συνέδριο γίνεσαι πιο έξυπνος ή τουλάχιστον πιο καταρτισμένος, αλλά θα συμφωνήσω με τον καθηγητή Κουτσικόπουλο ότι παρατηρώντας την φύση γίνεσαι σοφός. Τουλάχιστον, για τον κύκλο ζωής, τον ετήσιο κύκλο ζωής της φύσης.

Εδώ θα κάνουμε ένα μικρό διάλειμμα για καφέ, έχουμε υπερβεί πάρα πολύ τα χρονικά όρια, αλλά αξίζει τον κόπο να επανέλθουμε γιατί θα ρωτήσετε και θα μας απαντήσουν. Για 5 λεπτά μόνο, ένα διάλειμμα.

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Παρακαλώ πολύ, μέχρι να έρθουν και οι υπόλοιποι για να κάνουμε ένα εντυπωσιακό τελείωμα ανάλογο των εργασιών του διημέρου να σας διηγηθώ μια ιστορία με το τυρί.

Το μεγαλύτερο έλλειμμα στην Ήπειρο όσο και αν φαίνεται παράξενο είναι ότι δεν έχουμε πολλά τυροκομεία, ενώ είμαστε πολύ δυναμικοί στο τυρί. Ψάχνουν τώρα πολλοί επιχειρηματίες, μεγάλες εταιρείες τυροκομικές, μπατσαριά από όλη την Ελλάδα να φτιάξουν στην Ήπειρο Σέβρ. Το ψάχνουν πάρα πολύ αυτό για εξαγωγές στην Γαλλία. Ελληνικό Σεβρ. Πιθανόν, επειδή η πατέντα αυτή η Γαλλική να πουλάει πάρα πολύ παγκοσμίως και επειδή το κόστος στην Γαλλία είναι υψηλό, θεωρούν ότι το Ελληνικό Σεβρ με τα 60 ή και 55 λεπτά, τόσο κάνει το κατσικίσιο γάλα το κιλό, πιστεύουν ότι μπορεί αυτό να είναι πιο ανταγωνιστικό στην Ελλάδα και θέλουν να φτιάξουν κατσικοτύρι. Σας το λέω σαν ιδέα, εσείς που ζείτε και δραστηριοποιείστε εδώ πέρα προκειμένου να αντλήσετε επενδυτικές ιδέες. Εμένα δεν με ενδιαφέρει εάν θα λέγετε γιδοτύρι ή Σέβρ ονομάστε το όπως θέλετε. Αρκεί να είναι σχετικά ήπιο σε σχέση με τις γεύσεις, που είχαμε παλιότερα γνωρίσει.

Πρόεδρε θα ανεβείτε; Πρέπει να τελειώσουμε. Λοιπόν πάμε σιγά-σιγά θα κάνω μια ακόμη παρέκβαση θα καλέσω στο βήμα τον Δημήτρη Παπαγεωργίου να μας μιλήσει για τις δραστηριότητες του εναλλακτικού τουρισμού γιατί έχει μια συνέχεια εναλλακτική.

**Εισήγηση ΔΗΜΗΤΡΗ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ - Διοργάνωση
Δραστηριοτήτων Εναλλακτικού Τουρισμού
«Επιλογές & προγράμματα εναλλακτικού τουρισμού στο Ν.
Άρτας»**

«Καλησπέρα κι από μένα, καλημέρα όπως θέλουμε να το πούμε.

Είμαι ο Δημήτρης Παπαγεωργίου, είμαι εκπαιδευτικός μουσικός στο μουσικό σχολείο στην Πρέβεζα, πολλά χρόνια στην εκπαίδευση, εκπαιδευτής οδηγών rafting στις adobe activities, που λέμε. Περίπου 20 χρόνια δραστηριοποιούμε στην περιοχή της Πλάκας, στα Τζουμέρκα, αλλά και σε όλο τον νομό. Δεν θα σας κουράσω, θα σας κάνω μια τοποθέτηση απλή για το τι γίνεται μέχρι στιγμής από τις εταιρίες στο νομό στο θέμα του εναλλακτικού τουρισμού, το τι θα μπορούσε να γίνει. Το τι ελλείψεις υπάρχουν δεν το ακουμπάω καθόλου, είναι πολύ γνωστό. Θα σας πω τώρα τι γίνεται, τι τουρισμό έχουμε και πως κινούμαστε στο θέμα αυτό.

**Συνδυασμένες δραστηριότητες
για όλες τις εποχές.
Από Τζουμέρκα μέχρι Ιόνιο ...**

Λοιπόν, η επιχείρηση που δραστηριοποιούμε παρέχει υπηρεσίες υψηλής ποιότητας, πάρα πολύ μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων κι έχει ανταγωνιστικά ολοκληρωμένα πακέτα, που δύσκολα θα τα βρούμε στην περιοχή. Δηλαδή, οι άλλες περιοχές, όπως είναι η Πελοπόννησος, νησιά προσφέρουν διάφορα απλά εγώ το έχω ξεκινήσει και το δουλεύω κάπως έτσι.

Λοιπόν, η βάση μας βρίσκεται στον ξενώνα γεφύρι Πλάκας. Από εκεί κάποιος μπορεί να ξεκινήσει μονοήμερα, διήμερα, τριήμερα, πολυήμερα πακετάκια. Τι κάνουμε; Κάνουμε συνδυασμένες δραστηριότητες για όλες τις εποχές από τα Τζουμέρκα μέχρι και κάτω στο Ιόνιο, Αμβρακικό και τα ποτάμια.

Βιωματικές δραστηριότητες . Agro tourism.

Παραδοσιακοί τρόποι ψαρέματος. Πεζόβολο - Cast net

Είναι ένας απ τους πιο Αρχαίους τρόπους ψαρέματος. Παράλληλα θα γνωρίσουμε τα είδη ψαριών του ποταμού.

Χρειάζεται 120.000 κόμπους για να κατασκευαστεί

Λοιπόν, όπως βλέπετε στην φωτογραφία δεξιά (προτζέκτορας) αλιευτικό τουρισμό με κόσμο που κάνουμε, παραδοσιακό τρόπο ψαρέματος, μονοπάτια με σχολεία, δύσκολα βέβαια, δεν μπορώ να ξεκινήσω να πείσω τον εκπαιδευτικό, ότι μπορεί να έρθει το παιδί να περπατήσει ή ότι το παιδί μπορεί να έρθει να συμμετάσχει με ένα κανό σε ήρεμα νερά, αυτό είναι το πιο δύσκολο από όλα. Είμαι στο μουσικό σχολείο. Εκδρομή το σχολείο μου ήρθε καμία τα τέσσερα χρόνια, καμία. Τέλος πάντων δεν πειράζει. Εμείς αυτό που τονίζουμε και λέμε πάντα είναι πως οτιδήποτε καλό κάνουμε πρέπει να έχει ασφάλεια. Μακάρι να γίνονται 500.000 προγράμματα, μπορείς να έχεις ασφάλεια, μπορεί αυτό που θα κάνει ο πελάτης που θα έρθει να είναι ασφαλές; Γιατί αν χάσουμε την ασφάλεια, χάσαμε όλο το παιχνίδι.

Οι εταιρείες που δραστηριοποιούνται στον χώρο πρέπει να πιστοποιημένες από την παγκόσμια ομοσπονδία. Μέχρι στιγμής στην Ελλάδα είμαστε τέσσερις. Εμείς, ο Γιάννης ο Χολέβας, ο Πουλόπουλος και ο Μπαρμπαρέσος, που παρέχουμε τη δυνατότητα να έρθει ο οποιοσδήποτε και να στήσουμε μια σχολή εξαήμερη,

πενταήμερη και να κάνουμε οδηγούς ποταμού, που με την κάρτα, που θα τους δώσουμε εμείς θα πάνε σε όλο τον κόσμο, θα δουλέψουν σε όποιο ποτάμι παγκοσμίως. Αυτό το κάνουμε εμείς και είναι ατού μας, δεύτερον ότι είμαστε πιστοποιημένοι από την παγκόσμια ομοσπονδία της διάσωσης. Να σας δώσω να καταλάβετε, πέρυσι ήρθε η ΕΜΑΚ Ιωαννίνων, να τους κάνουμε μαθήματα γιατί έχουμε εμπειρία 20 χρόνια σε κινούμενα νερά. Μας είπαν, εμάς θα μας τύχει μια φορά στην καριέρα μας, άρα εσείς ξέρετε περισσότερα έχετε και τις πιστοποιήσεις και μας ζήτησαν άτυπο σεμινάριο και πιστοποιήσαμε την ΕΜΑΚ. Πάει κι αυτό! Πιστοποίηση πρώτων βοηθειών: όλοι οι συνοδοί μας κι όλοι όσοι δουλεύουν σε εμάς πρέπει να έχουν γνώση πρώτων βοηθειών. Το παραμικρό, δηλαδή ένα θλαστικό να μπορεί να βάλει ένα αστέρι strip, ή να βάλει ένα ιώδιο κ.ά.. Μέσα στα σακίδια μας έχουμε πάντα μέχρι κι αυτό, μιας χρήσης ράμματα δεν τα χρησιμοποιούμε όμως ποτέ και ποτέ να μην χρειαστεί. Λοιπόν, πάλι στην ασφάλεια.

Είμαστε στον σύνδεσμο των Επιχειρήσεων Υπαίθριων Δραστηριοτήτων που ιδρύθηκε πρόσφατα και έχει, δείτε κιάλας (προτζέκτορας) παρέμβαση προς κρατικές υπηρεσίες: πως πρέπει να γίνει το πλαίσιο για να είναι κάποια εταιρεία μέσα σε αυτό το πλαίσιο, να μπορεί να κάνει τουρισμό και διάφορα και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο κι από άλλες Ευρωπαϊκές χώρες να μπορούμε να μεταφράζουμε και να δίνουμε κι εμείς στον κόσμο.

Ασφάλεια πάνω απ' όλα...

Σ.Ε.Τ.Ε.Υ.Δ.

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΥΠΑΙΘΡΙΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

Στοχεύει να περιλάβει όλες τις επιχειρήσεις, είτε ατομικές είτε μεγαλύτερες (ΟΕ, ΕΠΕ, ΑΕ), που ασχολούνται με δραστηριότητες στην Φύση, όπως πεζοπορίες, ιππασία, καταβάσεις ποταμών, θαλάσσιο καγιάκ, πάρκα περιπέτειας, καταδύσεις και αλλά.

Ιδρύθηκε το 2012 με πρωτοβουλία 20 ελληνικών επιχειρήσεων και είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Επιχειρήσεων Υπαίθριων Δραστηριοτήτων. Τρεις είναι οι βασικοί τομείς δραστηριοποίησης του Συνδέσμου:

1. Η παρέμβαση προς τις κρατικές υπηρεσίες για την ανάπτυξη του τουρισμού Υπαίθριων δραστηριοτήτων και η προάσπιση των συμφερόντων των μελών του.
2. Η δημιουργία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, του πλαισίου εκπαίδευσης και πιστοποίησης των εμπυχωτών υπαίθριων δραστηριοτήτων.
3. Η δημιουργία, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, πιστοποιημένου συστήματος αξιολόγησης και αντιμετώπισης κινδύνων για όλες τις υπαίθριες δραστηριότητες.

Εναλλακτικός τουρισμός ... Τζουμέρκα και Αμβρακικός.

Λοιπόν αλιευτικός τουρισμός στον Αμβρακικό και στα Τζουμέρκα. Ξεκινάω από βουνό και κατεβαίνω θάλασσα, rafting πακετάκια μονοήμερα, που εμείς ήδη τα τρέχουμε εδώ και πάρα πολλά χρόνια, rafting Άραχθο – Καλαρρύτεκο. Ο νομός μας και κατ' επέκταση τα Ιωάννινα δίπλα μας έχει τις μεγαλύτερες διαδρομές. 50 χιλιόμετρα διαδρομές πανελλήνια. Κάποιος μπορεί να θέλει τρεις μέρες να μείνει σε κάποιον ξενώνα και να κάνει τρεις μέρες διαφορετικά ποτάμια, αυτό δεν γίνεται ούτε στο Λούσιο, ούτε στην Ευρυτανία ούτε πουθενά, εδώ είναι ο παράδεισος.

Δραστηριότητες στο υγρό στοιχείο ...

Rafting στον Άραχθο και Καλαρρύτεκο

Τι είναι :

Κατάβαση Ποταμού με φουσκωτές Βάρκες. Σε κάθε βάρκα επιβαίνουν 4 έως 8 άτομα με τη συνοδεία έμπειρου και πιστοποιημένου οδηγού.

Τι παρέχουμε: Ειδικές βάρκες rafting, στολές, κράνη, κουπιά, σωσίβια, mini bus για τις μετακινήσεις, έμπειρους πιστοποιημένους οδηγούς ποταμού.

Δυνατότητα 50 km διαδρομές (Άραχθο και Καλαρρύτεκο) για όλες τις ηλικίες .

Rafting ξέρουμε όλοι τι είναι, δεν αναλύω κάποιες φωτογραφίες από δραστηριότητες μας, δικές μας φωτογραφίες πάντα, δικά μας βιντεάκια πάντα στα social media και παντού, ομαδούλες, σχολεία, γυμναστήρια, εταιρικά προγράμματα team spirit, στο φαράγγι του Αράχθου μέσα που όσοι δεν έχετε έρθει ευκαιρία είναι

να δείτε την απίθανη ομορφιά, είναι το φαράγγι που μπορείς μόνο με βάρκα να το δεις και όχι με μονοπάτι, καγак μετά, κάνουμε συνοδεία σε ξένους καγaker γιατί είμαστε πιστοποιημένοι σε ποτάμια κι αυτοί έρχονται εδώ για να μάθουν.

Καγак

Εμείς επειδή ξέρουμε την μορφολογία, τα περάσματα όλα, τους κάνουμε συνοδείες, στήνουμε σχολές καγак, πάνω στον άνω Καλαρρύτικο, αγώνες που τρέχουμε ανά καιρούς ανά δύο, ανά τρία χρόνια Πανελλήνιους αγώνες καγак, στο φαράγγι του Αράχθου, που είναι από τα εντυπωσιακότερα, καταρράκτες, σπήλαιο και χίλια δύο και πάμε και κατεβαίνουμε προς τα κάτω Αμβρακικό, είτε σε λίμνες όπως είναι η λίμνη του Πουρναρίου, η Λίμνη Ζηρού, τα δέλτα των τριών ποταμών: Άραχθος, Λούρος και Βουβός, φτάνουμε στο δέλτα των ποταμών και καταλήγουμε σε θάλασσα είτε σε λίμνες αυτό είναι ακόμα πιο απλό για όλες τις ηλικίες, για τους πάντες.

Καγο - Λ. Πουρναρίου ...

Εδώ είναι στην λίμνη στο Πουρνάρι, έχουμε μια καταπληκτική λίμνη, μόνο με δύο χωματόδρομους πρόσβαση, που θες τετρακίνητο για να φτάσεις. Δεν αναλύω τι έπρεπε να γίνει. Εμείς έστω και με αυτές τις συνθήκες κατεβαίνουμε και στήνουμε προγράμματα και φέρνουμε και παιδιά και τάξεις και σχολεία και ιδιώτες.

Σχολική Μονοήμερη διδακτική επίσκεψη.

Εδώ είναι από σχολική εκδρομή δημοτικού στην οποία ήρθαν με τον Σύλλογο Γονέων και Κηδεμόνων, επειδή κάποιος γονιός ήταν δραστήριος και κατάφερε να πείσει, ότι με τους συνοδούς μας και με αυτά τα σωσίβια που είναι CE-πιστοποιημένα, δεν θα πάθουν τίποτα τα παιδιά να κάνουν στα δύο μέτρα βάθος νεράκι canop. Έτσι κι έγινε. Αμέσως μετά στήσαμε mountain bike περιμετρικά της λίμνης, μονοπάτι και στο τέλος ένα barbecue, που ήταν στημένο από πιστοποιημένο σεφ κι έφαγαν όλοι. Εδώ είναι στο δέλτα του Αράχθου πάλι με τα canop μας.

Καπο, Δέλτα Αράχθου ...

Καπο - Βωβός ποταμός Κόπραινα

Και τώρα πάμε στην Κόπραινα το Εθνικό Πάρκο Αμβρακικού που λέγαμε και πριν, είναι ένα πολύ βατό σημείο με μεγάλη ιστορία, δεν αναλύω αυτά τα έχουν πει, τα ξέρουμε, αρχαίο λιμάνι Ηπείρου χίλια δύο, χίλια δύο, γαρίδα, όλα αυτά εμείς τα κάνουμε ένα πακετάκι με στόχο και την δραστηριότητα αλλά και την ιστορία και τους πάμε και στα διβάρια, να δουν και τα διβάρια και τα είδη των ψαριών, πιάνουμε, δοκιμάζουμε και κλείνουμε το προγραμματάκι μας όμορφα και ωραία.

Mountain Bike

Τι είναι : Διαδρομές με ποδήλατα βουνού μέσα από δασικούς δρόμους και μονοπάτια. Με το MTB εξερευνούμε μονοπάτια και παραδοσιακά χωριά συνήθως στον ορεινό όγκο των Τζουμέρκων.

Παρέχουμε : Ποδήλατα βουνού, κράνη, αυτοκίνητο συνοδείας, ανταλλακτικά για τυχόν βλάβες (σαμπρέλες, κολλητικά, κλπ), έμπειρους συνοδούς, φαρμακείο πρώτων βοηθειών.

Διαδρομές: Οι διαδρομές είναι πολλές ανάλογα με την φυσική κατάσταση και την διάθεση των ενδιαφερομένων.

Υπάρχει η δυνατότητα οργάνωσης πολυήμερων διασχίσεων σε όλη την Ήπειρο. Οι διαδρομές είναι σχεδιασμένες ώστε να μας δίνουν την δυνατότητα να θαυμάζουμε πέτρινα γεφύρια, νερόμυλους, καταρρακτες, μοναστήρια και άλλα ιστορικά και φυσικά μνημεία της περιοχής.

Mountain bike παντού γίνεται σε όλο τον νομό, σε αγροτικούς δρόμους και παντού.

Mountain Bike Προφήτης Ηλίας Ξηροβούνι

Εδώ είναι στο Ξηροβούνι πάνω στον Προφήτη Ηλία, Φθινόπωρο με ωραία χρώματα.

Mountain Bike

Εδώ είναι παραλίμνιο, στη λίμνη Ζηρού, πάλι τριπλά προγράμματα με canno, ποδήλατα και barbecue. Δεν μιλάω καθόλου για τα ορεινά γιατί σας τα είπε ο Αποστόλης ο Τσιμπανάκος, από το ορειβατικό καταφύγιο που τρέχουμε προγράμματα περπατήματα μονοήμερα, πολυήμερα διασχίσεις κ.α., τα προσπερνάω.

Trekking - hiking (Herbs - Plants)

Πάνω στο μονοπάτι, δεν περπατάμε μόνο για να περπατήσουμε, για να κουραστούμε, για να χάσουμε κιλά, περπατάμε για να δούμε τι έχει εδώ ο τόπος, δούμε τη σαύρα ή το άγριο το αγκάθι. Αυτά είναι τα εργαλεία μας, με αυτά δουλεύουμε. Γνωρίζουμε πάνω από 20-30 βότανα, άλλα είδη ενδημικά που φύονται μόνο στα Τζουμέρκα και πουθενά αλλού στον κόσμο. Ενημερώνουμε τον κόσμο και μαθαίνουν και δέκα πράγματα παραπάνω.

Mountaineering, high altitude

Tzoumerka mountain 2.393m

Ορειβασίες ψηλά βουνά, που σας τα είπε ο Αποστόλης, τα προσπερνάω γιατί έχουμε και χειμερινό τουρισμό με πάγο, παγοαναρριχήσεις, χίλια δυο και πάρα πολύ κοντά θάλασσα και βουνό με χιόνι, μεμονωμένες δραστηριότητες για απόγευμα, κάποιος να κάνει αποτοξίνωση από την μέρα του.

Climbing and Rapel - Abseiling

Archery and Flying fox

Να κάνει ένα rapel στην Πλατανούσα, ας πούμε στον βράχο ή στην Αγία Παρασκευή στα Τζουμέρκα που είναι κάτω από το Δασικό χωριό, σε πολλά βραχάκια που έχουμε στήσει εμείς τα βύσματα, με ασφάλεια.

Προσφέρουμε στο κόσμο διάφορα όπως τοξοβολίες. Μπορούν να στηθούν είτε δίπλα στο ξενοδοχείο, όπου μένουν ή δίπλα από το ποτάμι, οπουδήποτε είναι. Δηλαδή, οι δραστηριότητες που κάποιος αυτή την στιγμή μπορεί να κάνει στον νομό μας υπάρχουν σε site σε ξένα σε ελληνικά παντού. Αυτά δεν είναι τι θα μπορούσαμε ακόμη να κάνουμε. Είναι αυτά που ήδη τρέχουμε και δουλεύουμε και βγάζουμε χρήματα από αυτά.

Ιππασία με άλογα Πίνδου παραποτάμια, αυτό που σας είπα πριν με το barbecue στο τέλος και διάφορα τοπικά προϊόντα, βιωματικό τουρισμό που δεν κάνουν άλλοι που είναι μελισσοκομεία, που θα πάρουμε ένα σχολείο για τρεις μέρες τέσσερις θα

κάνουμε μύλο, μελίσι, ανθόμελα, κερήθρες, βασίλισσα, βασιλικό πολτό, έχουμε και μελίσις ήμαςτε και μελισσοκόμοι.

<p>Horse Riding</p>	<p>Βιωματικές δραστηριότητες . Agro tourism.</p>
	<p>Μελισσοκομία</p> <p>Ιδιαίτερα ενδιαφέρουσα είναι η βιωματική δραστηριότητα της μελισσοκομίας. Θα μάθουμε για τις κερήθρες, για τις βασίλισσες, το βασιλικό πολτό, τη γύρη και την πρόπολη. Θα γευτούμε το ανθόμελο της περιοχής των Τζουμέρκων.</p>

Είναι προγραμματάκια αυτά, που για τον επισκέπτη είναι σημαντικά. Το κυριότερο παραδοσιακοί τρόποι ψαρέματος. Παράδειγμα το πεζόβολο που αυτό κατασκευάζεται με τα χέρια, κόμπο τον κόμπο, με ένα νήμα, θέλει 120 χιλιάδες κόμπους να γίνει, είναι ο αρχαιότερος τρόπος ψαρέματος μετά το κοκκάλινο αγκίστρι και θέλει περίπου ένα εξάμηνο δουλειά απόγευμα σε απόγευμα. Αυτό το μάθαμε από έναν παππού στο Νεοχώρι, ο οποίος έχει φύγει πλέον εδώ και δέκα χρόνια και είμαστε οι συνεχιστές του πώς κατασκευάζεται και πως γίνεται. Επίσκεψη σε στρουγγες για να δούμε πως γίνεται το τυρί, το τσαλαφούτι, γιαούρτι, χίλια δυο. Να χτυπήσουμε γάλα, πράγματα που δεν τα ξέρει ο κόσμος. Πάμε σε μύλους, αλέθουμε, γυρίζουμε και το μεσημεριανό μας είναι με το δικό μας το ψωμί.

<p>Βιωματικές δραστηριότητες . Agro tourism.</p>	<p>Εθνικό πάρκο Αμβρακικού</p>
<p>Νομαδική Ζωή</p> <p>Ξεμάσηση σε ορεινούς καταυλισμούς βοσκών (στρουγγες) Νομαδική ζωή που ακόμη παραμένει ζωντανή στα βουνά της περιοχής.</p> <p>Συνήθειες των βοσκών, τρόπο παρασκευής γαλακτοκομικών προϊόντων (τυρί, γιαούρτι, πρέντζα, τσαλαφούτι, κλπ)</p> 	<p>Είναι μια καιεστή προστατευμένη θάλασσα. Ακτογραμμή 256 km. Περίλαμβάνει: 20 μινωθάσασες - Πάνω από 160 είδη πουλιών. (Αργυροπελεκάνος) μόνο σε Πρέεζες και Αμβρακικό. Τουλάχιστον 48 είδη ψαριών . χελώνες (Καρέτα καρέτα) και 150 περίπου Δελφίνια.</p>

Προγράμματα που τα τρέχουμε δύσκολα, γιατί είναι δύσκολο να έρθει ο κόσμος και να τους πείσεις. Εθνικό πάρκο Αμβρακικού. Όλες οι δραστηριότητες που μπορεί να γίνουν γύρω του. Έχει πλούτο, τα ανέφεραν κι οι προηγούμενοι ομιλητές.

Εμείς οργανώνουμε πρόγραμμα και χρησιμοποιούμε λίγο από το ένα, λίγο από το άλλο και φτιάχνουμε ένα εβδομήντο, ένα δεκαήμερο, ένα τριήμερο, ένα μονοήμερο ανάλογα, θάλασσα και βάλτοι και υδροβιότοποι, μοναστήρια. Ένα μονοπάτι θα περνάει μέσα από το μοναστήρι, όχι μόνο να πάμε να το δούμε, αλλά να ανάψουμε και το κεράκι μας.

7ήμερο Ενδεικτικό

- 1η: Άφιξη Αεροδρόμιο Άκτιο Πρέβεζας- Τζουμέρκα.
- 2η: Rafting στον Άραχθο.
- 3η: Πεζοπορία Καταρράκτη - Καταφύγι
- 4η: Μονοπάτι Βίδρας και Οινοποιείο Νταλίτσα.
- 5η: Μοναστήρι Κηπίνας River trekking - Καλαρρύτες μουσείο μεσημεριανό στο παλιότερο καφενείο - παντοπωλείο της Ελλάδας Ζάγκλης.
- 6η: Κανό Δέλτα Αράχθου - Αμβρακικό Παραδοσιακοί τρόποι ψαρέματος Πεζόβολο-Ιβάρια (μενού Θαλασσινά περιοχής)
- 7η: Rappel στην Αγ. Παρασκευή Καταρράκτη τοξοβολία.
- 8η: Αναχώρηση από αεροδρόμιο Πρέβεζας

Έχω ένα ενδεικτικό που το έφτιαξα χθες. Ας πούμε, αυτά είναι περσινά μου προγράμματα, κάποιος που θα φτάσει και θα μειώσει και τα έξοδα του, ειδικά τα μεταφορικά, είναι στο Άκτιο, ή μπορεί να φτάσει στη Θεσσαλονίκη ή την Αθήνα, μπορεί να έχει δικό του μεταφορικό μέσο, να νοικιάσει από εκεί αυτοκίνητα ή να τον πάρουμε εμείς. Φτάνει Τζουμέρκα. Τη δεύτερη μέρα, που θα ξυπνήσει, θα κάνει rafting, ύπνο, φαγητό. Την τρίτη μέρα πεζοπορία Καταρράκτη, Καταφύγι. Τέταρτη μέρα, άλλη πεζοπορία μονοπάτι Βίδρας και υπάρχει οινοποιείο πάνω στο μονοπάτι το οινοποιείο του Νταλίτς -αξιόλογος άνθρωπος καλό κρασάκι- θα μας έχει και το οτιδήποτε θα μας δοκιμάσουμε και το κρασάκι και συνεχίζουμε. Μοναστήρι Κηπίνας, 900 ετών μοναστήρι, υπάρχει river trekking, περπατάμε μέσα ανάποδα, δεν χρησιμοποιούμε σχοινιά ή extreme πράγματα για να μπορεί να πάρει η μαμά, ο μπαμπάς το παιδάκι τους και να έρθουν να δουν τους καταρράκτες, να κάνουν την βουτιά τους και να φύγουμε, πάμε Καλαρρύτες, εκεί βλέπουμε και το μουσείο, τρώμε και μεσημεριανό στον Ζάγκλη -είναι το παλαιότερο καφενείο της Ελλάδας 170 χρονών-, φεύγουμε από εκεί κατεβαίνουμε κάτω Αμβρακικό κάνουμε κανό στο δέλτα του Αράχθου, βλέπουμε τα πεζόβολα, που τα έχουμε μαζί μας, πιάνουμε ψάρια. Τα ψάρια που πιάσαμε -και το έκανα πριν από τέσσερις μέρες με μια οικογένεια Ελβετούς- τα πάμε στην κυρία Βάγια στην Κόπραινα, μας τα ψήνει και τα τρώμε. Βλέπουμε και τα διβάρια γύρω και φεύγουμε. Έβδομη μέρα rappel όπως σας έδειξα τοξοβολίες χαλαρά πραγματάκια και έφυγαν για αεροδρόμιο και πάλι πίσω. Αυτά τρέχουμε και δουλεύουμε τα προγράμματα.

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ 2015

Incoming
κυρίως
Ισραηλινοί
9%

Τώρα από το 2015 -και κλείνω- βλέπουμε δυστυχώς ότι το 91% του εγχώριου τουρισμού είναι days tour. Δηλαδή, με βρήκε κάποιος στο internet ή στο τηλέφωνο και μου λέει θέλω να κάνω ένα rafting, θέλω να κάνω ένα κανό στην λίμνη του Ζηρού, θα έρθω να κάνω μια ιππασία και είναι Έλληνας. Μόνο το 9%, ειδικά τα δύο τελευταία χρόνια, είναι Ισραηλινοί, γιατί έχουμε συνεργασία με κάποια γραφεία στο tel aviv. Πέρυσι ήταν 0,5%, φέτος έχουμε αύξηση στους ξένους, 99% Ισραηλινούς, λίγα άτομα Γάλλους, πολύ-πολύ λίγα και απαισιόδοξα οι ξένοι, που σημαίνει πρέπει να βρούμε πράκτορες εκεί, να πείσουμε για τα πακέτα μας και να βρούμε τον τρόπο εμείς να το υλοποιήσουμε. Τα έχουμε έτοιμα στημένα το incoming θέλουμε και ξέρουμε ότι τα ορεινά του νομού, αλλά και ο Αμβρακικός είναι φυσικός παράδεισος, μοναδικός τόπος, πανέμορφα τοπία και χαμόγελα, φιλοξενία είναι ο ιδανικός τόπος για τα πάντα. Κι αυτό που λέω πάντα στον κόσμο είναι: «θα έρθετε ξένοι αλλά θα φύγετε ντόπιοι». Αυτά σε γενικές γραμμές.

Δεν θέλει μαγεία, δεν θέλει τρόπο, ούτε μεγαλεία, απλά πραγματάκια, να δώσεις το χαρακτήρα σου στο τουρίστα και τελείωσε (παρέμβαση κοινού). Παρεμπιπτόντως δεν έχουμε πάρει δραχμή από πουθενά. Μόνοι μας τα στήνουμε όλα. Ευχαριστώ πολύ καλή συνέχεια».

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Ευχαριστούμε τον Δημήτρη Παπαγεωργίου. Εγώ τον ευχαριστώ για ένα επιπλέον λόγο, γιατί έδειξε φωτογραφία από την στρούγκα που γεννήθηκα. Γεννήθηκα τον Αύγουστο και η οικογένεια ήταν στο βουνό με το κοπάδι. Το βουνό μου είναι το Ξηροβούνι. Κάτω είναι το χωριό, το Βορδών, το Μονολύθι, αλλά η οικογένειά μου ήταν πάνω στο βουνό μαζί με το κοπάδι. Τό όποιο κοπάδι... Κάτω στο Γεφύρι της Πλάκας ήταν ο πολιτισμός. Εμείς είμασταν πάνω στην Γκούρα, στον

Προφήτη Ηλία. Συνεχίζουμε, καλό ταξίδι με την ανάπτυξη, εναλλακτικά λοιπόν, με την ανάπτυξη του ορειβατικού τουρισμού στην Άρτα.

Ελληνικοί θησαυροί με τα μάτια του Φιλανδού, **MERJA TUOMINEN- ΓΙΑΛΙΤΑΚΙ**. Είναι συγγραφέας, τουριστική πράκτορας, είπαμε ότι είναι από την Φιλανδία και η εισήγησή της είναι «Οι Ελληνικοί θησαυροί με τα μάτια του Φιλανδού επισκέπτη», της Φιλανδού θα έλεγα επισκέπτριας.

Εισήγηση MERJA TUOMINEN- ΓΙΑΛΙΤΑΚΙ- Συγγραφέας - Τουριστική Πράκτορας

«Οι ελληνικοί θησαυροί με τα μάτια του Φιλανδού επισκέπτη»

«Γεια σας! Ζητώ συγνώμη γιατί δεν μιλάω τόσο καλά ελληνικά, αλλά ελπίζω ότι θα καταλάβετε αυτά που θέλω να σας πω, τουλάχιστον με καλή θέληση.

Ναι, Φιλανδέζα είμαι και είμαστε περίπου 5 εκατομμύρια άλλοι Φιλανδοί εκεί πάνω. Περίπου 50.000 με 60.000 επισκέπτονται την Ελλάδα κάθε χρόνο και από αυτούς περίπου 20.000 πάνε στην Κρήτη, άλλοι 20.000 στη Ρόδο και οι υπόλοιποι στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Σήμερα το πρωί εκεί είχαμε συν δύο βαθμούς. Ζέστη! Πάνω από το μηδέν τουλάχιστον. Μένω σε μια μικρή πόλη που λέγετε Νokia έχετε ακούσει την λέξη, ναι από τα τηλέφωνα. Το χωριό λέγετε Microsoft, πουλήθηκε τι να κάνουμε και όταν εσείς μιλάτε για τον χειμώνα με ξαφνιάζεται, επειδή για μένα χειμώνας είναι εντελώς κάτι άλλο από αυτά που έχετε εσείς εδώ. Τον χειμώνα δεν έχουμε φως,

αυτό είναι το βασικό. Έχουμε χιόνι κάποιες φορές έχουμε πολύ κάποιες φορές έχουμε λίγο, αλλά χιόνι και οι θερμοκρασίες κυμαίνονται εκεί αρκετά κάτω από το μηδέν, -20, -30 όταν είναι πολύ βαρύς ο χειμώνας. Εδώ εσείς λέτε ότι είναι χειμώνας και όταν έχετε -σήμερα τι- σχεδόν 15 βαθμούς. Για μας αυτό σχεδόν είναι καύσωνας, σε μας όριο του καύσωνα είναι 24 βαθμοί. Έχουμε έκτακτα δελτία καιρού, που μας προειδοποιούν πως πρέπει να συμπεριφερθούμε κλπ. Δηλαδή, σκεφτείτε αν είχαμε 33 βαθμούς, θα πεθαίναμε! Και ναι, εσείς ζείτε σε ένα πάρα πολύ όμορφο τοπίο, όλη η Ελλάδα για μας είναι κάτι άλλο, από αυτό που έχουμε εμείς. Εμείς έχουμε πεδιάδα, δεν έχουμε βουνά, δεν έχουμε καταρράκτες ωραίους, μεγάλους, δεν έχουμε φαράγγια, σπήλαια, δεν έχουμε βουνά, δεν έχουμε βουνοκορφές, αλλά όμως έχουμε ανάγκη να ανεβούμε και εμείς ψηλά και να βλεπόμαστε και πιο μακριά από ότι βλεπόμαστε τώρα.

Θα μας βοηθήσετε λίγο; Ωραία πακέτα άκουσα από τον προηγούμενο ομιλητή ότι έχει. Μπορεί να μας ανεβάσει λίγο και να μας ανέβει ψηλά και δηλαδή θέλω να πω αυτά τα πράγματα που ζητάμε εμείς από την Ελλάδα είναι πολύ απλά. Εμπειρίες περισσότερο θέλουμε εμείς να έχουμε εδώ, να έχουμε προσωπική σχέση με κάποιον Έλληνα, να ταΐζουμε τα ζώα του, όπως εδώ ο Νίκος ο Φραντζεσκάκης κάνει, να μας πάνε στους βοσκούς, να μας πάρετε μαζί όταν πάτε να μαζέψετε πορτοκάλια. Δεν έχουμε εμείς πάρει ποτέ πορτοκάλια από το δέντρο, δεν ξέρουμε τι γεύση έχει. Αυτά είναι εμπειρίες για μας και μετά να πάμε να κάνουμε γλυκό από αυτά. Αυτό είναι κάτι για όλες τις αισθήσεις και μετά εσείς έχετε πολλά άλλα τέτοια, που εμείς μόνο ονειρευόμαστε. Εσείς έχετε τους αρχαίους θεούς, έχετε όλους τους άγιους. Εμείς μόνον έναν έχουμε, τον Άγιο Βασίλη, αλλά σκεφτείτε έχουμε 300.000 άτομα κάθε χρόνο, που περνάνε από το σπίτι του Άγιου Βασίλη. Εσείς έχετε 12 θεούς και πολλούς άγιους επί 300.000. Μπορείτε να κάνετε πολλά, δηλαδή τα οργανώνουν 2 με 3 εβδομάδες πριν από τα Χριστούγεννα, ημερήσιες πτήσεις για το Ροβάνιεμι, για να δούνε τον Άγιο Βασίλη να πάρουν τα παιδιά μαζί τους, το πρωί φεύγουν στις 5.00 από το Λονδίνο και πάνε να χαιρετίσουν τον Άγιο Βασίλη δια χειραψίας. Έχουν περίπου 7 λεπτά μπροστά στον Άγιο Βασίλη και το πληρώνουν ακριβά αυτό και φεύγουν το βράδυ. Εύκολο αυτό. Ο Άγιος Βασίλης είναι προσωπικός μου φίλος, έχει σπίτι 2 χιλιόμετρα από το δικό μου. Αν κάποιος θέλει το τηλέφωνο του, να του το δώσω!!!!

Αν με ακούσατε καλά τότε συνειδητοποιήσατε ότι το καλύτερο σουβενίρ που εμείς θέλουμε να πάρουμε από εδώ, από την Ελλάδα, δεν είναι αντικείμενο, δεν είναι κάτι που μπορούμε να βάλουμε στην βαλίτσα μας, δεν είναι κάτι που πρέπει να χωράει μέσα σε αυτά τα 20 κιλά. Είναι οι εμπειρίες, η προσωπική σχέση με κάποιον από εσάς, με κάποιον Έλληνα. Αυτό μας συγκινεί κι αυτό είναι που μας κάνει να ξαναέρθουμε και να ξαναέρθουμε και να ξαναέρθουμε και λέμε πάμε να δούμε αυτόν τον άνθρωπο, αυτός είναι ο λόγος για να κατέβουμε. Εγώ ήρθα στην Κρήτη το 1981 σαν ξεναγός και καλά. Έγραψα πολλά βιβλία για την Κρήτη μετά, αλλά αυτή

την στιγμή στο facebook παλιές πελάτισσες από το '80 μου στέλνουν μηνύματα ακόμα και μου λένε έρχομαι 20^η φορά στην Κρήτη για να δω τον Βασίλη, για να δω τον Γιώργο, για να δω την Ειρήνη. Δεν λένε ότι πάω για καλύβες, ότι πάω για πλατάνια, έρχονται για τον άνθρωπο, αυτό έχει σημασία. Σας ευχαριστώ»!

Χρήστος Μέγας: Την ευχαριστούμε για τον λιτό της λόγο, αλλά τόσο εύστοχο και παραστατικό. Τί μας είπε; "Εμείς (οι Φιλανδοί, οι επισκέπτες) θέλουμε ανθρώπους". Και στην Ήπειρο, στα Τζουμέρκα, στην Άρτα το συγκριτικό μας πλεονέκτημα είναι αυτό: η ζεστασιά, την οποία μπορούμε ακόμη να μεταδώσουμε. Ας βάλουμε αυτό ως πρώτο συγκριτικό μας πλεονέκτημα. Ακολούθως και δύο βήματα πριν από τον διάλογο είναι ο Παναγιώτης Αναγνωστόπουλος σύμβουλος διαδικτυακού marketing και Δημοτικός Σύμβουλος, Δήμου Αχαρνών, «Το μοντέλο του αργού τουρισμού μια πρόκληση στερεής και δυναμικής ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος της Άρτας».

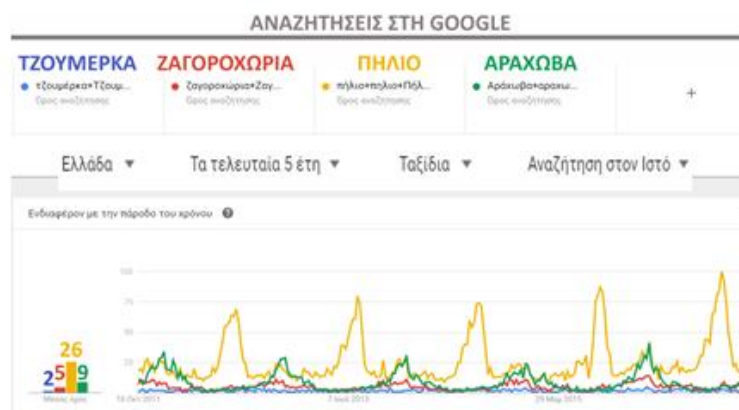
Εισήγηση ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ- Σύμβουλος Διαδικτυακού Μάρκετινγκ Ταξιδιωτικών Επιχειρήσεων - Δημοτικός Σύμβουλος Δ. Αχαρνών
«Το μοντέλο του αργού τουρισμού. Μια πρόκληση στέρησης και δυναμικής ανάδειξης του τουριστικού προϊόντος της Άρτας»

«Κυρίες και κύριοι σύνεδροι,
καταλαβαίνω ότι έχει περάσει η ώρα και για τους περισσότερους πλέον είναι
κουραστικό, θα προσπαθήσω να είμαι σύντομος.
Ευχαριστώ για την πρόσκληση, θα ήθελα παρά και την κούραση που όλοι πλέον
έχουμε υποστεί, να ήταν γεμάτα αυτά τα καθίσματα, γιατί θα αρχίσω να πιστεύω
ότι τελικά δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα και τα έχουμε λύσει όλα τα προβλήματα
και άρα κακός γίνεται το συνέδριο.

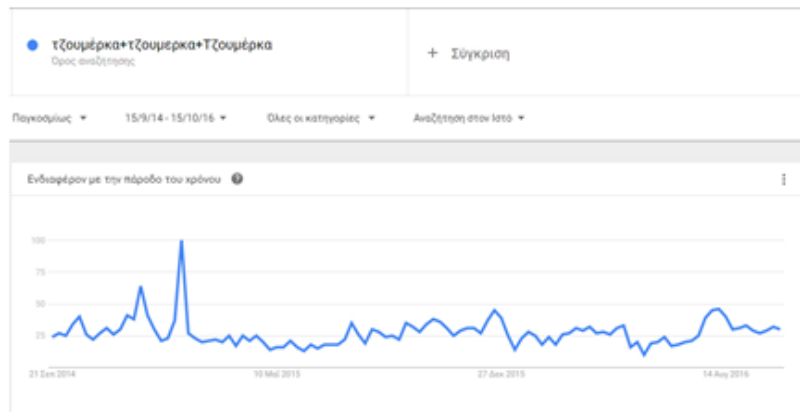

Θα περάσω λοιπόν, σύντομα σε μια διαφάνεια στην οποία είναι ένα διάγραμμα.
Αυτό το διάγραμμα δείχνει τί αναζητήσεις έγιναν στο google τα τελευταία 5 έτη.

Έβαλα εγώ τυχαία κάποιες περιοχές τα Τζουμέρκα, τα Ζαγοροχώρια, το Πήλιο, την
Αράχωβα. Αυτές οι περιοχές επιλέχτηκαν, ώστε να υπάρχουν κάποια κοινά

χαρακτηριστικά, προκειμένου να μπορέσουμε να αξιολογήσουμε τα Τζουμέρκα, που είναι μια περιοχή του ενδιαφέροντος μας, με βάση τις υπόλοιπες περιοχές. Τί βλέπουμε εδώ πέρα; Βλέπουμε ότι για 26 άτομα που μέσο όρο ζητάνε το Πήλιο, αντιστοιχούν 2 στα Τζουμέρκα, 5 στα Ζαγοροχώρια και 9 στην Αράχωβα. Αυτή είναι μια πολύ απλή έρευνα, που δείχνει στο google -μπορείς να την βρεις πάρα πολύ απλά- αυτά τα νούμερα. Κρατήστε λίγο αυτά τα νούμερα, πάμε σε μια άλλη διαφάνεια.

Αυτή δείχνει τις αναζητήσεις που έγιναν για τα Τζουμέρκα τα τελευταία 2 χρόνια. Αν σας ρωτούσα τι σας κάνει εντύπωση σε αυτό τι θα μου λέγατε; Το πικ! Μπορείτε να φανταστείτε πότε είναι; Είναι την ημέρα που έπεσε το Γεφύρι της Πλάκας. Γιατί σας το έδειξα, σας το έδειξα γιατί πραγματικά ότι νούμερο και να θέλετε να βρείτε στο internet είναι πλέον εύκολο να το βρείτε. Δεν χρειάζεται δηλαδή να τρέχουμε, σε συμβούλους, παρασυμβούλους. Σε πρώτη φάση για να καταλάβουμε απλά πράγματα, αυτά λοιπόν με τα διαγράμματα για να κρατήσετε αυτό, σας δείχνω αυτό.

Είναι έξι δωμάτια «παραδοσιακών ξενώνων» σε διάφορα μέρη της Ελλάδας. Είναι κατά πάσα πιθανότητα. Αν σας πω με μια ματιά, που ανήκει ο κάθε ξενώνας δύσκολα θα αντιληφθείτε, γιατί οι περισσότεροι που ασχολούνται με αυτό το κομμάτι του τουρισμού, δηλαδή των «παραδοσιακών ξενώνων», έχουν υποβιβάσει το παραδοσιακό σε πέτρα και ξύλο. Δηλαδή, άπαξ και έχουμε πέτρα και ξύλο έχουμε παραδοσιακό ξενώνα.

Να έρθω λίγο στην Άρτα και στα Τζουμέρκα, είδαμε ότι τα νούμερα δεν μας πάνε πάρα πολύ. Είδατε ότι ήταν δύο στα Τζουμέρκα, 26 στο Πήλιο, 5 στα Ζαγοροχώρια. Με ποιόν τρόπο λοιπόν, η Άρτα και τα Τζουμέρκα θα βγουν δυναμικά στην προσφορά τουριστικού προϊόντος και με ποιόν τρόπο θα το κάνουν αυτό να είναι αποτελεσματικό, να είναι ελκυστικό και επί τις ουσίας να διαφοροποιείται από αυτό το πράγμα, που όλοι διεκδικούν, το ίδιο πράγμα σε όλα τα μέρη της Ελλάδας; Γιατί αν το καλοσκεφτούμε η Άρτα, αλλά και όλη η Περιφερειακή ενότητα -από όσο γνωρίζω και από όσα άκουσα σήμερα- έχει πραγματικά πάρα πολλά αξιοθέατα. Αλλά τί θα βγούμε να πούμε και εμείς οι Αρτινοί -γιατί και εγώ σήμερα νιώθω Αρτινός- στους υπόλοιπους; Γεια σας ταξιδιώτες, έχουμε γεφύρια, έχουμε παραδοσιακούς οικισμούς, έχουμε και εμείς αρχαία, πολύ ωραία αρχαία τα οποία τα είδα, έχουμε και ξενώνες με πέτρα και τζάκι δηλαδή παραδοσιακούς, αυτό είναι το προϊόν μας.

Πείτε μου εσείς λοιπόν, με αυτή την λογική, γιατί κάποιος να έρθει στην Άρτα και να μην πάει στα Ζαγοροχώρια ή στην Ελάτη και στο Περτούλι ή στο Πήλιο που έχουν πάει πριν οι περισσότεροι γνωστοί του, έχουν και μια ασφάλεια για τον προορισμό ότι είναι καλά, θα περάσουν καλά, τους έχουν πει και δύο, τρία μέρη να πάνε και άρα θα προτιμήσουν τις υπόλοιπες περιοχές.

Έχοντας λοιπόν, κατανοήσει όλα αυτά που σας έδειξα -και πιστεύω ότι έγινα αντιληπτός- πρέπει να κατανοήσουμε κάτι που μου έλεγε και η γιαγιά μου όταν έβγαινα στην αγορά εργασίας. Μου έλεγε η γιαγιά μου από το χωριό, ποιο είναι το unique seals corporation; Γιαγιά τι είναι αυτό που λες; Μου λέει: ποιο είναι το ανταγωνιστικό σου πλεονέκτημα; Για την Άρτα λοιπόν, εκτιμώ ότι δεν είναι ένα το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα. Ίσως είναι πολλά, αλλά επειδή πρέπει να το εστιάσουμε με κάποιο τρόπο έρχομαι στο μοντέλο του αργού τουρισμού. Είναι βέβαιο ότι για όσους δεν το έχετε ακούσει αυτό ως μοντέλο ηχεί περίεργα.

Θυμίστε μου όμως για να μην το λέω τώρα στο τέλος της παρουσίας μου να σας πω, πώς από την Δευτέρα, από αύριο δηλαδή, που θα γυρίσετε όλοι στα σπίτια σας όσοι δεν είστε εδώ, θα ξεκινήσετε να εφαρμόζετε το μοντέλο του αργού τουρισμού;

Τί είναι λοιπόν αργός τουρισμός; Αν θα θέλαμε να του δώσουμε έναν ορισμό είναι ένα είδος περιβαλλοντικά φιλικού τουρισμού, που δίνει την δυνατότητα στους τουρίστες να απολαύσουν το ταξίδι, χωρίς να τους κυνηγά ο χρόνος στην συλλογή περισσότερων εικόνων. Δηλαδή, δεν ήρθε κάποιος σήμερα στην Άρτα και τρέχει να δει τα δεκαπέντε αξιοθέατα χωρίς στην πραγματικότητα να καταλαβαίνει τι είναι, αλλά στήνεται με την selfies του βγάζει και την φωτογραφία και είναι ικανοποιημένος γιατί πήγε σε δεκαπέντε αξιοθέατα. Αντίθετα λοιπόν στον αργό τουρισμό αυτό που διεκδικείτε είναι οι εμπειρίες -και νομίζω ότι καλύτερα από όλους το είπε η προηγούμενη ομιλήτρια η οποία είπε ότι εγώ θέλω εμπειρίες-. Το είδος αυτό του τουρισμού είναι ολοφανές ή τέλος πάντων αναφέρετε τα τελευταία δέκα - δεκαπέντε χρόνια στην βιβλιογραφία. Βασίζεται στο αργό κίνημα το οποίο ξεκίνησε ως αντίδραση στο γρήγορο φαγητό, στο fast food, αυτόν τον αντικοινωνικό

τρόπο που μαζευόμαστε κάπου γρήγορα να φάμε να τελειώσουμε γιατί μας περιμένει η δουλειά ή κάποιες άλλες πιο σημαντικές διαδικασίες. Θέλω να τα τρέξω λίγο για να μην σας κουράσω.

Οι αργοί τουρίστες χωρίζονται σε σκληρούς και μαλακούς, οι σκληροί διεκδικούν περισσότερο αμιγώς περιβαλλοντική εμπειρία, οι άλλοι οι μαλακοί διεκδικούν εμπειρίες οι οποίες έχουν να κάνουν και με τους ανθρώπους και το αργό ταξίδι στην ουσία ξεκινάει από την ώρα που φεύγεις από το σπίτι σου. Δηλαδή, εγώ ήρθα από την Αθήνα στην Άρτα. Θεωρητικά θα ήταν ένας περιβαλλοντικός τρόπος έλευσης μου στην Άρτα από την Αθήνα, με οποιοδήποτε μέσον, πάντως όχι με το αυτοκίνητο, αλλά επειδή αυτό δεν μας ενδιαφέρει τόσο, εγώ θα έλεγα να επικεντρώσουμε το αργό ταξίδι στο κομμάτι που ο τουρίστας έρχεται στην Άρτα, δηλαδή από την στιγμή που μένει εδώ πέρα. Τί θα κάνει ώστε να εντάσσετε σε αυτήν την λογική του αργού τουρισμού; Να δούμε λοιπόν πως αυτά μπορούν να μετατραπούν σε αργά ταξίδια.

Οι εμπειρίες λοιπόν του ταξιδιώτη που ωθείτε προς τον αργό τουρισμό έχουν να κάνουν με το φυσικό περιβάλλον, αλλά και την άμεση επαφή με ντόπιους ή με δραστηριότητες που οι ντόπιοι ασκούν. Θα δώσω ένα παράδειγμα: Όταν λοιπόν, βρίσκετε κάποιος για τρεις μέρες στην Άρτα, -αν και τα έχουν πει οι προηγούμενοι απλά αυτά μπορούν να συνδεθούν- μπορεί να πάει να περπατήσει μια μέρα στο μονοπάτι της Βίδρας, την επόμενη με βάρκα να ψαρεύει στον Αμβρακικό με ντόπιους ψαράδες, -οι οποίοι οπωσδήποτε όπως είπε και ο προηγούμενος ομιλητής με το fishing trips πρέπει να ενταχθούν μέρος της δουλειάς τους εκτός από το ψάρεμα πρέπει να είναι και η ξενάγηση ταξιδιωτών, δηλαδή να εντάσσεται το ψάρεμα ως μέρος του ταξιδιού-, να κάνει ποδήλατο, να κάνει αυτό που έκανα εγώ εχθές που πήγα και καθάρισα καλαμπόκια στον Βαθύκαμπο, σε μια επιχείρηση που κάνει εκεί, μια αγροτουριστική επιχείρηση στο «Ζεύκι», που έκανε καθάρισμα καλαμποκιού. Έκανα κι εγώ καθάρισμα καλαμποκιού, που δεν το είχα κάνει ποτέ στην ζωή μου και είδα πως ξεκινάει μια διαδικασία για να πάρει αλεύρι αυτός ο άνθρωπος και κάποια στιγμή να φάω εγώ το ψωμάκι μου. Με αυτή την διαδικασία αν το καλοσκεφτείτε ο ταξιδιώτης δεν είναι περαστικός ποτέ από την Άρτα. Είναι ένας άνθρωπος ο οποίος θα φύγει από εδώ στην κυριολεξία Αρτινός και εσείς αυτό πρέπει να επιδιώξετε -γιατί σας είπα αν καθόμαστε να συγκρίνουμε τα δικά μας τα πλεονεκτήματα δηλαδή τα αρχαία μας, την φυσική ομορφιά, την αντίστοιχη αρχαία φυσική ομορφιά και να τους λέμε μην πάτε στα άλλα αρχαία ή ελάτε σε μας, μην πάτε στα άλλα τα δικά μας είναι καλύτερα δεν θα φτάσουμε ποτέ στο αποτέλεσμα-. Τα αρχαία μας και όλα τα αξιοθέατα που έχουμε στην περιοχή μας πρέπει να γίνουν το μέσο, από το οποίο θα γεμίζουν οι άνθρωποι εμπειρίες και φτάνοντας προς το τέλος ένα ερώτημα που σίγουρα γεννιέται στην σκέψη του καθενός. Καλά τα λέμε, στην πράξη πως γίνονται αυτά; Πρέπει αναγκαστικά να πούμε ότι υπάρχουν δύο τομείς φορέων, οι οποίοι θα πρέπει να ασχοληθούν με αυτό. Από την μια είναι οι δημόσιοι φορείς δεν μπορεί να είναι απ έξω, Δήμοι, Περιφέρειες έχουν και την δυνατότητα να αντλήσουν χρήματα και να υλοποιήσουν ένα στρατηγικό σχεδιασμό γύρω από αυτό το πράγμα, αλλά πρέπει να στηρίξουν και τις επιχειρήσεις. Καλός ή κακός τα ζωντανά κύτταρα της κοινωνίας είναι οι επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις πρέπει να βοηθηθούν από τους δημόσιους φορείς μέσω του στρατηγικού σχεδιασμού, που αυτοί θα υλοποιήσουν. Δεν θα συμφωνήσω πολύ με τον φίλο μας, που είναι διαχειριστής πάνω στο καταφύγιο. Με ποιιά έννοια; Έδωσε πολύ βάση

στις δυνάμεις του και καλά έκανε, αλλά δεν πρέπει να πετάμε απ έξω το κράτος, το οποίο μπορεί να μας βοηθήσει σε κάποια μεγάλα πράγματα: σε μια διεθνή έκθεση, στην άντληση χρημάτων από Ευρωπαϊκά πλαίσια και εμείς μέσα ως επιχειρηματίες ο καθένας να βάλει την δημιουργικότητα του και αυτήν να την φέρει εις πέρας. Είναι αυτό που σας έλεγα πριν. Αυτό το κίτρινο είναι που μπορεί να το βγάλει η Άρτα, να ξεχωρίσει από τα υπόλοιπα τουβλάκια. Θα έρθω λοιπόν στο τέλος και θα πω το εξής: η Άρτα πρέπει να δημιουργήσει αναγκαστικά ένα ταξιδιωτικό μύθο. Εγώ λέω κι αυτή είναι η πρόταση μου «ο μύθος αυτός πρέπει να σχετίζεται με τις εμπειρίες». Μην με ρωτήσετε τι μύθος θα είναι αυτός, γιατί αυτό είναι αντικείμενο έρευνας, μελέτης, διαφημιστών, παρα-διαφημιστών, ουσίας, αλλά πάντως πρέπει να δημιουργηθεί ένας μύθος. Όλα ένας μύθος είναι και αυτός ο μύθος είναι που θα κάνει την Άρτα διαφορετική και θα έχει και διαφορετικό χρώμα τουβλάκι σε σχέση με τα υπόλοιπα.

Όλοι όσοι πουλάνε κάτι, δηλαδή τα ζαγοροχώρια ένα μύθο πουλάνε, η Αράχωβα πουλάει ένα μύθο, έναν άλλο μύθο, η Άρτα επίσης πρέπει να πουλήσει τον δικό της. Θα ήθελα τέλος να σας πω το εξής ότι: οι αργοί τουρίστες επειδή δεν δίνουν τόσο βάση στην λογική του χρόνου, αλλά στην λογική των εμπειριών, είναι τουρίστες οι οποίοι δεν έρχονται εδώ βιαστικά να κάνουνε δύο μέρες και να φύγουν θα καθίσουν σίγουρα παραπάνω. Επειδή δίνουν βάση στις εμπειρίες θα πληρώσουν παραπάνω και άρα τα οφέλη των τοπικών επιχειρήσεων, αλλά και γενικά της τοπικής οικονομίας θα είναι επίσης, περισσότερα.

Κλείνω και λέω το εξής ότι σε αυτήν την προσπάθεια σίγουρα είπαμε πρέπει να είναι οι δημόσιοι φορείς αυτοί οι οποίοι θα υποκινήσουν κάποια πράγματα σε συνεργασία με τα Επιμελητήρια και άλλους θεσμικούς φορείς των επιχειρήσεων. Εκτιμώ όμως, ότι αυτοί που έχουν μεγαλύτερη ανάγκη να σπρώξουν τέτοιου είδους τουρισμό είναι οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις. Δεν ξέρω αν υπάρχουν εδώ μέσα ξενοδόχοι, αλλά οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις είναι αυτές που θέλουν να βασίζεται η δουλειά τους σε μεγάλο βαθμό στην φήμη και η φήμη θα δημιουργηθεί από τις καλές εμπειρίες, γιατί πλέον όλες αυτές οι επιχειρήσεις είναι εξαρτώμενες από μεγάλους tour operators και από άλλες επιχειρήσεις που απομυζούν τελικά το εισόδημα του ξενοδόχου, ενώ μπορούν βασιζόμενες στην φήμη να ανθίσουν ενέργειες αργού τουρισμού σε συνεργασία με άλλες επιχειρήσεις και να δημιουργήσουν ένα τέτοιο πλαίσιο για τον τόπο, το οποίο δεν θα δούμε δραστικά αποτελέσματα από την μια χρονιά στην άλλη, αλλά μπορεί σε ένα βάθος χρόνου ορατό, να στηθεί ένα πολύ καλό αποτέλεσμα και η Άρτα να βγει στον τουριστικό χάρτη με έναν πολύ σταθερό και βιώσιμο τρόπο. Ευχαριστώ πολύ»

Χρήστος Μέγας: Ευχαριστούμε για την εισήγηση περί αργού τουρισμού. Εμείς στην Άρτα έχουμε βγάλει ένα κακό όνομα για το αργό. Λέει: «έχει γίνει της Άρτας το Γεφύρι». Βέβαια δεν είμαστε τεμπέληδες, για άλλους λόγους έπεφτε το κακόμοιρο το Γεφύρι. Για τους λόγους που έπεσε και το Γεφύρι της Πλάκας, γιατί ο Άραχθος είναι σκληρός και δύσκολος ποταμός κι αν αφήσουμε τα έργα απροστάτευτα και στην γραφειοκρατία, άμα δεν το συντηρούμε κιόλας, είναι πρόβλημα.

Και από τον αργό τουρισμό θέλω να πάμε στο αργό φαγητό, για να κλείσουμε αυτό το διήμερο συνέδριο με τον κ. Αναστάσιο Τόλη από την Λέσχη Αρχιμαγείρων Ελλάδας, ο οποίος θα μας μιλήσει για τον βιώσιμο μοντέλο ανάπτυξης στην τοπική γαστρονομία με τοπικά προϊόντα από τον πρωτογενή τομέα. Κύριε Τόλη!

διατροφή πρώτον και δεύτερον με την καλλιέργεια των τοπικών εποχικών προϊόντων. Δηλαδή, παράλληλα με τα κομμάτια του αγροτουρισμού.

Πως θα μπορούσε λοιπόν να υπάρχει ένας σύνδεσμος τουρισμού και παραγωγών τροφίμων; Κατά καιρούς έχουν πραγματοποιηθεί αρκετές μελέτες, οι οποίες προσπαθούν να αποδείξουν τον συσχετισμό που υπάρχει μεταξύ του τουρισμού και της γαστρονομίας. Τα συνηθέστερα ευρήματα είναι πως η γαστρονομία λειτουργεί ως πόλος έλξης, ως συστατικό του προϊόντος του τουρισμού και ως εμπειρία, ως πολιτιστικό φαινόμενο, αλλά και ως σύνδεσμος μεταξύ του τουρισμού και της παραγωγής των τροφίμων.

Την λέξη αυτή την έχουμε ακούσει πάρα πολύ. Μαζί λοιπόν μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα και θεωρώ ότι η αρχή αυτή του συνεδρίου θα φέρει αποτελέσματα και θα κάνουμε όλοι μας τον απολογισμό μας στο τέλος. Η γαστρονομία και μιας και μιλάμε για μαγειρική λοιπόν, μπορεί να αποδειχτεί μείζονος σημασίας παράγοντας για την ανάπτυξη τουριστικού προορισμού. Μαζί όμως! Μαζί και το εννοώ, μαζί πρέπει να κάνουμε πολλά πράγματα, δηλαδή όλοι οι φορείς μαζί, όχι μεμονωμένα, μαζί όσοι εμπλέκονται με την παροχή υπηρεσιών. Δεν πρέπει να κινούμαστε μεμονωμένα, αλλά συλλογικά, με έξυπνες ενέργειες και με πολύ κουβέντα και με χαλαρή διάθεση μπορούμε να κάνουμε πολλά πράγματα. Μιας και μιλάμε για γαστρονομία, η γευστικότητα δεν είναι το παν, όλα όμως, τελικά καταλήγουν στην γεύση. Αυτό που κατάλαβα είναι ότι η διακόσμηση, η μουσική, το περιτύλιγμα, το σέρβις είναι δευτερεύοντα. Να το θυμάστε καλά όσοι ασχολείστε γενικά με την γαστρονομία. Ένας κριτικός γαστρονομίας μου είπε κάποτε: «είναι πολύ νόστιμη τελικά αυτή η ωραία γουρνοπούλα, που τρώμε στην Τρίπολη» και μου έμεινε αυτή η κουβέντα. Η γεύση του έμεινε τελικά, άρα το ζητούμενο της γαστρονομίας τι είναι; Η γεύση, όλη η ουσία του φαγητού είναι η γευστικότητα και η γεύση, την οποία μας αφήνει.

Πως μπορούμε λοιπόν όλα αυτά που είπαμε να τα βάλουμε σε μια πρακτική εφαρμογή; Θα κάνω πρόταση εδώ, πως μπορούμε να το κάνουμε, πως μπορούμε να δημιουργήσουμε αυτό το project. Τι είναι αυτό που θέλουμε να παρουσιάσουμε εμείς; Εμείς λέμε ότι οι εστιατορες κι αυτοί που ασχολούνται με την εστίαση πρέπει να συνεργαστούν. Εμείς –η Λέσχη Αρχιμαγείρων- έχουμε την τεχνική εμπειρία, έχουμε την γνώση και θα μπορούσαμε να εφαρμόσουμε πολλά ενδιαφέροντα πράγματα με τις καινούργιες τεχνικές και να παρουσιάσουμε σωστά ένα προϊόν. Πρέπει να είναι οι συνταγές κατάλληλες. Δηλαδή κατάλληλες για ταβέρνες για ξενοδοχεία, για εστιατόρια, να είναι και κοστολογημένες, γιατί λίγο πολύ όλα αρχίζουν με το κόστος. Όλα αυτά λοιπόν εγώ τα θεωρώ δευτερεύοντα, δηλαδή αν υπάρχει γνώση και υπάρχει και καλή συνεργασία γενικά με εξειδικευμένους ανθρώπους, που έχουν την εμπειρία μπορούμε να τα ξεπεράσουμε την λέξη κόστος. Πρέπει να αναδείξουμε τα μενού της γαστρονομίας του Νομού Άρτας και τα προϊόντα, τις πρώτες ύλες. Είναι πολύ σημαντικό και θέλω να τονίσω ότι το συνταγολόγιο δεν θα πρέπει να λειτουργήσει ισοπεδωτικά. Τί εννοώ; Ότι πηγαίνοντας σε ένα εστιατόριο στον Νομό Άρτας σίγουρα λαμβάνεται υπόψη η εμπορικότητα, που κινείται ένα εστιατόριο, αλλά παράλληλα μπορούμε να συνεργαστούμε και να προσθέσει πέντε τοπικά φαγητά. Αν ρωτήσω κάποιον από εμάς τοπικά φαγητά στον Νομό Άρτας υπάρχουν; Στα εστιατόρια που κινούμαστε υπάρχουν; Δηλαδή τα έχουνε οι συνάδελφοί μας γραμμένα στο μενού; Εντάξει, αυτό είναι ένα ερώτημα που μπορούμε να το συζητήσουμε στο τέλος της ομιλίας

μου και με ενδιαφέρει αυτό. Δεν είναι δυνατόν να πηγαίνουμε στην περιοχή του Βόλου, οι Βολιώτες να έχουν αναδείξει το ωραίο τους πηλιορείτικο λουκάνικο, κάνοντάς το σπετσοφάι και να το πουλάνε, να πουλάνε τη γαστρονομία τους κι εμείς εδώ τίποτα!

Θέλω να σταθώ λίγο στο κομμάτι της γεύσης. Η γεύση είναι κάτι που προσδιορίζει αρώματα, προσδιορίζει αναμνήσεις παιδικές, το πως μαγείρευε η μητέρα μας, πως ξυπνάγαμε την Κυριακή και μύριζε ωραία το σπίτι. Πιστεύω ότι το ποιοτικό φαγητό, το Ελληνικό φαγητό -άσχετα αν σήμερα είμαστε στην Άρτα- θεωρώ ότι έχουμε Ελληνική κουζίνα και όχι τοπική κουζίνα. Η κουζίνα είναι μια και είναι Ελληνική, άσχετα αν υπάρχουν τοπικές κουζίνες, όλες εντάσσονται στην Ελληνική κουζίνα. Πιστεύω ότι το ποιοτικό φαγητό πρέπει να ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των Ελλήνων και ξένων τουριστών, γιατί είναι εύγεστο και συχνά διαφοροποιείται από πολλά άλλα φαγητά και είναι πάνω από όλα υγιεινό. Εμείς στην Ελλάδα μαγειρεύουμε και ξεκινάμε τις διαδικασίες πολύ σωστά. Τσιγαρίζουμε το κρεμμύδι, κάνουμε μια προετοιμασία στο κομμάτι του φαγητού. Σε άλλες χώρες μπορεί να μην το συναντήσουμε αυτό. Δηλαδή το μαγείρεμα που έχουμε εμείς εδώ της κατσαρόλας. Έχουμε καλή κουζίνα και πρέπει να αισθανόμαστε όλοι υπερήφανοι για αυτό.

Θα συνεχίσω λέγοντας το εξής και θα κάνω την πρόταση. Εμείς είμαστε η Λέσχη Αρχιμαγείρων Ελλάδος, που έχουμε προτείνει το GR eat. Το GR eat έχει προδιαγραφές πάνω σε ό,τι μπορούμε, στους πυλώνες που μπορεί να στηριχθεί αυτό το project. Όμως, ας μην παίρνουμε σαν παράδειγμα το GR eat. Εμένα με ενδιαφέρει σήμερα από εδώ να βγει ένα ρεζουμέ, ένα ζουμί -μιας και λέμε για μαγειρική- να συνειδητοποιήσουμε όλοι, ότι θέλουμε ένα project για την Άρτα δηλαδή το brand name της Άρτας στην κουζίνα. Ποιο θα είναι! Δηλαδή πρέπει να κάνουμε ένα brand name, όπως κάνουν οι Ιταλοί, όπως κάνουν οι Ισπανοί, οι Γάλλοι και πρέπει να το δικτυώσουμε, όπως συμβαίνει σε πολλές άλλες περιοχές της χώρας μας, όπως στην Κρήτη, στο Αιγαίο και τα λοιπά. Όπως είναι το Ελληνικό πρωινό, ένα brand name, μια μεγάλη δημιουργία του κ. Πίττα.

Τέτοιες προσπάθειες πρέπει να τις επικροτήσουμε κι αυτό είναι το ζητούμενο για μας: να υπάρχει αυτό το brand name, που να έχει συγκεκριμένα προϊόντα κι όταν βρεθεί κάποιος πελάτης- τουρίστας να το βρει. Έτσι όμως, δεν μπορεί να το βρει. Αν πάει στην περιοχή της Ηπείρου και βρει ένα τυρί Ιταλικό στο πρωινό, βεβαίως είναι το εμπορικό κομμάτι, αλλά μπορεί ο ξενοδόχος -τα γνωρίζει καλύτερα και ο κ. Πίττας και τους έχει εκπαιδεύσει σε αυτό- ότι μπορεί να κάνουν γωνιές με Ελληνικά τοπικά προϊόντα. Εμείς με αυτή την προσπάθεια τι κάνουμε; Έχουμε δημιουργήσει τα γραφεία μας στην Ήπειρο και στους τέσσερις νομούς. Δηλαδή σε κάθε νομό έχουμε αντιπροσώπους από την Λέσχη Αρχιμαγείρων Ελλάδος που προσπαθούμε να καταγράψουμε σε συνεργασία με διάφορους φορείς, συνταγές, γλυκά, προϊόντα. Στα γραφεία μας στον Νομό Άρτας είναι ο Γιάννης Μανίκας. Δεν ξέρω αν είναι εδώ ο Γιάννης, μας εκπροσωπεί στην Άρτα. Αντιστοίχως, στην Πρέβεζα, στον Νομό Ιωαννίνων και στον Νομό Θεσπρωτίας.

Τι είναι λοιπόν αυτό το GR eat, δηλαδή το brand name, το project, τι είναι;

Είναι η ανάδειξη της τοπικής γαστρονομίας, η οποία μπορεί να αποτελέσει και όχημα προώθησης θεματικού τουρισμού των περιοχών μας και της διεθνούς προβολής των τοπικών παραδοσιακών παραγόμενων προϊόντων και των οινοποιείων της Ηπείρου –και το κρασί είναι ένα κομμάτι της γαστρονομίας, δένει μαζί με την γαστρονομία-. Όπως είπα, γαστρονομία είναι πολλά πράγματα παράλληλα. Είναι εμπλουτισμός τουριστικής εμπειρίας και εικόνας, ενίσχυση θεματικού τουρισμού, καθώς επίσης και μια δημιουργία εμπορικών ευκαιριών. Προσέξτε το αυτό είναι βασικό για τις επιχειρήσεις του νομού μας. Παίρνει μια αξία διαφορετική η επιχείρηση όταν έχει ένα project, ένα brand name, προωθεί τοπικά προϊόντα τα οποία είναι πιστοποιημένα από όλους μας, από όλους τους φορείς. Πιστοποιημένες συνταγές, με λίγα λόγια. Πέντε συνταγές -δεν θα πάμε αντίθετα στους επιχειρηματίες. Σίγουρα ο κάθε επιχειρηματίας έχει τον εμπορικό του κατάλογο βεβαίως να τον στηρίζει αυτόν, μπορούμε όμως να συνεργαστούμε μαζί να βάλουμε και πέντε φαγητά να το στηρίξουμε τοπικά, με τοπικά προϊόντα για να βοηθήσουμε και τους τοπικούς παραγωγούς. Αυτό είναι το ερώτημα κι αυτός είναι ο στόχος. Άρα, μπορούμε να τονώσουμε και τις εξαγωγές αλλά και τα παραδοσιακά προϊόντα. Επίσης, καθιερώνουμε τη διεθνή ταυτότητα της Ελληνικής γαστρονομίας, μια συλλογική και όχι ατομική προσπάθεια, από επιστήμονες, από τεχνίτες, από παραγωγούς, από βιομηχανίες τροφίμων, από επιχειρηματίες, φορείς και την πολιτεία. Όλοι πρέπει να συμβάλλουμε σε αυτό το κομμάτι αν θέλουμε να πιστέψουμε ότι μπορούμε να αναβαθμίσουμε την τοπική γαστρονομία, τα τοπικά προϊόντα του πρωτογενή τομέα, τα οποία θα πάρουν την αξία που πρέπει.

Στηρίζετε αυτό το project στους εξής πυλώνες: σεβασμό στην παράδοση των συνταγών. Εμείς θέλουμε τη συνταγή της γιαγιάς, την εκτιμούμε πολύ την δουλειά που κάνει, να την πάρουμε να την κάνουμε με τις καινούργιες τεχνικές, με τις καινούργιες προδιαγραφές και να συντάξουμε ένα ωραίο συνταγολόγιο. Να σεβόμαστε την παράδοση, να σεβόμαστε τον τόπο καταγωγής. Αλλαγή στην εμφάνιση και στην παρουσίαση των παρασκευών, των παρασκευασμάτων γενικά -θα δώσουμε μια ωραία μορφή σε ένα ωραίο πιάτο, η Ελληνική κουζίνα παντού ακούμε ότι είναι νόστιμη, ωραία και τα λοιπά, πολλά χρόνια πριν ήταν κακοντυμένη κουζίνα προσπαθούμε όμως όλοι εμείς οι φορείς με την γαστρονομία να την κάνουμε μια ωραία γυναίκα, να είναι όμορφη.

Λοιπόν, το μαγείρεμα θα είναι σύμφωνα με τις σύγχρονες διατροφικές ανάγκες και απαιτήσεις θα χρησιμοποιούμε μόνο Ελληνικά προϊόντα και κατά προτίμηση ΠΟΠ, δηλαδή πιστοποιημένα. Θα έλεγα προϊόντα γεωγραφικής ένδειξης, ΠΟΠ και όλα τα υπόλοιπα. Πρέπει να υπάρχει μια εκπαίδευση παγκόσμιας κλίμακας των Ελλήνων μαγείρων και των εστιατόρων. Ήδη γίνεται μια μεγάλη προσπάθεια και θα σας αναπτύξω τι έχουμε δημιουργήσει: 17 γραφεία στο εξωτερικό, όπου γίνεται μια συνεργασία με πολλούς ανθρώπους και προωθείται το προϊόν στο εξωτερικό.

Στόχος

- ▶ Καθιέρωση της διεθνούς ταυτότητας της Ελληνικής γαστρονομίας
Με συλλογική και όχι ατομική προσπάθεια από , επιστήμονες , τεχνίτες , παραγωγούς , βιομηχανίες τροφίμων , επιχειρηματίες , φορείς και πολιτεία

- ▶ Στηριζόμενοι στους εξής πυλώνες
 1. Σεβασμό στην παράδοση των συνταγών μας
 2. Αλλαγή στην εμφάνιση και στην παρουσίαση των παρασκευών μας
 3. Μαγείρεμα σύμφωνα με τις σύγχρονες διατροφικές ανάγκες και απαιτήσεις
 4. Χρήση μόνο Ελληνικών προϊόντων και κατά προτίμηση ΠΟΠ .
 5. Εκπαίδευση σε παγκόσμια κλίμακα των Ελλήνων μαγείρων στα εστιατόρια του εξωτερικού
 6. Ενημέρωση καταναλωτών και τουριστών

Κάποια κυρία είπε πριν, ότι όσον αναφορά τις γυναίκες είναι πολύ δημιουργικές κι εμείς έχουμε δύο θα έλεγα δημιουργικές κυρίες στη λέσχη μας. Η Μαρία Λόη, που είναι στην Αμερική και η Ντίνα Νικολάου, που είναι στο Παρίσι. Βλέπετε κι εμείς κάνουμε τις προσπάθειές μας. Το γυναικείο φύλλο το προσέχουμε πολύ, γιατί σίγουρα θα έχετε ακούσει ότι δεν είναι πολλές γυναίκες σεφ στις κουζίνες (παρέμβαση κοινού). Σίγουρα θα πρέπει να γίνεται και μια καλή ενημέρωση όσον αφορά τους καταναλωτές και γενικά τους τουρίστες με διάφορες ενημερώσεις ηλεκτρονικές, σε ότι αφορά τι εστί κουζίνα, τι εστί Ελληνικό προϊόν κι όλα αυτά και τους ενδιαφέρει πάρα πολύ η διαδρομή του προϊόντος, δηλαδή πως ξεκινάει από τον πρωτογενή τομέα. Είναι αναγκαίο πλέον αυτό.

Το τοπικό σήμα, αυτό που έλεγα πριν τι με ενδιαφέρει εμένα να δημιουργήσουμε το τοπικό brand name, δηλαδή το ισχυρό εμπορικό σήμα στην Άρτα;

Πρέπει να είναι ένα συγκεκριμένο σήμα. Πάμε σε ένα εστιατόριο, το οποίο πρέπει να είναι πιστοποιημένο, το οποίο θα συμβολίζει τόσο την ιστορική διαδρομή και την παράδοση της Ηπειρώτικης γαστρονομίας, αλλά και τις πρόσφατες δημιουργίες τους. Θεωρώ λοιπόν, ότι θα πρέπει να πιστοποιείται η προέλευση και κάποια ποιοτικά χαρακτηριστικά και να δημιουργούνται νέες εμπορικές ευκαιρίες για τους τοπικούς επιχειρηματίες. Εδώ είναι τα γραφεία που αντιπροσωπεύσουν το GR eat ένα project το οποίο το έχουμε δημιουργήσει τόσο στην Ελλάδα όσο και στο εξωτερικό. Κάτι παρόμοιο προτείνω να δημιουργήσουμε κι εδώ και σας ανέλυσα προηγουμένως και τα στοιχεία τους πυλώνες στα οποία μπορούμε να βασιστούμε. Μιας και μιλάμε για μαγειρική θα ήθελα να σας δείξω την δική μας σκέψη τώρα.

Πως μπορούμε να δημιουργήσουμε! Τι θέλουμε εδώ; Εδώ δημιουργούμε ένα γαύρο Αμβρακικού, αλλά το συνδυάζουμε με ωραίες φακές εγκοπής από την Λευκάδα. Κάνουμε συνδυασμό των τοπικών προϊόντων, οι συνταγές μας έχουν λεκτικό χαρακτήρα επικοινωνίας. Η λεκτική επικοινωνία καμιά φορά μας βοηθάει πολύ. Διαβάζουμε αόριστα καμιά φορά σε καταλόγους *stronkanóf*, δεν αναλύουν ποτέ τι είναι. Οι Γάλλοι όμως την λέξη *stronkanóf* την έχουν επινοήσει και την λένε. Εμείς ακόμα δεν έχουμε φτάσει σε αυτό το σημείο.

Άρα πρέπει να έχουμε μια επικοινωνία γενικά με τον πελάτη και να αναλύουμε γενικά το τι έχει το κάθε πιάτο. Εδώ θα έλεγα είναι το *welcome*, το Καλωσόρισμα. Μπορούμε να το κάνουμε με έναν τρόπο δικό μας, με έναν τρόπο παραδοσιακό. Δηλαδή, τι έχουμε στην Πρέβεζα, τι έχουμε στην Άρτα; Έχουμε το λάδι, έχουμε τις ελιές, έχουμε ένα ωραίο τσίπουρο, έχουμε ένα ωραίο καλαμποκίσιο ψωμί που κάνουμε. Πως το χαρακτηρίζουμε; Μπομπότα. Γιατί λοιπόν οι Γάλλοι έχουν την *rolénta*; Είναι πιο έξυπνοι, που την κάνουνε *fan*; Η γαρνιτούρα της *rolénta* είναι παντού, είναι ένα καλαμπόκι που μπορείς να το δημιουργήσεις πολύ εύκολα και να πάρει την γεύση που πρέπει.

Θα δούμε δύο τρία πιάτα, το καλωσόρισμα που είπαμε πριν.

Εδώ είναι μια παραδοσιακή πίτα από τα Ζαγοροχώρια, με έναν άλλο τρόπο σερβιρίσματος, είναι η ίδια πίτα αυτή που κάνουμε, πως την λέμε εμείς; Κοσμιρή, ζυμαρόπιτα, κουσουμάρι το λένε αλλού και λοιπά. Δηλαδή έχουμε το υλικό, έχουμε την γνώση, έχουμε την παραγωγή, ας το ντύσουμε καλά λοιπόν αυτό το προϊόν και θα πάρει ιδιαίτερη αξία αυτό το κομμάτι της γαστρονομίας.

Εδώ έχουμε ψητά λαχανικά με μια ωραία κρέμα από τζατζίκι, εδώ μπορούμε να βάλουμε μια ωραία κρέμα από τσαλαφούτι που έχουμε, ένα ωραίο τυρί, δηλαδή τα αλλάζουμε αυτά.

Εδώ έχει ένα ωραίο χέλι μαριναρισμένο το οποίο είναι πάνω σε μια σαλάτα από όσπρια κι αυτό εδώ, με πλιγούρι χαρακτηρίζεται το φαγητό Μετσόβου, γιατί είναι κοτόπουλο στην ουσία αλλά με χυλοπίτες από το Μέτσοβο.

Θα φάμε σε λίγο. Γι' αυτό είπα, μιας κι είμαι ο τελευταίος ομιλητής να δημιουργήσω λίγο ατμόσφαιρα. Εδώ είναι ένα ωραίο ρυζόγαλο, έξυπνα στημένο, κρέμα ρυζόγαλο πάνω σε ωραίο κρίσις από καραμέλα με αμύγδαλο.

Γλυκά του κουταλιού, ωραία παρουσιασμένα. Έχουμε καταπληκτικά γλυκά του κουταλιού στην Άρτα και εξαιρετικές γεύσεις από τους Συνεταιρισμούς των γυναικών. Δοκίμασα πέρυσι μια ωραία εκδήλωση που κάναμε εδώ στο νομό Άρτας.

ΚΟΠΙΑΣΤΕ

- ▶ Με εξαιρετικά παρθένο ελαιόλαδο , φρέσκο ψωμί , τυρί φέτα Δωδώνης ,καπνιστό Μτζοβονε και ελιές .

Ζαγοροχώρια

- ▶ Λαχανόπιτα- Μπατζιόπιτα- Μπατσαρόπιτα - Μπομπότα- Κατσιαμάκα

(Αλεύρι καλαμποκίσιο , λίγδα , τυρί , αλάτι , λάχανα(σπανάκια , λάπατα , τσουκνίδα , παζιά λουβουδές, μυζήθρα, τραχανάς ,τυρί φέτα, λάδι. .)

Κωρονήσια

- ▶ Γαρίδες μαγειρεμένες με κριθαράκι τζουμέρκων και παλαιωμένη γραβιέρα Αμφιλοχίας .

Αμβρακικός

- ▶ Χέλι καπνιστό Άρτας ψημένο στην σχάρα με σαλάτα από πλιγούρι.

Μέτσοβο

- ▶ Χυλοπίτες με κοτόπουλο λαχανικά, και λιαστή ντομάτα Πρεβέζης

Πρέβεζα

- ▶ Σαρδέλες μαριναρισμένες με ελαιόλαδο ,λεμόνι και μυρωδικά λάκας Σούλι

Όπως παλιά

(στις Πάργες τον ανήφορο)

- ▶ Παραδοσιακά γλυκά κουταλιού , γλυκό γιαούρτι με μέλι και κрана.
- ▶ Περιφέρεια **Λέσχης Αρχιμαγείρων Ελλάδος στην Ήπειρο**

Κοπιάστε! Λέξεις, ονόματα στους καταλόγους των εστιατόρων, των συναδέλφων στα εστιατόρια. Έτσι λεκτικά: κοπιάστε, Ζαγοροχώρια, Κορωνήσια, Αμβρακικός, Μέτσοβο, Πρέβεζα, όπως παλιά. Λοιπόν, αυτά είχα να σας πω όσον αφορά τα βιώσιμα μοντέλα. Σας ευχαριστώ πολύ».

Χρήστος Μέγας -Συντονιστής : Ευχαριστούμε τον κ. Τόλη. **Μας άνοιξε την όρεξη. Βρήκα και τον τίτλο θα λέγατε "Arteat";**

κ. Πίττας: Η δουλειά, που κάνετε εσείς, είναι πολύ σημαντική σε όλη την Ελλάδα και εύχομαι πάντα να συνεργάζεστε και να κτίζετε το μέλλον της γαστρονομίας. Απλώς νομίζω ότι την ομιλία σας την αδίκησαν οι τελευταίες πέντε φωτογραφίες. Αυτή η νέα μόδα, του art a table, αφορά το 1% της παγκοσμίου ή της Ελληνικής

γαστρονομίας και είναι τόσο εξεζητημένη. Φτάσαμε στο cream de la cream, ενώ για την Ελληνική γαστρονομία εδώ στην Άρτα είμαστε στο «α μπε μπα μπολμ του κείθε μπλομ». Στην Άρτα δεν υπάρχει ένα εστιατόριο το οποίο να έχει τα απλά φαγάκια, τα ντόπια. Θέλω να πω δηλαδή ότι ενώ όλο το σκεπτικό σας ήταν πως θα ανακαλύψουμε, να χαρτογραφήσουμε, να ρωτήσουμε την γιαγιά και όλες τις παραδοσιακές συνταγές θα τις εκσυγχρονίσουμε κάπως. Αυτά εδώ γίνονται με τσιμπιδάκια, δηλαδή δεν έχει πει κανένας «από αυτήν την κουζίνα κόβονται τα πράγματα» και αντί να βλέπεις μαρμίτες και λοιπά υπάρχουν οι σεφ με τσιμπιδάκια, βάζουν τσιμπιδάκι στο ένα... Θέλω να πω ότι είναι πολύ ακραία πράγματα. Ό,τι έχετε πει είναι σωστό πλην των τελευταίων φωτογραφιών που είναι άλλο πράγμα. Ευχαριστώ!

κ. Τόλης: Θα απαντήσω στον κ. Πίττα πρώτα. Κοιτάξτε να δείτε, όταν γίνει η συγκεκριμένη εκπαίδευση, όσο αφορά ένα φαγητό πως το αναδεικνύουμε κλπ., μπορεί πιο εύκολα να γίνει έτσι και να είναι παραγωγικό, πάρα με την σκέψη την δική σας. Δηλαδή, θεωρώ ότι τα πάντα σήμερα είναι εκπαίδευση! Όταν μάθεις να εκπαιδεύεις σωστά ορισμένους ανθρώπους, τα πάντα γίνονται. Εγώ στην επιχείρηση, που δουλεύω ή και που δούλευα, μπορούσα να κάνω το ίδιο πιάτο για χίλια άτομα. Άρα, πιστεύω σε αυτά που λέτε να περάσουμε μια απλότητα, να αναδείξουμε την περιοχή που είμαστε, την κουλτούρα της περιοχής και τα λοιπά. Θα συνεχίσω με τον κ. καθηγητή. Κύριε καθηγητά, όλα αυτά είναι παράλληλα. Σήμερα κάναμε την αρχή. Εγώ δεν μίλησα, για το πως μπορούμε να δημιουργήσουμε όλα αυτά τα ωραία πράγματα, να αλλάξουμε τα σκεύη και να τα σερβίρουμε σε σκεύη τοπικά σε κεραμίδι, αυτό θα γίνει σταδιακά. Σήμερα είπαμε τι μπορούμε να δημιουργήσουμε όλοι εμείς. Βεβαίως στην Άρτα δεν έχεις απαιτήσεις να φας gourmet, ούτε novel cuisine, αλλά θεωρώ ότι η ποιότητα καμιά φορά έχει και αντίκρισμα. Δηλαδή, ένα ποιοτικό πιάτο πρέπει να έχει μια εικόνα. Άλλο το πρωινό, που ο κ. Πίττας το έχει στηρίξει στην απλότητα και παρασυρόμενος από αυτό ίσως έχει την άποψη αυτή.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Ευχαριστούμε κύριε Τόλη, η αλήθεια είναι ότι ταξιδεύοντας στην Ελληνική επαρχία -αλλά όχι μόνο- και στις μεγάλες πόλεις, πολλές φορές φοβάσαι. Πέραν της γαστρονομίας, όταν καθόμαστε σε ένα τραπέζι υπάρχει και ο φόβος της σαλμονέλας. Δηλαδή, από το ένα άκρο στο άλλο και αυτό πρέπει να το προσέξουμε, αλλά εν πάση περιπτώσει αυτό φαντάζομαι το έχουμε λύσει και πάμε στο επόμενο, στο φαγητό. Ευχαριστούμε τον κ. Τόλη. Κάποιος είχε μια ερώτηση πριν.

Κοινό: Αφορά και την γαστρονομία

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Ναι, πείτε μας!

Κοινό: Όσο μπορώ πιο ελαστική προσέγγιση στο θέμα τουρισμού:

1) Η λέξη αργός τουρισμός, γιατί μπορεί να μπερδεύει, γιατί υπάρχει και η λέξη οικοτουρισμός που είναι πιο γενική. Και τι είναι; Ο τουρισμός του οίκου μας; Ο τουρισμός που ασχολείται με τον οίκο, είτε είναι θρησκευτικός, είτε γαστρονομικός, είτε είναι πολιτισμικός, είτε περιπέτειας;

2) Μιλήσαμε για έναν μύθο. Ο μύθος υπάρχει, πρώτον το 50% των ενδημικών φυτών και ζώων της Ευρώπης υπάρχει στην Ελλάδα και μάλιστα στην Ήπειρο σε πολύ μεγάλο βαθμό, άρα αμέσως- αμέσως έχουμε ένα συγκριτικό πλεονέκτημα, το δεύτερο είναι ότι στην τροφική αλυσίδα ακόμη έχουμε χρυσαετούς, άρα αυτό σημαίνει ότι έχουμε το υψηλότερο. Άρα μπορούμε να πάρουμε τον χρυσαετό.

Υπάρχει αντίστοιχο τραγούδι στην περιοχή μας που λέει για τον χρυσαετό, που δίνει μια και αρπάζει την ελευθερία ουσιαστικά. Άρα μύθος υπάρχει και υπάρχουν και αρκετοί μύθοι και αν θελήσετε υπάρχουν άνθρωποι να σας τους πουν.

3) Για να φύγω από τον μύθο, να πάω σε μια πραγματικότητα. Αν πάτε από εδώ μέχρι την Πρέβεζα θα δείτε από εδώ και από εκεί μπουκαλάκια πλαστικά, αν πάτε στα Γιάννενα θα δείτε πλαστικά, αν πάτε στα Τζουμέρκα το ίδιο. Ένας άνθρωπος που θα έρθει στην χώρα, θα έρθει να δει κάτι άλλο εδώ πέρα και μάλιστα αισθητικά υψηλό, που είναι η φύση. Δεν μπορεί να δει το ανθρωπογενές κομμάτι να είναι τόσο χαμηλά. Δηλαδή, ο οίκος μας να μην είναι φροντισμένος.

Εγώ θα έκανα και μια πρόταση γιατί παράλληλα με τις απειλές και τους κινδύνους και τα προβλήματα, που έχουμε, πρέπει να ελπίζουμε και να δίνουμε και λύσεις. Το πρόβλημα είναι ότι ξαφνικά γίνανε πάρα πολλές εταιρείες εμφιάλωσης νερού. Αυτό παίρνει πολύ κουβέντα με την έννοια ότι απαξιώσουμε πολύ το νερό, που πίνουμε και πρέπει να πίνουμε όλοι από μπουκαλάκια με πολλά ερωτηματικά, αλλά τέλος πάντων αυτό είναι ένα θέμα. Θα μπορούσαν να δεσμευτούν οι εταιρείες οι αντίστοιχες να κάνουν διαχείριση των απορριμμάτων τους σε όλη την Ευρώπη. Όταν απορρίπτεις κάτι κάπου, έχεις και την ευθύνη από αυτό που κάνεις δεν είναι δυνατόν να γεμίζει μια περιοχή από απόβλητα και να μην παίρνει αυτός που κονομάει πραγματικά, να μην έχει μια διαχείριση αυτού του θέματος.

4) Είπαμε για την αρχαιολογία ότι δεσμεύει τα οικόπεδα και λοιπά. Γιατί η Άρτα δεν ανοίγει προς τα έξω; Θα μπορούσε η Άρτα να έχει έναν δρόμο να περπατάμε πάνω, πως είναι στην ακρόπολη να περπατάς πάνω από τα κτίσματα. Γιατί να μη δίνεται η ευκαιρία στους ανθρώπους να χτίσουν πιο έξω, αλλά έχουν κλείσει και έχουν πνίξει την Άρτα ορισμένα συμφέροντα; Γιατί να μην φύγει προς Αγίου Αναργύρους, προς την Γραμμενίτσα, με γέφυρες; Συμφέροντα! Άρα, η Άρτα θα μπορούσε να είναι από μόνη της ένας χώρος να περπατάει κάποιος.

5) Είναι πολλά άλλα. Θα πω αυτά που μπορούσα να θυμηθώ. Το θέμα της Αλιείας κάτω στον Αμβρακικό. Διαβάσατε τελευταία για την μαφία της γαρίδας; την μαφία που κλέβει; Δηλαδή, αν δεν λυθούνε τα προβλήματα τα πραγματικά, αν το επάνω, το ρετιρέ δεν έχει πρώτο και δεύτερο όροφο: φανταστείτε την οικονομία σαν ένα οικοδόμημα πρώτος όροφος, δεύτερος, τρίτος... Ο πρώτος όροφος είναι οι πόροι, δεύτερον η μεταποίηση, τρίτος το εμπόριο και ο τουρισμός. Ο τουρισμός αν είναι 50 άτομα στον πρώτο όροφο, 50 στον δεύτερο και 1000 στον τρίτο, για ποια οικονομία μιλάμε; Κι αν αυτό δεν έχει αποχέτευση και δεν έχει θεμέλια, που είναι το βασικότερο;

6) Θεωρώ την ύπαρξη του ντόπιου πάρα πολύ σημαντική και σήμερα ένα πράγμα που με απογοήτευσε είναι πρώτον ότι αυτοί που μίλησαν έφυγαν οι περισσότεροι. Γιατί δεν κάθισαν μέχρι το τέλος να ακούσουν και τους συνομιλητές τους και στο τέλος να ερωτηθούνε και να καθίσουν σε μια ομήγυρη σε ένα works shop ώστε να βγει από αυτήν την συνάντηση ένα ουσιαστικό συμπέρασμα; Ένα δύο, τρία τέσσερα, τι αποφασίσαμε; Αποφασίσαμε και τα υπογράφουμε είναι πάρα πολύ σημαντικό αυτά, να γίνονται και να έχουν συγκεκριμένο αποτέλεσμα, αλλιώς είναι δημοσιογραφικού τύπου. Να περνάμε καλά και μετά να πάμε για φαγητό δεν είναι όμως αυτή η έννοια του σεμιναρίου, του συνεδρίου. Από το συνέδριο πρέπει να φύγει κάποιος και να έχει δέκα συμφωνημένα από τους ανθρώπους που το ξεκινήσανε και δέκα από τους ανθρώπους που συμμετείχανε, να μην πω για τους υπόλοιπους. Είναι οι ντόπιοι εδώ; Εδώ μέσα δεν ξέρω αν βλέπω ντόπιους,

πραγματικούς ανθρώπους της επιχειρηματικότητας και ανθρώπους που θα συμβάλλουνε. Και κάτι άλλο, θα κάνω και μια πρόταση, Υπάρχει μια ομάδα που λέγετε dorios.gr στην Ελλάδα, είναι νεαρά παιδιά. Εγώ αν ενθουσιάστηκα από κάτι είναι από δύο νέα παιδιά και από κάποιους μεγαλύτερους σαν εμάς, αλλά πραγματικά αυτά που είχαν δυναμική ήταν αυτά τα δύο τα παιδιά μπράβο τους. Εγώ θα κατέβω με προτάσεις, δεν θέλω έτσι να μιλώ για εντυπωσιασμό.

Λοιπόν θεωρώ ότι το επόμενο συνέδριο θα πρέπει να είναι πραγματικά συνέδριο βάσης και σε αυτό όσοι θέλουνε και όσοι θέλουμε μπορούμε να συμμετέχουμε και να βοηθήσουμε. Κι απόψε φεύγοντας από εδώ, καλό είναι να βγουν δέκα συμπεράσματα και να υπογραφούν από όλους μας. Αυτό θα ήθελα για να προχωρήσουμε στο επόμενο βήμα, που είναι η υλοποίηση. Χρειάζονται θεσμοί, χρειάζεται ένας φορέας. Αν αποφασίσει η περιοχή να θεωρηθεί οικοτουριστική, ποιος είναι ο στόχος των πελατών που θέλει να προσεγγίσει; Εδώ δεν είναι για μαζικό τουρισμό είναι για ποιοτικό τουρισμό, ο οποίος θα έχει όμως υψηλή αισθητική. Θα πρέπει να υπάρχουν θεσμοθετημένα. Πρώτα- πρώτα οι δρόμοι επάνω έχουν μαχαιρώσει το βουνό, το έχουν μαχαιρώσει, δρόμο προς τα εκεί, δρόμο προς τα εκεί, δρόμο προς τα εκεί, και τι δρόμοι; Πέφτουνε. Ο σχιστόλιθος φεύγει και πέφτει κάτω αν δεν υπάρξουν ταμπέλες, τι ταμπέλες; Πρέπει να υπάρξει μια θεσμοθετημένη, ένα θεσμοθετημένο όργανο, όχι ένα κόμμα, ένα ουσιαστικό, εφαρμοστικό όργανο. Αυτά ήθελα να πω. Κι άλλα θα μπορούσαμε να πούμε, αλλά μην πάρω χρόνο ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Ευχαριστούμε πάρα πολύ ήταν μια πλήρης εισήγηση. Βεβαίως έχετε δίκιο, αλλά ακόμη και να φύγουμε από εδώ, με περισσότερα ερωτήματα από όσα ήρθαμε, είναι κέρδος. Είναι αυτά τα νέα ερωτήματα που θα μας οδηγήσουν σε νέους αναπτυξιακούς δρόμους είτε εδώ μέσα του χρόνου σε ένα νέο συνέδριο, είτε έξω στην προσωπική μας, επαγγελματική ή επιστημονική μας ζωή. Δεν είναι λάθος να μας υποχρεώνετε για πράξεις, να ζητάτε αποτελέσματα, απαντήσεις. Να έρθεις με τρία ερωτήματα και να φύγεις με πέντε αυτό είναι προς προαγωγή αυτού που κάνουμε. Βεβαίως τα συμπεράσματα και όλα αυτά, -δεν είμαι βέβαια εγώ ο αρμόδιος για να τα υλοποιήσω για να τα κάνω-, έχουν να κάνουν με τον συντονισμό του Επιμελητηρίου, των τοπικών αρχών, τις συνέργειες όλων εσάς που ασχολείστε με τον τουρισμό.

-Ο κύριος θέλει να μιλήσει!

Κοινό: Θα ήθελα να ευχαριστήσω το Επιμελητήριο, αλλά υπάρχει μια έλλειψη μεταξύ των Δήμων. Προχθές είχε ένα συνέδριο- έκθεση το Νόστος. Πολύ λίγοι ήταν από εδώ, που βρίσκονται σε αυτήν την αίθουσα, που προβληματίζονται στην αίθουσα και στην έκθεση του εναλλακτικού τουρισμού. Συνεργαστείτε και με τους διπλανούς σας στους άλλους νομούς, συνέργειες.... (αδύνατη καταγραφή).

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Είναι προχωρημένη η ώρα δεν είναι για αντιπαραθέσεις. Εν πάση περιπτώσει να λειτουργήσουμε δημιουργικά...

Κοινό: Ως επικεφαλής εγώ γεύτηκα τραχανά βιολογικό στην Βουλγαρία σε συνέδριο (ναι να είναι ντόπιο) ζεστό και το προϊόν δίπλα με την σφραγίδα eco level της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Είμαστε πίσω από την Ευρώπη.

ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΕΓΑΣ: Ευχαριστώ πολύ νομίζω ότι εδώ ολοκληρώσαμε. Θεωρώ ότι ήταν ένα ενδιαφέρον διήμερο. Είναι προχωρημένη η ώρα. Μένουν όντως πολλά από αυτά να τα δούμε να γίνονται στην πράξη. Πρέπει να συνεχίσουμε δραστήρια, με την ίδια διάθεση, ακόμη και με τις γκρίνιες που διατυπώνονται, οι οποίες θεωρώ ότι αποτελούν δημιουργικό μέρος αυτής της προσπάθειας. Θέλω να ευχαριστήσω το Επιμελητήριο για την πρωτοβουλία που είχε σας εύχομαι καλό ταξίδι καλή ξενάγηση καλό γεύμα πρόεδρε.

Χρήστος Παπάζογλου-Πρόεδρος Επιμελητηρίου Άρτας: Καταρχήν, θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους τους εισηγητές και να ξέρετε ότι τα συμπεράσματα αυτά τα οποία θα βγουν θα είναι σίγουρα πολύ χρήσιμα. Θα ανακοινωθούν και θα πιέσουμε προς όλους τους φορείς για να υλοποιηθούν, ούτως ώστε του χρόνου να πάμε πιο μπροστά. Φέτος, ήταν η αρχή. Μια αρχή όμως, που πραγματικά μας εντυπωσίασε. Δεν μπορώ να πω ότι δεν μας εντυπωσίασε, ήταν πέρα τον προσδοκιών μας. Η συμβολή του Χρήστου Μέγα ήταν καθοριστική και της Μαρίας Παπαβασιλείου ακόμα μεγαλύτερη και θα ήθελα προσωπικά στους δύο να αναφερθώ και να πω ένα μεγάλο ευχαριστώ από όλη την Άρτα. Εύχομαι και ελπίζω αυτό το λιθαράκι, που μπήκε αυτό το διήμερο, να γίνει κοτρώνα και να παρασύρει τον τουρισμό να έρθει και στην Άρτα. Σας ευχαριστούμε και πάλι και εκτιμώ πως θα φύγετε με τις καλύτερες εντυπώσεις από εδώ, όσοι είστε από μακριά και θα έρθετε σύντομα, όχι τα Χριστούγεννα, αλλά ακόμα πιο σύντομα. Σας ευχαριστώ πάρα πολύ.

